

gemeente
Neder-Betuwe

Begroting 2015 en Meerjarenraming 2016-2018

Gemeente Neder-Betuwe

- Dodewaard
- Echteld
- IJzendoorn
- Kesteren
- Ochten
- Opheusden

Opheusden, 24 september 2014

*Behandeling gemeenteraad
van 30 oktober 2014*

Inhoudsopgave

VOORWOORD VAN HET COLLEGE	4
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BEGROTING.....	6
FINANCIËLE POSITIE.....	7
UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2015 EN MEERJARENRAMING 2016-2018.....	7
UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE	9
BESTAAND BELEID	9
NIEUW BELEID	9
OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2014-2018 PER PROGRAMMA	12
OVERZICHT LASTEN EN BATEN PER PROGRAMMA VAN HET BEGROTINGSJAAR 2015.....	13
SPECIFICATIES VAN DE STAND EN HET VERLOOP VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	16
PROGRAMMA'S	17
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN DIENSTVERLENING	18
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID.....	24
PROGRAMMA 3: FYSIEKE LEEFOMGEVING	28
PROGRAMMA 4: ECONOMIE.....	34
PROGRAMMA 5: SOCIAAL DOMEIN.....	38
OVERZICHT VAN: ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN.....	46
SPECIFICATIE VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	48
PARAGRAFEN	49
PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN.....	50
PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN	54
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	60
PARAGRAAF 4: FINANCIERING.....	64
PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN.....	68
PARAGRAAF 6: GRONDBELEID.....	87
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING	90
BESLUITVORMING	93
BESLUITVORMING RAAD/14/01739	94
BIJLAGEN.....	95
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN.....	96
BEREKENING EMU-SALDO	97
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN	98

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Geachte gemeenteraad,

Graag bieden wij u hierbij een financieel sluitende begroting 2015 aan, aangevuld met de meerjarenraming 2016-2018.

Het wettelijk kader

De begroting is een verplicht document en maakt onderdeel uit van de planning-en-control-cyclus van de gemeente. De planning-en-control-cyclus bestaat uit een instrumentarium waarmee u uw kaderstellende en controlerende rol kan vervullen. Vooraf kaderstellend met de begroting en achteraf controlerend met behulp van de bestuursrapportages en jaarstukken. Via de begroting bepaalt u de koers voor de komende jaren en kiest u waaraan het geld van de gemeente wordt besteed.

De aanbidding van deze begrotingsstukken vindt plaats op grond van artikel 190 van de Gemeentewet.

De vaststelling staat gepland voor uw vergadering van 30 oktober 2014, zodat de stukken voor de wettelijke datum van 15 november 2014 bij onze toezichthouder kunnen worden ingediend. Om te voldoen aan artikel 190 van de Gemeentewet bieden wij u jaarlijks een ontwerp aan voor de begroting (2015) met toelichting en een meerjarenraming voor tenminste drie op het begrotingsjaar volgende jaren (2016-2018).

De begroting is opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

Conform artikel 189 van de Gemeentewet moet u erop toezien dat de begroting reëel en structureel in evenwicht (sluitend) is. Hiervan kunt u alleen afwijken als aannemelijk is dat het evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Wij moeten u een reëel en structureel sluitende begroting 2015 met dito meerjarenraming 2016-2018 ter vaststelling aanbieden. De gegevens daarin moeten gebaseerd zijn op feiten en actuele zekerheden. Met dit document voldoen wij aan deze wettelijk gestelde eisen.

Wijzigingen van het aantal en samenstelling programma's

Deze begroting is de eerste document van de nieuwe college- en raadsperiode. In deze begroting geven wij u een beeld van wat we in 2015 willen gaan doen, hoeveel geld we daarvoor nodig hebben en hoe we verwachten aan het geld te komen. Wat wij in 2015 en verdere jaren willen gaan doen en bereiken is gebaseerd op het nieuwe coalitieprogramma 2014-2018 'Samenwerken aan een vitale samenleving'. Om het coalitieprogramma effectief te kunnen uitvoeren is het belangrijk dat dit goed wordt ingebed in het planning-en-control-instrumentarium.

De indeling van de begroting in programma's is bedoeld om uw kaderstellende en controlerende rol te ondersteunen. Nu er een nieuw coalitieprogramma ligt is het een goed moment om de keuze van de programma's aan te passen aan de bestuurlijke prioriteiten en thema's voor de nieuwe periode. Dit heeft geleid tot wijzigingen van het aantal en de samenstelling van de programma's.

De nieuwe indeling is als volgt:

1. Bestuur en dienstverlening
2. Openbare orde en veiligheid
3. Fysieke leefomgeving
4. Economie
5. Sociaal domein

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Deze begroting en onze burgers

Door vroeg te anticiperen en behoedzaam om te gaan met de financiële middelen zijn wij er in geslaagd om in deze sombere tijden het gemeentelijk huishoudboekje sluitend te houden. Voor onze inwoners zijn vrijwel alle lokale lasten gelijk gebleven en alleen gecorrigeerd voor de inflatie. Wij hopen hiermee onze inwoners te kunnen ontzien in deze tijd van lastenverzwaring vanuit het Rijk en tevens een impuls te geven aan onze lokale economie. Kostendekkendheid blijft het uitgangspunt bij de retributies en leges.

Decentralisatie van rijkstaken

In deze begroting is de grootste decentralisatie van rijkstaken ooit verwerkt. De drie aangekondigde decentralisaties, de jeugdzorg en de AWBZ en de Participatiewet zijn financieel in deze begroting verwerkt. De jeugdzorg en de AWBZ zijn via de meicirculaire ontvangen en de Participatiewet via de septembercirculaire.

In het kader van de ontwikkeling van de drie decentralisaties wordt u in deze begroting voorgesteld om de huidige reserve Wmo om te zetten naar een reserve voor de drie decentralisaties. Op deze wijze krijgt deze reserve een meer algemener karakter inzake de drie decentralisaties.

Nieuw beleid dat nodig is om aan de wensen uit het nieuwe coalitieprogramma te kunnen voldoen

Verder zijn alle nieuwe ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe coalitieprogramma 2014-2018 opgenomen en verwerkt in deze begroting. Voor de thema's openbaar groen en economie vragen wij voor de komende twee jaar extra middelen om aan de wensen op het gebied van economie en groen te voldoen. Verder vragen wij eenmalige middelen voor het opstellen van een detailhandelsvisie.

Externe en interne ontwikkelingen waar onze gemeente mee te kampen heeft

Wij hebben te kampen met een fors hoog risicoprofiel. Het pakket aan risico's dat wij als Neder-Betuwe lopen op vooral de grondexploitaties en deelnemingen zijn zeer hoog te noemen. Zeker als deze risico's afgezet worden tegenover ons nog beperkte weerstandsvermogen. Weliswaar neemt ons weerstandsvermogen toe maar de ingeschatte risico's overtreffen ons weerstandsvermogen nog steeds. Ten opzichte van de 1^e bestuursrapportage 2014 stijgt ons weerstandsratio in deze begroting in 2015 van 0,8 naar 0,9. Nadien daalt de weerstandratio weer naar 0,8. Dit is zorgelijk. Hiervoor moeten wij als bestuurders van de gemeente Neder-Betuwe onze verantwoordelijkheid nemen en weloverwogen keuzes maken die resulteren enerzijds in het afnemen van de risico's en anderzijds in het verhogen van ons weerstandsvermogen. Wij realiseren ons terdege dat deze keuzes moeilijk zijn maar ook uiterst noodzakelijk.

Ook zijn wij in afwachting van de besluitvorming rondom de BNW-samenwerking. Met het oog op de eventueel komende samenwerking zijn er verwachte besparingen voor deze samenwerking opgenomen. Mocht de BNW-samenwerking toch geen doorgang vinden dan moeten wij deze verwachte besparingen op andere wijze binnen onze financiële huishouding gaan realiseren.

De nu aangeboden begroting en meerjarenraming zijn jaarlijks sluitend en er wordt voldaan aan het door u gestelde kader om jaarlijks minimaal € 100.000 aan begrotingsoverschot te realiseren.

Dit is hard nodig om ons weerstandsvermogen te verbeteren en te verhogen. Ons takenpakket is immers fors toegenomen door de drie decentralisaties die veel risico's met zich mee brengen.

De afgelopen jaren hebben er forse bezuinigingen plaats gevonden die voor een groot gedeelte binnen onze bedrijfsvoering zijn en moeten worden gerealiseerd. Verdere bezuinigingen binnen onze bedrijfsvoering vinden wij niet meer verantwoord.

Bezuinigingen via de kaasschaafmethode bieden onvoldoende soelaas. Er zullen dan ook keuzes gemaakt moeten worden over het wel of niet uitvoeren van diverse taken. Wij stellen aan u voor om in het begin van 2015 met concrete voorstellen te komen waaruit u keuzes kunt maken.

De afgelopen jaren stond onze financiële huishouding in het teken van "scherp aan de wind zeilen". Deze doelstelling heeft in de afgelopen jaren zeker zijn vruchten afgeworpen maar niets aan actualiteit ingeboet. Door zowel genoemde externe als interne ontwikkelingen hebben wij nu te kampen met forse tegenwind. Een reden temeer om keuzes te maken bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe,

De secretaris a.i.,
Drs. M.G.J. Nijhuis-Quanjel

De burgemeester,
ir. C.W. Veerhoek

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BEGROTING

Een nieuwe raadsperiode ligt voor waarin het coalitieprogramma 'Samenwerken aan een vitale samenleving' wordt uitgevoerd. Om dit coalitieprogramma effectief te kunnen uitvoeren is het belangrijk dat dit goed wordt ingebed in het planning-en-control-instrumentarium en dan vooral de begroting.

De indeling van de begroting in programma's is bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te ondersteunen. Nu er weer een nieuw coalitieprogramma ligt is het een goed moment om de keuze van de programma's te herijken aan de bestuurlijke prioriteiten en thema's voor de nieuwe periode.

De kernvraag daarbij is: Op welke wijze kan de indeling van de begroting optimaal bijdragen aan een integrale en samenhangende uitvoering van het coalitieprogramma?

Dit heeft geleid tot wijzigingen van het aantal en de samenstelling van de programma's.

Nieuwe indeling

De nieuwe programma indeling is als volgt:

1. Bestuur en dienstverlening
2. Openbare orde en veiligheid
3. Fysieke leefomgeving
4. Economie
5. Sociaal domein

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

De begroting en de meerjarenraming zijn opgezet volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

De opbouw en indeling van deze begroting is uitgangspunt voor de andere documenten uit de planning-en-control-cyclus zoals de kadernota, de bestuursrapportages en de jaarstukken.

De begroting bestaat uit een overzicht van de financiële positie, de programma's, een overzicht van algemene dekkingsmiddelen en de paragrafen. Aan het eind treft u het besluit tot vaststelling en de bijlagen aan.

Per programma wordt het bestaande en het nieuwe beleid volgens een vast stramien van 'wat willen we bereiken', 'wat gaan we daar voor doen' en 'wat gaat het kosten' aan u gepresenteerd; de zogenaamde drie W-vragen.

Programma's

De programma's zijn als volgt ingedeeld:

In de missie staat de overkoepelende programmadoelstelling. Een missie maakt meteen duidelijk waar het programma over gaat.

In de ontwikkelingen wordt een korte beschrijving gegeven van de context, de achtergronden en actuele ontwikkelingen van het programma.

De kaderstellende beleidsnota's zijn alle beleidsstukken die bij dit programma horen en vastgesteld zijn door de gemeenteraad. Deze nota's zijn openbaar en zijn op www.nederbetuwe.nl beschikbaar.

Een programma kan bestaan uit één of meerdere programmaonderdelen. De indeling is afhankelijk van het aantal beleidsvelden waaruit het programma bestaat. Per programmaonderdeel wordt aangegeven: *Wat willen we bereiken?* en *Wat gaan we daarvoor doen?*

Onder 'Wat willen we bereiken?' staan de bestuurlijk relevante doelstellingen. Deze zijn mede gebaseerd op het coalitieprogramma en beleidsnota's en kunnen gelden voor meerdere jaren.

Onder 'Wat gaan we ervoor doen?' staan de prestaties die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren. Het gaat hier om bestuurlijk relevante prestaties die in het begrotingsjaar worden geleverd. In de bestuursrapportages en het jaarverslag zal door het college hierover verantwoording worden afgelegd.

Per programma wordt nog een belangrijke vraag beantwoord: 'Wat mag het kosten?'. Op programmaniveau vindt immers de autorisatie door de raad van de budgetten plaats.

Paragrafen

Naast de programma's zijn zeven paragrafen opgenomen. Hierin worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. Ze bevatten een dwarsdoorsnede van de programma's vanuit bepaalde thema's waaraan politieke of financiële risico's zijn verbonden.

FINANCIËLE POSITIE

Uitgangspunten begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018

Het financieel-economische klimaat voor de komende jaren vraagt om een strikt begrotingsbeleid. Aanvullend op geldende wet- en regelgeving in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording en de Financiële verordening artikel 212 nemen wij hiervoor uitgangspunten op, die sturend zijn voor het financiële beleid en uitvoering in de komende jaren. Bij het samenstellen van de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

1. Structureel sluitende begroting

De begroting en meerjarenraming moeten reëel en structureel in evenwicht (sluitend) zijn. Het laatste jaar van de vier jaarschijven is altijd structureel sluitend. Tekorten in de voorliggende jaren worden slechts bij hoge uitzondering gedekt uit reserves.

Als blijkt dat in enig jaar het begrotingsoverschot lager wordt dan € 100.000 dan bieden wij u voorstellen aan om alsnog een begrotingsoverschot van minimaal € 100.000 te creëren.

2. Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Tegenover structurele lasten kunnen geen incidentele baten of incidentele meevallers staan. Uit het budget voor onvoorziene uitgaven worden geen structurele uitgaven gedaan.

3. Integrale afweging

De raad is bij de begrotingsbehandeling aan zet om wensen voor nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen tegen elkaar en tegen de beschikbare financiële beleidsruimte af te wegen.

De inpassing van eventueel nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen worden daarom in de begroting op afzonderlijke wijze zichtbaar gemaakt.

Dit uitgangspunt leidt ertoe dat bij de behandeling van bestuursrapportages en jaarstukken geen voorstellen voor nieuw beleid aan de raad worden gedaan.

4. Oud voor nieuw

In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk oud beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op een verwacht positief rekeningsaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.

5. Behoedzame en reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van behoedzame en reële ramingen.

De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de meicirculaire of septembercirculaire van het voorafgaande jaar. Tussentijdse mutaties in de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds verrekenen wij incidenteel met het begrotingssaldo. Bijstelling van specifieke, incidentele geldstromen van rijk of provincie verrekenen wij direct met de specifieke, incidentele uitgaven die hiertegenover staan.

6. Aantal inwoners

Als uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 wordt het aantal inwoners gebaseerd op het aantal per 1 januari 2014. Op die datum had onze gemeente 22.555 inwoners (11.271 mannen en 11.284 vrouwen).

7. Prijspeil (inflatiepercentage)

De septembercirculaire 2014 geeft de kaders aan voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2015. De afspraak die wij met u hebben gemaakt is dat wij voor de prijsstijging jaarlijks een stelpost prijsstijging opnemen conform het percentage dat de septembercirculaire voor het volgende jaar aangeeft. In de septembercirculaire worden er middels de algemene uitkering Gemeentefonds hiervoor ook middelen beschikbaar gesteld. Het betreft hier een percentage van 1,25 voor de begroting 2015. Voor de meerjarenraming is rekening gehouden met 1%.

8. Personeelslasten

De formatie 2015 wordt geraamd op basis van de formatie 2014. De hoogte van de personeelslasten is gebaseerd op de CAO die op 31 december 2012 afliep. De septembercirculaire 2014 geeft kaders aan voor de verwachte loonstijging voor het jaar 2015. Het betreft hier een percentage van 1,50% voor de begroting 2015 en voor de meerjarenramingen is rekening gehouden met 1%. Het reduceren van bedrijfsvoeringlasten door het realiseren van ombuigingen en bezuinigingen middels het verminderen van taken, samenwerking, efficiency en herijking van formatie is concreet in deze begroting en meerjarenraming verwerkt.

9. Investeringskredieten en vrijval van investeringen

In de door u in 2010 vastgestelde Nota Activabeleid heeft u kaders aangegeven hoe om te gaan met investeringen en vrijval daarvan. Investeringskredieten worden beschikbaar gesteld op basis van een deugdelijke voorbereiding.

Als een investering niet in het geplande jaar wordt gerealiseerd, vallen de kapitaallasten incidenteel vrij ten gunste van de exploitatie. In de begroting wordt een stelpost van € 50.000 opgenomen voor vrijval van kapitaallasten. Tegenover deze stelpost staat een toevoeging aan de algemene reserve voor hetzelfde bedrag.

Bij bestuursrapportages wordt bezien of er daadwerkelijk sprake is van vrijval van kapitaallasten.

10. Rente en afschrijvingen investeringen

In de begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 wordt er gewerkt met een interne rekenrente van 4%. Voor het bepalen van de kapitaallasten wordt uitgegaan van een rekenrente van 4%.

De ruimte die ontstaat door vrijval van afschrijvingslasten wordt benut voor vervangingsinvesteringen.

Als deze vrijvallende afschrijvingslasten niet meer nodig zijn voor vervangingsinvesteringen dan vallen deze vrij ten gunste van de exploitatie.

11. Rente reserves en voorzieningen

De basis vormt hiervoor de nota reserves en voorzieningen 2014. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 30 januari 2014.

In deze nota zijn de volgende kaders vastgesteld:

- ◆ aan de algemene reserve wordt geen rente toegerekend;
- ◆ aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten wordt jaarlijks 4% rente toegevoegd. Dit is gelijk aan de interne rekenrente van 4% die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten.
- ◆ bestemmingsreserves worden afgebouwd conform uw besluitvorming bij de nota reserves en voorzieningen. Per 2014 resteren in deze categorie nog de bestemmingsreserves: huisvesting Van Lodenstein College en de Wmo.

12. Reservepositie

De algemene reserve dient ter dekking van de risico's en om incidentele exploitatietekorten op te vangen.

De reserve grondexploitatie dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van grondexploitatie.

Beide reserves vormen een onderdeel van onze weerstandscapaciteit.

Uiteenzetting financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie met toelichting

De uiteenzetting van de financiële positie is een onderdeel dat voorgeschreven wordt vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Artikel 20 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft aan dat de uiteenzetting van de financiële positie uit twee delen bestaat:

1. Een raming voor het begrotingsjaar die de financiële gevolgen van het bestaande beleid en het nieuwe beleid van de programma's bevat.
2. Afzonderlijke aandacht voor:
 - ◆ de jaarlijks terugkerende arbeid gerelateerde verplichtingen;
 - ◆ de investeringen onderscheiden in investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
 - ◆ de financiering;
 - ◆ de stand en het verloop van de reserves;
 - ◆ de stand en het verloop van de voorzieningen.

De financiële positie 2015-2018

De financiële positie van de gemeente Neder-Betuwe is gesplitst in bestaand beleid en nieuw beleid. Het bestaande beleid is gebaseerd op de eerste bestuursrapportage 2014.

Bestaand beleid

In de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 betreft bestaand beleid, de situatie tot en met de eerste bestuursrapportage 2014. Op basis van bestaand beleid, zoals vermeld in de eerste bestuursrapportage 2014, geeft de financiële positie voor de jaren 2015 tot en met 2018 een sluitend beeld. Het betreft voor 2015 een overschot van € 615.000, voor 2016 een overschot van € 152.000 en voor 2017 en 2018 een overschot van € 76.000.

Nieuw Beleid

In de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 zijn onder 'nieuw beleid' ontwikkelingen opgenomen die gerelateerd zijn aan het nieuwe coalitieprogramma 2014-2018 'Samenwerken aan een vitale samenleving'. Daarnaast zijn er nog andere ontwikkelingen. Normaal gesproken worden de overige ontwikkelingen vooraf opgenomen in een kadernota en ter besluitvorming aan u voorgelegd, maar vanwege het verkiezingsjaar is conform de Financiële verordening artikel 212 geen kadernota opgesteld.

De belangrijkste ontwikkelingen die in het nieuw beleid zijn opgenomen betreffen:

- ◆ de financiële effecten van de meicirculaire 2014;
- ◆ de financiële effecten van de septembercirculaire 2014;
- ◆ extra middelen voor de gestelde doelstellingen op het gebied van economie;
- ◆ extra middelen voor de gestelde doelstellingen op het gebied van groen;
- ◆ opstellen van een detailhandelsvisie;
- ◆ decentralisatie AWBZ naar Wmo;
- ◆ decentralisatie Jeugdzorg;
- ◆ decentralisatie Participatiewet;
- ◆ uitvoering geven aan programmagids I&A;
- ◆ overgang uitvoering belastingen en Woz naar de BSR;
- ◆ de wachtgeldverplichting richting een ex-wethouder;
- ◆ verlagen stelpost te realiseren besparing op inhuur van derden;
- ◆ voordeel te behalen rente binnen onze totale financiering;
- ◆ extra middelen voor verlenging interim-secretaris en beoogd secretaris;
- ◆ kostendekkendheid van leges en tarieven;
- ◆ pensioen- en overlijdensrisicoverzekering wethouders (appa-plan);
- ◆ overdracht van onze brandweergarages aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid;
- ◆ nieuwe organisatievorm van onze Wabo-gerelateerde taken;
- ◆ verlagen stelpost te realiseren aanbestedingsvoordelen wegenbeheer;
- ◆ ophogen voorziening afwaarderen grondposities ten laste van de algemene reserve;
- ◆ afboeken boekwaarde Herenland-West ten laste van de voorziening verliezen grondexploitaties;
- ◆ onderhoud en instandhouding van gemeentelijke bruggen;
- ◆ besparing kapitaallasten i.v.m. latere realisatie bouw Pantarijn;
- ◆ vergoeding OZB scholen.

De financiële effecten van het hierboven aangegeven nieuw beleid hebben in 2015 een nadelig effect op onze financiële positie van € 412.000, voor de jaren erna en voordelig effect van € 49.000 voor 2016, van € 168.000 voor 2017 en van € 252.000 voor 2018.

Rekening houdend met het opgenomen nieuw beleid bieden wij u nu een begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 aan met een overschot van € 202.000 voor 2015, € 202.000 voor 2016, € 244.000 voor 2017 en € 328.000 voor 2018.

Al de hier voorafgaand beschreven zaken zijn in deze begroting verwerkt onder het kopje 'Nieuw beleid'.

De financiële gevolgen van het nieuw beleid zijn hieronder weergegeven.

Specificatie nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen 2015-2018	Begroting 2015	Meerjarenraming		
		2016	2017	2018
Bedragen x				
Financiële positie 2015-2018				
Inclusief 1e bestuursrapportage 2014	-614.533	-152.340	-75.523	-75.523
<u>Nieuw Beleid, nieuwe ontwikkelingen:</u>				
<u>Extra op te nemen baten en lasten conform beleidsaanpassingen mei-circulaire 2014</u>				
Aanpassingen bijdrage uit het gemeentefonds (mei-circulaire 2014)	-7.334.296	-7.475.396	-7.262.961	-7.161.600
Individuele studietoelage	3.743	11.229	18.317	18.317
Uitvoeringskosten participatiewet	2.267	7.536	12.891	12.891
Waterschapsverkiezingen	32.729	0	0	0
Overheveling buitenonderhoud Primair Onderwijs en Speciaal Onderwijs (stoppen dotering aan den voorziening)	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Decentralisatiebudget AWBZ naar Wmo	2.755.827	2.887.448	2.807.229	2.807.229
Decentralisatiebudget Jeugdzorg	4.920.138	4.850.178	4.686.088	4.686.088
Bijstelling integratieuitkering Wmo (1e deel)	-512.732	-512.732	-512.732	-512.732
Bijstelling decentralisatieuitkering Centrum Jeugd en gezin	-3.238	-3.238	-3.238	-3.238
Stelpost loonstijging 2015 (2,25%, reeds opgenomen 1% over € 8 miljoen)	100.000	100.000	100.000	100.000
Stelpost prijsstijging 2014 (1,50%, reeds opgenomen 1% over € 10 miljoen)	50.000	50.000	50.000	50.000
Extra OZB opbrengst op basis van inflatiepercentage 1,25% over € 5 miljoen	-62.500	-62.500	-62.500	-62.500
<u>Extra op te nemen baten en lasten conform beleidsaanpassingen september-circulaire 2014</u>				
Aanpassingen bijdrage uit het gemeentefonds (september-circulaire 2014)	-2.047.303	-1.862.016	-1.832.667	-1.776.333
Decentralisatiebudget Participatiewet	2.173.121	2.042.939	1.919.274	1.819.764
Bijstelling decentralisatiebudget AWBZ naar Wmo	-18.672	-7.613	-7.402	-7.382
Bijstelling decentralisatiebudget Jeugdzorg	0	-26.986	-5.342	-35.035
Bijstelling decentralisatieuitkering Centrum Jeugd en gezin	-2.290	-2.290	-2.290	-2.290
Bijstelling integratieuitkering Wmo (tweede deel)	18.992	-171.227	-175.133	-175.133
Bijstelling stelpost loonstijging 2015 (2,25%, reeds opgenomen 1% over € 8 miljoen)	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Bijstelling prijsstijging 2014 (1,50%, reeds opgenomen 1% over € 10 miljoen)	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
<u>Extra lasten conform coalitieprogramma:</u>				
Middelen beschikbaar stellen voor gestelde doelstellingen op het gebied van groen structureel vanaf 2016	37.500	37.500		
Middelen beschikbaar stellen voor de gestelde doelstellingen op het gebied van economie structureel vanaf 2015	40.000	40.000		
Opstellen detailhandelsvisie incidenteel voor 2015	25.000	0	0	0
<u>Overige nieuwe ontwikkelingen:</u>				
Extra kosten voor WABO taken	207.500	190.500	233.500	255.000
Gebruik overhead voor uitbreiding FTE inzake transitie 3 D	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Verlagen stelpost te realiseren aanbestedingsvoorwaarden wegenbeheer	100.000	100.000	100.000	100.000
Besparing op kapitaallasten i.v.m. latere realisatie bouw	-148.000	-71.000	0	0
Ophogen voorziening afwaarderen grondposities ten laste van de algemene reserve	1.000.000	0	0	0
Onttrekking algemene reserve	-1.000.000	0	0	0
Afboeken boekwaarden Herenland-West ten laste van de voorziening verliezen grondexploitaties	1.000.000	0	0	0
Onttrekking voorziening verliezen grondexploitaties	-1.000.000	0	0	0
Overdracht brandweergarages aan de VRGZ	-288.000	15.000	15.000	15.000
Uitvoering geven aan de programmagids I&A	485.000	107.000	67.000	67.000
Overgang uitvoering belasting en Woz naar de BSR	25.000	0	0	0
Onderhoud en instandhouding bruggen	50.000	50.000	50.000	50.000
Uitbreiding uren wethouders	16.000	16.000	16.000	16.000
Wachtgeldverplichting ex wethouder	46.000	43.500	24.000	0
Verlagen stelpost te realiseren besparing op inhuur van derden	50.000	50.000	50.000	50.000
Verhoging bijdrage Veiligheidshuis	9.034	9.034	9.034	9.034
Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning	10.750	10.750	10.750	10.750
Buurtbemiddeling	7.594	7.594	7.594	7.594
Microsoft licentie Assesment	7.500	7.500	7.500	7.500
Verlaging storting wegen i.v.m. aanpassing wegen door de dijkverzwaring	-12.400	-12.400	-12.400	-12.400
Arbeidsongeschiktheidsverzekering politieke ambtsdragers	15.000	15.000	15.000	15.000
Eenmalige hogere vrijval BCF conform GRP	0	0	0	-80.000
BNW-samenwerking	0	0	0	0
Voordeel op te betalen rente binnen onze totaal financiering	-50.000	-95.000	-95.000	-95.000
Extra middel voor verlenging interim directeur en beoogd directeur	46.000	7.000	7.000	7.000
Te realiseren bezuiniging op personeel team V&H	0	-60.000	-60.000	-60.000
Kostendekkendheid leges en tarieven	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid	50.000	50.000	50.000	0
Reraliseren van besparingen ter dekking voor het uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid	-20.000	-20.000	-20.000	0
Tegemoetkoming ziektekosten raadsleden en burgerraadsleden	7.722	7.722	7.722	7.722
Pensioen- en overlijdensrisicoverzekering wethouders	25.164	25.164	25.164	25.164
Ureuitbreiding Concerncontroller	14.500	14.500	14.500	14.500
Notubizz	14.400	14.400	14.400	14.400
Vergoeding OZB scholen	22.282	22.282	22.282	22.282
Casterhoven	38.000	38.000	38.000	38.000
Totaal nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen	412.332	-49.622	-168.420	-252.408
Financiële positie 2015-2018				
Inclusief 1e bestuursrapportage 2014 en nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen	-202.201	-201.962	-243.943	-327.931

Voor meer informatie over nieuwe ontwikkelingen verwijzen wij u naar de onder de programma's opgenomen toelichtingen.

Hieronder volgt een totaaloverzicht van de financiële positie 2014-2018.

Overzicht Financiële Positie 2014-2018						
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
Bedragen x	€ 1.000					
<u>Bestaand Beleid</u>						
Lasten	58.736	55.289	39.931	39.520	41.363	37.914
Baten	-59.856	-55.378	-40.545	-39.672	-41.439	-37.990
Geraamd resultaat bestaand beleid	-1.119	-90	-615	-152	-76	-76
<u>Nieuw beleid / ontwikkelingen</u>						
Lasten			12.126	9.620	9.260	9.078
Baten			-11.714	-9.670	-9.428	-9.330
Geraamd resultaat nieuw beleid / ontwikkelingen			412	-50	-168	-252
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	-1.119	-90	-202	-202	-244	-328

Conclusie financiële positie

Conform artikel 189 van de gemeentewet moet u erop toezien dat de begroting reëel en structureel in evenwicht (sluitend) is. Hiervan kan u alleen afwijken als aannemelijk is dat het evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand wordt gebracht. Wij moeten u een reëel en structureel sluitende begroting 2015 en een meerjarenraming 2016-2018 ter vaststelling aanbieden. Met deze begroting voldoen wij aan deze wettelijk gestelde eisen.

Door vroeg te anticiperen en behoedzaam om te gaan met de financiële middelen zijn wij er in geslaagd om in deze sombere tijden een financieel sluitende begroting en meerjarenraming aan te bieden.

De nu aangeboden begroting en meerjarenraming zijn jaarlijks sluitend en er wordt voldaan aan het door u gestelde kader om jaarlijks minimaal € 100.000 aan begrotingsoverschot te realiseren. Dit is hard nodig om ons weerstandsvermogen te verbeteren en te verhogen want de uitvoering van taken is fors toegenomen door de drie decentralisaties met alle risico's die deze taken met zich mee brengen.

In deze begroting en meerjarenraming zijn de financiële effecten van de septembercirculaire 2014 meegenomen. De uitkomsten hiervan zullen via een afzonderlijk raadsmemo aan u worden gemeld.

Overzicht financiële positie 2014-2018 per programma

Overzicht Financiële Positie 2014-2018						
Bestaand Beleid Programma's	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
P1 Bestuur en Dienstverlening	4.130	2.993	2.849	2.760	2.883	2.948
P2 Openbare Orde en Veiligheid	1.674	2.134	2.067	2.076	2.076	2.076
P3 Fysieke Leefomgeving	7.571	9.853	6.554	5.330	6.326	6.332
P4 Economie	-30	-1.861	252	137	105	102
P5 Sociaal Domein	10.484	12.272	12.445	12.521	12.441	12.370
D Algemene dekkingsmiddelen	-24.465	-25.264	-23.801	-23.830	-23.761	-23.757
R Mutaties in reserves	-482	-216	-981	854	-146	-146
Geraamd resultaat bestaand beleid + = tekort - = overschot	-1.119	-90	-615	-152	-76	-76

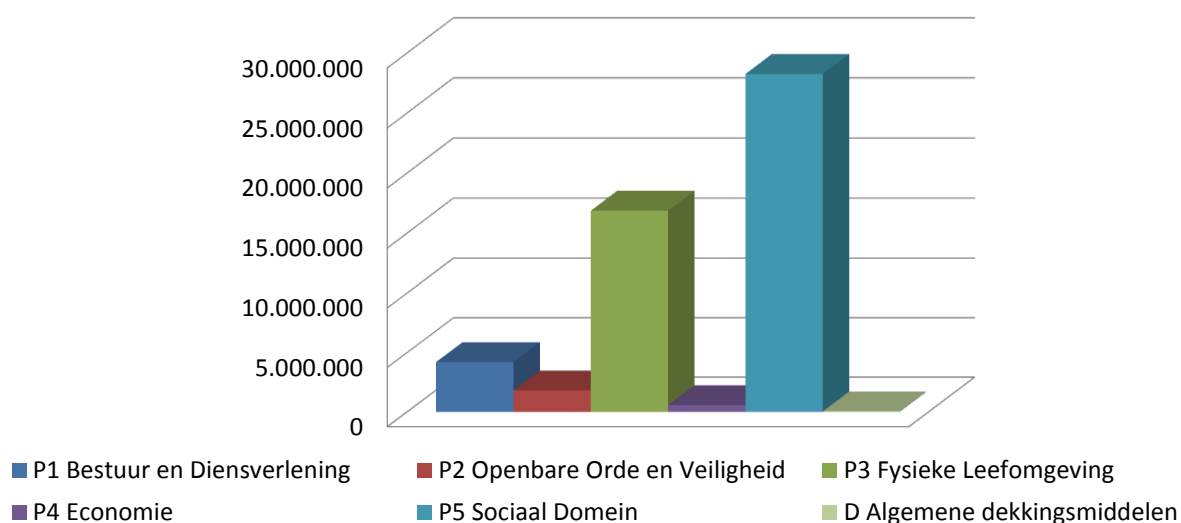
Nieuw beleid / nieuwe ontwikkelingen Programma's	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
P1 Bestuur en Dienstverlening			761	179	119	95
P2 Openbare Orde en Veiligheid			-271	32	32	32
P3 Fysieke Leefomgeving			1.421	404	409	351
P4 Economie			65	40		
P5 Sociaal Domein			8.881	8.697	8.430	8.271
D Algemene dekkingsmiddelen			-9.444	-9.400	-9.158	-9.000
R Mutaties in reserves			-1.000			
Geraamd resultaat nieuw beleid / ontwikkelingen + = tekort - = overschot			412	-50	-168	-252

Bestaand en nieuw beleid / ontwikkelingen Programma's	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
P1 Bestuur en Dienstverlening	4.130	2.993	3.610	2.938	3.002	3.043
P2 Openbare Orde en Veiligheid	1.674	2.134	1.796	2.108	2.108	2.108
P3 Fysieke Leefomgeving	7.571	9.853	7.974	5.734	6.735	6.682
P4 Economie	-30	-1.861	317	177	105	102
P5 Sociaal Domein	10.484	12.272	21.327	21.217	20.871	20.641
D Algemene dekkingsmiddelen	-24.465	-25.264	-33.245	-33.230	-32.919	-32.757
R Mutaties in reserves	-482	-216	-1.981	854	-146	-146
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid/ontw + = tekort - = overschot	-1.119	-90	-202	-202	-244	-328

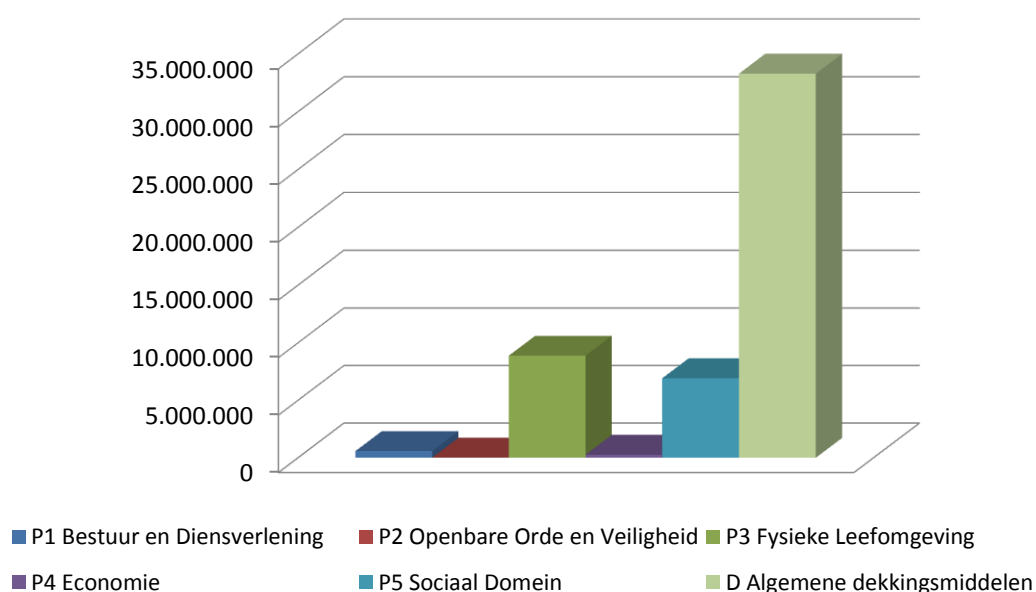
Overzicht lasten en baten per programma van het begrotingsjaar 2015

Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid / ontwikkelingen			2015
Bestaand en nieuw beleid/ontwikkelingen Programma's	Lasten € x 1000	Baten € x 1000	Restant € x 1000
P1 Bestuur en Diensverlening	4.197	-587	3.610
P2 Openbare Orde en Veiligheid	1.806	-11	1.796
P3 Fysieke Leefomgeving	16.859	-8.885	7.974
P4 Economie	578	-261	317
P5 Sociaal Domein	28.246	-6.919	21.327
D Algemene dekkingsmiddelen	44	-33.289	-33.245
R Mutaties in reserves	327	-2.307	-1.981
Geraamd resultaat inclusief mutaties in reserves	52.057	-52.259	-202
+ = tekort - = overschot			

BEGROTING 2015 LASTEN PER PROGRAMMA

BEGROTING 2015 BATEN PER PROGRAMMA

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten (BBV) dient in de programmabegroting afzonderlijk aandacht te worden besteed aan de verplichtingen van jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume. Voor deze verplichtingen mogen geen voorzieningen worden gevormd.

Arbeid gerelateerde verplichtingen zijn:

Wachtgelders/voormalig personeel

De verplichtingen voor wachtgelders/voormalig personeel worden jaarlijks in de begroting opgenomen. In 2015 is hiervoor een bedrag van € 1.700 opgenomen. Met ingang van 2016 zijn er geen verplichtingen meer aanwezig voor wachtgelders/voormalig personeel.

Voormalig wethouders of nabestaanden

Dit betreft de verplichtingen aan wethouders als gevolg van ontslag en/of pensioen. Voor de pensioenverplichting is een verzekering afgesloten waarvan de jaarlijkse lasten zijn opgenomen in de begroting. Eventuele wachtgeldverplichtingen voor wethouders kunnen niet verzekerd worden, deze lasten dienen als deze zich voordoen ten laste te worden gebracht van de lopende exploitatie hetgeen een negatieve invloed zal hebben op de financiële positie van de gemeente. Voor de lopende wachtgeldverplichtingen is in 2015 een bedrag opgenomen van € 140.000 aflopend naar € 41.000 in 2018.

Arbeidsongeschiktheidsverzekering van (ex-) burgemeesters en (ex-) wethouders

Alle kosten in verband met arbeidsongeschiktheid van (ex-)burgemeesters en (ex-)wethouders (volledige én gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid) komen volledig voor rekening van de gemeente Neder-Betuwe. Deze kosten kunnen enorm oplopen en daardoor een substantiële invloed hebben op de gemeentelijke financiën. Hiervoor hebben we een arbeidsongeschiktheidsverzekering afgesloten bij Centraal Beheer (via VNG). In de begroting is hiervoor meerjarig vanaf 2015 een bedrag van € 15.000 opgenomen om dit risico af te dekken.

Regeling FPU

Een medewerker die (geheel of gedeeltelijk) FPU-ontslag krijgt, ontvangt een FPU-uitkering van het ABP en daarop een aanvulling van de werkgever. Binnen de huidige organisatie zijn geen medewerkers meer aanwezig die gebruik kunnen maken van deze regeling. In de begroting is hier dan ook niets voor opgenomen.

Opgebouwde vakantierechten

Over de maanden juni t/m december bouwt het personeel recht op vakantiegeld op. Deze rechten worden pas in de maand mei van het jaar daarop betaald. Wanneer er geen grote mutaties in de omvang van het personeel zijn zullen beide bedragen nagenoeg aan elkaar gelijk zijn. Er is dus geen of weinig effect op de uitkomst van de exploitatie.

Investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Er is, conform de voorschriften, onderscheid gemaakt in onze overzichten van geactiveerde uitgaven tussen investeringen met een economisch nut (verhandelbaar) en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (niet verhandelbaar, bijvoorbeeld wegen, fietspaden, etc.).

De activa bestaan thans bijna geheel uit investeringen met een economisch nut; slechts vijf posten met een boekwaarde van € 369.000 op 1 januari 2015 en € 257.000 op 1 januari 2018 hebben betrekking op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Het betreft voornamelijk activa op gebied van verkeer als fietspaden en investeringen in snelheidsbeperkende maatregelen.

Deze investeringen hadden volgens de huidige voorschriften bij voorkeur rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht moeten worden, maar op het moment van investeren ontbraken de nodige financiële middelen. Daarom is er voor gekozen om af te schrijven wat wel is toegestaan. Door de vastgestelde beheerplannen voor de openbare ruimte en spreidingsplannen voor diverse diensten blijven de gevolgen voor de vervangingsinvesteringen beperkt. Nieuw beleid voor investeringen en activiteiten is per programma afzonderlijk opgenomen.

De financiering

Voor verdere informatie over de financiering wordt verwezen naar paragraaf financiering.

De beleidskaders, de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen

De basis hiervoor vormt de nota reserves en voorzieningen 2014. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 30 januari 2014. In deze nota zijn de volgende beleidskaders vastgesteld:

Reserves

- ◆ Het algemene uitgangspunt bij reserves binnen de gemeente Neder-Betuwe is het zoveel als mogelijk beperken van reserves, zowel qua aantal als qua omvang. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de wettelijke voorschriften omtrent reserves.
- ◆ Om de weerstandscapaciteit te verbeteren wordt bij bestaande bestemmingsreserves gestreefd naar het vrij maken van de bestemmingsreserves. Daarbij geldt de voorwaarde dat de financiële positie dit toelaat;
- ◆ Bestemmingsreserves worden alleen ingesteld om te sparen voor de toekomst én als er een concreet plan aan ten grondslag ligt, waaruit het doel en de bestedingswijze van de reserve blijken. Zodra dit plan is afgerond kan de reserve worden opgeheven;
- ◆ Het instellen van een bestemmingsreserve dient bij raadsbesluit plaats te vinden.
- ◆ Stortingen en onttrekkingen aan reserves moeten plaatsvinden via de resultaatbestemming. Resultaatbestemming is een bevoegdheid van de raad. Voor alle stortingen en onttrekkingen is een raadsbesluit nodig. Dit kan expliciet bij resultaatbestemming in het kader van de jaarstukken, maar ook vooraf bij de vaststelling van de begroting. Ook kan een afzonderlijk raadsbesluit genomen worden over een storting of onttrekking aan een reserve.
- ◆ Het rechtstreeks boeken van uitgaven op reserves is niet toegestaan. Deze uitgaven behoren als last op de betreffende kostendrager (product/programma) te worden verantwoord. Hiertegenover kan dan een onttrekking aan de reserve staan via de resultaatbestemming.
- ◆ Het principe van een bestemmingsreserve is, dat de gemeenteraad te allen tijde het doel of de bestemming kan wijzigen. Voor een dergelijke wijziging is dus altijd een raadsbesluit nodig.
- ◆ Wanneer het doel op basis waarvan een bestemmingsreserve is gevormd op enig moment vervalt, dan dient de reserve door middel van een raadsbesluit te worden opgeheven
- ◆ De minimale omvang van de algemene reserve bedraagt € 1.000.000.
- ◆ Over de algemene reserve worden in de exploitatiebegroting geen rentebaten opgenomen en aan de algemene reserve wordt geen rente toegerekend;
- ◆ De minimale omvang van een bestemmingsreserves bedraagt € 100.000 (indien de omvang van een in stellen bestemmingsreserve kleiner is dan € 100.000 dan opnemen in de exploitatiebegroting);
- ◆ De raad wordt jaarlijks bij de jaarrekening, de begroting en de tussentijdse rapportages (bestuursrapportages) geïnformeerd over de stand en het verloop van de reserves;
- ◆ De reserve grondexploitatie wordt in stand gehouden. Deze reserve moet de grootte hebben van de ingeschatte risico's, die specifiek aanwezig zijn binnen de grondexploitatie. Indien deze reserve groter wordt dan deze risico's wordt het meerdere afgeroomd naar de algemene reserve.
- ◆ Aan die bestemmingsreserves waar kapitaallasten tegenover staan wordt rente toegerekend ter hoogte van de vastgestelde rekenrente.
- ◆ Aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten wordt jaarlijks rente toegevoegd ter hoogte van de vastgestelde rekenrente. Deze is gelijk aan de rekenrente die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten. Per 1 januari 2015 (dus in deze begroting) zijn wij bij het bepalen van rente uitgegaan van een rekenrente van 4%.

Voorzieningen

- ◆ Voor (groot) onderhoud van de kapitaalgoederen wordt gewerkt met onderhoudsvoorzieningen.
- ◆ Een (onderhouds)voorziening wordt alleen ingesteld als er een beheerplan bij wordt vastgesteld.
- ◆ In de begroting wordt jaarlijks aandacht besteed aan het niveau van de voorzieningen, onder meer in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. Tussentijdse aanpassingen worden gemeld in de bestuursrapportages.
- ◆ Op grond van artikel 45 van het BBV is het niet toegestaan om aan de voorzieningen rente toe te rekenen
- ◆ Bij het instellen van een voorziening worden de criteria gehanteerd overeenkomstig het BBV.
- ◆ Voorzieningen dienen dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen daarom niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn gevormd. Mutaties in voorzieningen, toevoegingen dan wel vrijval, vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau.
- ◆ Toevoegingen (stortingen) aan voorzieningen of het vormen van een nieuwe voorziening worden, conform de vastgestelde begroting en meerjarenraming als last bij de producten c.q. programma's opgenomen. Alle stortingen in voorzieningen vereisen dus toestemming van de gemeenteraad.
- ◆ Bij de vorming van een voorziening autoriseert de gemeenteraad vooraf de verwachte bestedingen en in de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over afwijkingen. Bestedingen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt en blijven buiten de exploitatie.
- ◆ Het doel van een voorziening kan niet wijzigen vanwege het verplichtende karakter en de harde kaders. Indien het doel niet meer bestaat of is veranderd, wordt de voorziening opgeheven. Indien het doel van een voorziening verandert, gelden zo nodig de criteria voor het vormen van een nieuwe voorziening.

Voor verdere informatie over reserves en voorzieningen wordt verwezen naar nota reserves en voorzieningen 2014.

Specificaties van de stand en het verloop van reserves en voorzieningen

DE STAND EN HET VERLOOP VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN																	
Naam reserve/voorziening	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2015)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2016)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2017)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2018)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2019)
RESERVES																	
Algemene reserve	9.371.837	0	50.000	1.345.000	8.076.837	0	1.050.000	0	9.126.837	0	50.000	0	9.176.837	0	50.000	0	9.226.837
Totaal bestemmingsreserves tbv tariefegalisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	4.642.351	0	0	490.000	4.152.351	0	0	0	4.152.351	0	0	0	4.152.351	0	0	0	4.152.351
Bestemmingsreserves waar Invest. tegenover staan	6.912.768	276.511	0	472.472	6.716.807	268.672	0	464.790	6.520.689	260.828	0	457.109	6.324.408	252.976	0	449.428	6.127.956
Totaal bestemmingsreserves	11.555.119	276.511	0	962.472	10.869.158	268.672	0	464.790	10.673.040	260.828	0	457.109	10.476.759	252.976	0	449.428	10.280.307
TOTAAL RESERVES	20.926.957	276.511	50.000	2.307.472	18.945.995	268.672	1.050.000	464.790	19.799.878	260.828	50.000	457.109	19.653.598	252.976	50.000	449.428	19.507.144
VOORZIENINGEN																	
Totaal Voorzieningen voor verpl./verlezen,risclo's	1.196.283	0	1.161.337	161.337	2.196.283	0	161.337	161.337	2.196.283	0	161.337	161.337	2.196.283	0	161.337	161.337	2.196.283
Totaal Egalisatievoorzieningen	3.200.503	0	1.336.996	1.772.696	2.764.803	0	1.336.996	1.345.480	2.756.319	0	1.336.996	1.305.368	2.787.948	0	1.336.996	1.708.531	2.418.412
TOTAAL VOORZIENINGEN	4.396.787	0	2.498.333	1.934.033	4.961.087	0	1.498.333	1.506.817	4.952.602	0	1.498.333	1.466.705	4.984.230	0	1.498.333	1.869.868	4.612.695
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	25.323.743	276.511	2.548.333	4.241.505	23.907.082	268.672	2.548.333	1.971.607	24.752.480	260.828	1.548.333	1.923.814	24.637.826	252.976	1.548.333	2.319.296	24.119.839

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekking aan de reserves

- ◆ Aan de algemene reserve vindt jaarlijks een toevoeging plaats van € 50.000. Deze toevoeging wordt gedekt door verwachte onder-uitputting op kapitaallasten.
- ◆ Aan de bestemmingsreserve nieuwbouw Van Lodenstein College wordt jaarlijks rente toegerekend.
- ◆ Aan de bestemmingsreserve nieuwbouw Van Lodenstein College wordt jaarlijks rente en afschrijving onttrokken.

PROGRAMMA'S

Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Programma 2: Openbare orde en Veiligheid

Programma 3: Fysieke Leefomgeving

Programma 4: Economie

Programma 5: Sociaal Domein

Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Missie

Bestuur en organisatie staan ten dienste van de inwoners. We redeneren 'van buiten naar binnen'. Onze bestuurders en medewerkers staan met beide benen in de maatschappij, zodat zij inwoners en maatschappelijke partners op serieuze wijze kunnen betrekken bij voor hen belangrijke vraagstukken. Wij informeren onze inwoners goed en tijdig over het gemeentelijke beleid. We voeren onze taken snel, adequaat, klantgericht en klantvriendelijk uit. De wensen van onze inwoners zijn het uitgangspunt van onze dienstverlening. Kernwaarden die belangrijk zijn voor onze dienstverlening zijn: interactiviteit, pro-activiteit, betrouwbaarheid en persoonlijk contact.

Waar het voor het bereiken van onze lokale ambities nodig is om met andere overheden samen te werken, doen wij dat op een slimme manier. We zien de gemeenschappelijke regelingen die voor ons taken uitvoeren als een verlengstuk van de gemeente; zij verdienen serieuze aandacht, sturing en waardering.

Ontwikkelingen

Bestuur

Stabiliteit in het gemeentebestuur is van groot belang om in hectische tijden goede bestuurlijke keuzes te kunnen maken. Raad en college hechten mede daarom veel waarde aan een gezonde bestuurscultuur. Belangrijke thema's daarin zijn samen steeds beter willen worden, rolverdeling, afspraken nakomen, een prettige en open werksfeer, respect en – uiteraard – integriteit.

Communicatie

We richten ons meer dan voorheen op resultaten die door de samenleving zelf worden gevraagd, en waarin belanghebbenden, zoals inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ook actief willen participeren. Daarom redeneren we, als maatschappelijk relevante beleids- en uitvoeringsvraagstukken op de agenda gezet worden, van 'buiten naar binnen'. Een goede communicatie met en serieuze betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners is daarbij cruciaal. Uiteraard laten we hen in een vroeg stadium meedenken. Om dit te realiseren, is het noodzakelijk doelgroepen pro-actief, tijdig, gepland, op maat en met zo min mogelijk misverstanden te benaderen. Dit geldt voor alle beleidsvelden van de gemeente en steeds zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering.

Dienstverlening

Gemeenten staan de komende jaren voor grote uitdagingen, zoals de decentralisaties, de bezuinigingen, het organiseren van gemeentelijke samenwerking of het moderniseren van de dienstverlening. Dit slaagt alleen als de 'basis op orde' is, dat wil zeggen: als de uitvoering goed is georganiseerd en als de ICT en informatievoorziening op orde zijn. Het overheidsbrede programma i-NUP (Implementatieagenda voor het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-overheid) omvat de implementatie van meer dan 20 ICT-bouwstenen. Deze zijn noodzakelijk om uiterlijk 1 januari 2015 de basis op orde te brengen en de dienstverlening aan burgers en ondernemers sneller, beter en efficiënter te maken. Voorbeelden van de bouwstenen zijn de voorzieningen voor de berichtenbox van MijnOverheid, het gemeentelijk 14+netnummer, eHerkenning, de webrichtlijnen en het Stelsel van Basisregistraties.

Gemeenten geven door het gebruik van een klantcontactcentrum (zie implementatieplan; raadsbesluit 6 maart 2014 2014), een website, die voldoet aan de webrichtlijnen en het centrale 14+netnummer sneller en begrijpelijker het juiste antwoord via verschillende kanalen. Bovendien is informatie makkelijker vindbaar.

Maar belangrijker nog is de aandacht voor een mensgerichte dienstverlening. Welke randvoorwaarden ook worden geschetst, uiteindelijk staat of valt dienstverlening met de houding en het gedrag van mensen. Mensgericht betekent ook de vraag en behoefte van inwoners centraal stellen. Dus...werk aan de (gemeente)winkel!

Operatie Basisregistratie Personen (BRP)

De komende jaren wordt de gemeentelijke basisadministratie voor persoonsgegevens (GBA) vervangen door de Basisregistratie Personen (BRP). De BRP maakt deel uit van het stelsel van basisregistraties. De BRP bevat persoonsgegevens van ingezetenen en niet-ingezetenen. De BRP is een volledige digitale voorziening die onder andere plaats onafhankelijke dienstverlening mogelijk maakt, zeven dagen per week, vierentwintig uur per dag. Het doel van het realiseren van voorzieningen voor de BRP is de kwaliteit van de gegevens en daardoor de dienstverlening te verbeteren. Dit moet leiden tot een efficiënte en betrouwbare manier van invoeren, opslaan, beheren en verstrekken van persoonsgegevens, waarbij persoonsgegevens direct beschikbaar zijn en wijzigingen direct verwerkt worden. Aansluiting op de BRP zal plaatsvinden in de periode 2016 – 2018.

Verkiezingen

Op 1 juli jl. 2014 is de Wet aanpassing waterschap verkiezingen in werking getreden. De gemeenten worden voor het eerst verantwoordelijk voor het organiseren van stembusverkiezingen voor de leden van het algemeen bestuur van de waterschappen. De waterschap verkiezingen vinden tegelijkertijd plaats met de verkiezingen voor de leden van de Provinciale Staten, op woensdag 18 maart 2015. In de periode 2017 – 2019 vinden nog een drietal verkiezingen plaats (2017: Tweede kamer, 2018: gemeenteraad en 2019: Europees Parlement).

Bestuurlijke samenwerking

Zelfstandigheid is het uitgangspunt van de gemeente Neder-Betuwe, maar tegelijkertijd willen we onze kwaliteit van dienstverlening verbeteren. Door onze kleine omvang, ons brede takenpakket en onze beperkte financiële middelen zijn we kwetsbaar. Daarom ligt samenwerking met andere partijen voor de hand. Een goede sturing op al onze samenwerkingsverbanden is cruciaal. Op beleidsgebied werken we vooral met de andere in Regio Rivierenland deelnemende gemeenten samen. In 2015 starten de raden en colleges in Rivierenland met een nieuwe wijze van onderlinge samenwerking. Ook zal in 2015 duidelijkheid komen over een opvolger van het huidige Regiocontract, waarin de provincie en Regio Rivierenland afspraken maken over gedeelde doelen en de financiering van projecten om die doelen te bereiken.

Op het terrein van bedrijfsvoering werken we vooral met enkele buurgemeenten samen. Eind 2014 besluit de raad of dit in 2015 wordt geïntensiveerd.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Communicatiebeleidsplan 2014 (wordt in 2014 ter vaststelling aan de raad aangeboden)
- ◆ Klanthandvest gemeente Neder-Betuwe
- ◆ Inspraakverordening gemeente Neder-Betuwe
- ◆ Verordening burgerinitiatief Neder-Betuwe
- ◆ Intentieovereenkomst samenwerking BNW
- ◆ Regiocontract 2012-2015
- ◆ Regionale visie Verrassend Rivierenland. Waard om bij stil te staan
- ◆ Besluitvorming in de gemeenteraden van de in Regio Rivierenland deelnemende gemeenten over de wijze van onderlinge samenwerking (najaar 2014)
- ◆ Implementatieplan Klantcontactcentrum (raadsbesluit 6 maart 2014)

1.1 Bestuurs- en organisatiecultuur

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Behouden van een gezonde bestuurs- en organisatiecultuur.	A1.	Continueren van het ingezette cultuurtraject met actieve betrokkenheid van college, MT en alle medewerkers.
		A2.	Aandacht besteden aan bestuurlijke integriteit.
		A3.	Beoordelen van medewerkers naast vakinhoudelijke kennis op houding en gedrag, w.o. klant-, samenwerkings- en resultaatgericht werken.

1.2 Communicatie en Dienstverlening

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Tijdige en pro-actieve participatie van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij de voorbereiding en uitvoering van besluitvorming.	A1.	Uitvoering geven aan het in 2014 vastgestelde communicatiebeleidsplan.
		A2.	Beoordelen medewerkers op de kerncompetentie 'klantgerichtheid' binnen de HRM-gesprekscyclus.
		A3.	Bezoeken van wijken, bedrijven en maatschappelijke organisaties door college en raad.
B	Onze communicatie aan de balie, via de telefoon en via internet is snel, adequaat en klantgericht volgens de normen van het kwaliteitshandvest	B1.	Verdere uitbouw van KCC naar 'De overheid geeft antwoord' en van onze dienstverlening conform ons klanthandvest.
		B2.	Afhandeling van alle bij het KCC binnenkomende vragen vindt voor minimaal 80% direct (zonder doorverbinden) en correct plaats.
		B3.	Nagaan welke regels en controleprocedures onnodig zijn en deze schrappen (activiteit gereed: 31 december 2016).
		B4.	Aan de orde stellen van eventuele knelpunten die zich voordoen in de communicatie door de gemeenschappelijke regelingen waarvan wij lid zijn.

1.3 Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Slim samenwerken met andere gemeenten om onze lokale ambities te bereiken.	A1.	Samenwerken met buurgemeenten en via gemeenschappelijke uitvoeringsdiensten op beleidsarme taken om kosten te besparen, kwetsbaarheid te verminderen en expertise te benutten.
		A2.	Continueren en (daar waar het onze lokale ambities ten goede komt) uitbouwen van de samenwerking op beleidsvelden via o.m. Regio Rivierenland.
		A3.	Houden van een jaarlijkse thema-avond voor de raad over sturing op verbonden partijen.
B	Optimaal benutten gelden hogere overheden.	B1.	Uitvoeren van plannen in het kader van het Regiocontract 2012-2015.
		B2.	Samenwerken in Regio Rivierenland om het Regiocontract 2015-2018 zo veel mogelijk bij onze ambities aan te laten sluiten.
		B3.	Maken van keuzes ten aanzien van de onderwerpen waar qua lobby de bestuurlijke focus ligt (prioritering).
		B4.	Lobbytrajecten samen met raad opzetten.

Wat mag het kosten?

P1 Programma:		Bestuur en Dienstverlening				
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	5.555	4.416	3.386	3.274	3.359	3.539
Baten	-1.425	-1.424	-537	-514	-476	-592
Geraamd resultaat bestaand beleid	4.130	2.993	2.849	2.760	2.883	2.948
Nieuw beleid / ontwikkelingen						
Lasten			811	229	169	145
Baten			-50	-50	-50	-50
Geraamd resultaat nieuw beleid / ontwikkelingen			761	179	119	95
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	4.130	2.993	3.610	2.938	3.002	3.043

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000						
Programma 1		2015	2016	2017	2018	V=Voordelig N=Nadelig
Waterschapsverkiezingen.						
Per 1 juli 2014 is de Wet aanpassing waterschapsverkiezingen in werking getreden. Dit betekent dat de waterschapsverkiezingen in 2015 tegelijk met de verkiezingen voor de provinciale staten plaatsvinden. Gemeenten krijgen door de wetwijziging voor het eerst een rol bij het organiseren van de waterschapsverkiezingen. De toevoeging aan de algemene uitkering compenseert gemeenten voor de extra kosten als gevolg van de organisatie van de gecombineerde verkiezingen.						
	€	33				Nadelig
Stelpost voor loonstijgingen meicirculaire 2014 (van 1% naar 2,25% voor 2015).						
In de meicirculaire 2014 is aangegeven om voor 2015 uit te gaan van een verwachte loonstijging van 2,25% en voor de verdere jaren 1%. In bestaand beleid van deze begroting was al rekening gehouden met een verwachte loonstijging voor de jaren 2015 tot en met 2018 van 1%. Dit resulteert in een aanvullend budget van € 100.000.						
	€	100	100	100	100	Nadelig
Stelpost voor prijsstijgingen septembercirculaire 2014 (van 1,50% naar 1,25% voor 2015).						
In de septembercirculaire 2014 is aangegeven om voor 2015 uit te gaan van een verwachte prijsstijging van 1,25% en voor de verdere jaren van 1%. In deze begroting was, conform de meicirculaire 2014, al rekening gehouden met een verwachte prijsstijging voor het jaar 2015 van 1,50% en voor de jaren 2016 tot en met 2018 van 1%. Dit resulteert in een bijstelling (verlaging) van het budget met € 25.000.						
	€	-25	-25	-25	-25	Voordelig
Bijstelling stelpost voor loonstijgingen septembercirculaire 2014 (van 2,25% naar 1,50% voor 2015).						
In de de septembercirculaire 2014 is aangegeven om voor 2015 uit te gaan van een verwachte loonstijging van 1,50% en voor de verdere jaren van 1%. In deze begroting was, conform de meicirculaire, al rekening gehouden met een verwachte loonstijging voor het jaar 2015 van 2,25% en voor de jaren 2016 tot en met 2018 van van 1%. Dit resulteert in een bijstelling (verlaging) van het budget met € 60.000.						
	€	-60	-60	-60	-60	Voordelig
Stelpost voor prijsstijgingen meicirculaire 2014 (van 1% naar 1,5% voor 2015).						
In de meicirculaire 2014 is aangegeven om voor 2015 uit te gaan van een verwachte prijsstijging van 1,5% en voor de verdere jaren 1%. In bestaand beleid van deze begroting was al rekening gehouden met een verwachte prijsstijging voor de jaren 2015 tot en met 2018 van van 1%. Dit resulteert in een aanvullend budget van € 50.000.						
	€	50	50	50	50	Nadelig
Uitvoering geven aan de programmagids I&A.						
De programmagids I&A laat alle nu bekende wettelijk verplichte en organisatorisch noodzakelijke projecten zien voor de periode 2015/2016. Dit zijn de speerpunten die de komende jaren moeten worden uitgevoerd. Deze gids geeft tevens inzicht in de benodigde incidentele en structurele middelen. Het overzicht van de projecten is opgenomen in een bijlage bij de paragraaf bedrijfsvoering van deze begroting. De programmagids I&A zal jaarlijks worden geactualiseerd en heeft hiermee een dynamisch karakter. Dit vanwege voortdurende wettelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen binnen de organisatie.						
	€	485	67	67	67	Nadelig
Overgang uitvoering belasting en Woz naar de BSR.						
De gemeente onderzoekt momenteel de mogelijkheid om de belastingtaken met uitzondering van de grafrechten over te brengen naar de Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR), al dan niet inclusief de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Omdat momenteel meerdere opties worden onderzocht, is het niet mogelijk om een concrete raming van de kosten te geven. Wel is het streven om de taken kostenneutraal over te brengen, waarbij de kanttekening dient te worden geplaatst dat niet alleen het kostenaspect van belang is, maar bovenal het opheffen van de kwetsbaarheden in de organisatie bij de huidige bezetting. Een andere mogelijkheid om de kwetsbaarheid te minimaliseren is om de huidige bezetting uit te breiden. Hierbij dient rekening te worden gehouden met ten minste 0,7 fte tot 0,9 fte. Veiligheidshalve adviseren wij om in de begroting een incidenteel bedrag ad. € 25.000 aan meerkosten op te nemen bij een overheveling van voornoemde taken naar de BSR voor het jaar 2015.						
	€	25				Nadelig

NIEUW BELEID / ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000						
Programma 1		2015	2016	2017	2018	Voordelig / Nadelig
Wachtgeldverplichting ex wethouder. Door het vertrek van een wethouder wordt de gemeente geconfronteerd met een wachtgeldverplichting van € 114.000 verspreid over drie jaar.	€	46	44	24		Nadelig
Verlagen stelpost te realiseren besparing op Inhuur van derden. Bij de uitvoering van ons budget inhuur van derden (lees vrijval van vacaturegelden) moeten wij elk jaar € 50.000 aan besparingen realiseren. In de afgelopen periode is er fors bezuinigd op inzet van personeel waardoor deze taakstelling is in werkelijkheid niet of nauwelijks nog te realiseren is. Voorgesteld wordt om deze stelpost van € 50.000 te verlagen naar € 0.	€	50	50	50	50	Nadelig
Te realiseren bezuiniging op personeel. Door een mogelijke overgang van de Wabo taken naar de ODR, het verminderen van de achterblijvende overhead als gevolg van mogelijke overgang Wabo taken naar de ODR maar ook door komende veranderingen op het gebied van de omgevingswet moet het mogelijk zijn om besparingen te realiseren op het gebied van personeel (team V&H).	€		-60	-60	-60	Voordelig
Kostendekkendheid leges en tarieven. In de begroting 2015 en meerjarenraming is onze urenrekening geactualiseerd. Aan de hand van deze geactualiseerde urenrekening moeten wij gaan beoordelen of onze te heffen leges en uitgebrachte tarieven nog kostendekkend zijn. Wij gaan er vanuit dat het kostendekkend maken van onze leges en tarieven structureel extra € 50.000 zal opbrengen aan leges en rechten.	€	-50	-50	-50	-50	Voordelig
Extra middelen voor verlenging Interim directeur en beoogd directeur. Momenteel wordt de organisatie aangestuurd door een interim-secretaris/algemeen directeur. Het college start in september met de werving van een 'vaste' secretaris. Vanwege de doorlooptijd van dit proces en mogelijke opzegtermijn van een nieuwe secretaris gaan we ervan uit dat we ergens tussen 1 maart en 1 juli 2015 een nieuwe secretaris hebben. Dit betekent dat we tot dat moment gebruik blijven maken van de diensten van de interim-secretaris. De extra lasten hiervan bedragen ca. € 42.500 voor het eerste halfjaar van 2015. Voor de nieuwe secretaris wordt een nieuw profiel opgesteld, passend bij het huidige ontwikkelstadium van de organisatie. We gaan ervan uit dat bij dit profiel een hoger salaris past dan nu in de begroting staat. Wij verwachten dat de extra structurele kosten € 7.000 bedragen.	€	46	7	7	7	Nadelig
Voordeel op te betalen rente binnen onze totaal financiering. De actualisatie van onze totaal financiering (zie paragraaf 4 financiering) in deze begroting levert een structureel voordeel op van € 95.000. Grotendeels wordt dit voordeel veroorzaakt door enerzijds de overdracht van onze brandweergarages naar de VRGZ (zie nieuw beleid programma 2) en anderzijds door afboeking van de boekwaarde Herenland-West (zie nieuw beleid programma 3). Per saldo betekent dit een daling van onze totale boekwaarde van afgerond € 2 miljoen. Er hoeft dus € 2 miljoen minder gefinancierd te worden tegen een rekenrente van 4%. Het overige voordeel is ontstaan door de stijging van ons kasgeldlimiet als gevolg van een forse toename van de begrotingstotalen door de 3 decentralisaties.	€	-50	-95	-95	-95	Voordelig
Pensioen en overlijdensrisicoverzekering wethouders De gemeente Neder-Betuwe heeft voor de (voormalig)wethouders bij Loyalis Verzekeringen het APPA-plan afgesloten. Dit betreft pensioenopbouw en overlijdensrisico verzekering. I.v.m. met het toetreden van een nieuwe wethouder is er een nieuw recht ontstaan waardoor de maandelijkse premie stijgt. Daarnaast heeft er een jaarlijkse indexatie plaatsgevonden over de reeds bestaande polissen. Dit betekent dat de maandpremie met t.w.k. vanaf 1 april 2014 stijgt met een bedrag van € 2.097 per maand. Voor 2014 betekent dit een extra last van € 18.873 die opgenomen wordt in de 2e bestuursrapportage 2014 en meerjarig vanaf 2015 een bedrag van € 25.164 dat in deze begroting wordt meegenomen.	€	25	25	25	25	Nadelig
Overige kleine ontwikkelingen kleiner dan € 25.000	€	86	86	86	86	Nadelig
Totaal opgenomen nieuw beleid/ontwikkelingen 2015-2018	€	761	179	119	95	Nadelig

Investerings

P1	Programma:	Bestuur en Dienstverlening	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			x € 1.000
	Geen		
	Totaal Investeringsbedragen		

Mutaties in reserves

P1 Programma:		Bestuur en Dienstverlening				
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
	Bedragen x € 1.000					
<u>Bestaand Beleid</u>						
Lasten	3.704	800				
Baten	-5.166					
Geraamd resultaat bestaand beleid	-1.462	800				
<u>Nieuw beleid/ontwikkelingen</u>						
Lasten						
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid/ontwikkelingen						
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	-1.462	800				

Programma 2: Openbare Orde en Veiligheid

Missie

Neder-Betuwe is een gemeente waar iedereen zich veilig voelt met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet. Spelregels en grenzen zijn helder. Er wordt snel en merkbaar opgetreden tegen overlast en criminaliteit. Wij stimuleren burgers, bezoekers, ondernemers en veiligheidspartners om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bij te dragen aan de veiligheid binnen de gemeente

Ontwikkelingen

Veiligheidshuis

In het Veiligheidshuis werken instanties op één locatie samen aan opsporing, vervolging, (voorbereiding van) berechting en hulpverlening. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. De ketenpartners signaleren problemen, bedenken oplossingen en voeren die samen uit. Werkprocessen worden op elkaar afgestemd, zodat strafrecht en zorg elkaar aanvullen. Ingezet wordt op gedragsverandering, vermindering risico recidive en verbetering van de kwaliteit van leven van de delinquent.

De gemeente Neder-Betuwe neemt deel aan het Veiligheidshuis. Uit de ingediende begroting van het Veiligheidshuis blijkt dat de bijdrage vanaf 2015 naar € 0,65 per inwoner wordt verhoogd. Dit betekent dat de gemeente met een structurele verhoging te maken krijgt van circa € 9.000. De raad besloot op 5 juni 2014 om te blijven deelnemen aan het Veiligheidshuis en de daaraan gekoppelde verhoogde bijdrage structureel vanaf 2015 in de begroting op te nemen.

Inbraakpreventie

Het voorkomen van inbraken heeft zowel bij justitie, politie en gemeente een hoge prioriteit. Ondanks het feit dat het aantal inbraken in de gemeente fors is gedaald zal de aanpak op hetzelfde niveau worden voortgezet. De hoofddoelstelling van het plan van aanpak Woninginbraken is het creëren van bewustwording bij bewoners over de risico's op woninginbraken en het stimuleren van bewoners om maatregelen te treffen tegen woninginbraak. Daarnaast zal de opsporing en vervolging intensief worden voortgezet.

Voorzetten van veiligheidsbeleid

De Kadernota Veiligheid 2010-2014 is verlengd naar 2014-2018 (raadsbesluit 5 juni 2014). Dit betekent dat het veiligheidsbeleid in de hele breedte wordt voortgezet. Speerpunten voor 2015 zijn: Voorkomen Woninginbraken, vandalisme aanpak en aanpak van ernstige overlast door personen in de woonomgeving. Het gaat hierbij om diverse soorten van overlast op het gebied van drugs en/of alcohol, jeugdoverlast, huiselijk geweld. Voor gemeenten, politie, justitie en maatschappelijke partners is een intensieve regionale en lokale netwerksamenwerking de manier om een sluitende aanpak te vormen in criminaliteitsbestrijding.

Drank- en Horecawet

Op 1 januari 2013 heeft de gemeente een nieuwe taak gekregen in het kader van de Drank- en Horecawet. Gemeenten zijn verantwoordelijk geworden voor de toezicht en handhaving van dat taakveld, waar voorheen de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bevoegd was. De tijd tot 2015 staat in het teken van borging van deze nieuwe taak in de organisatie en het onderzoeken van de meest efficiënte wijze van uitvoering. Daar waar mogelijk worden zaken regionaal opgepakt. Bij wijze van pilot is Avri voor diverse regiogemeenten ingezet voor de toezichtstaak. Deze pilot zal nog geëvalueerd worden en dan zal ook duidelijk worden welke insteek voor 2015 gekozen wordt. Op 5 juni 2014 is het 'Preventie- en Handhavingsplan uitvoering Drank- en Horecawet 2014-2018' vastgesteld. Beleidsmatig voldoen we hiermee, ook voor 2015, aan de wettelijke verplichting.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2014-2018 (Raadsbesluit 5 juni 2014)
- ◆ Jaarplan Veiligheid 2014
- ◆ Veiligheidsstrategie 2014-2018 Oost-Nederland 'Een Veiliger Oost-Nederland door betrokken samenwerking'
- ◆ Meerjarenbeleidsplan 2014-2018 Politie (opgesteld conform de wet Nationale Politie)
- ◆ Plan van aanpak/draaiboek Oud en Nieuw
- ◆ Regionaal Crisisplan
- ◆ Rampenplan en Rampenbestrijdingsplannen
- ◆ Preventie- en Handhavingsplan uitvoering Drank- en Horecawet 2014-2018 (Raadsbesluit 5 juni 2014)
- ◆ Algemene Plaatselijke verordening Gemeente Neder-Betuwe 2010

2.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Veilige gemeente, integrale aanpak.	A1.	Uitvoeren van de Kadernota Veiligheid 2014-2018 en de APV.
		A2.	Stimuleren van gerichte voorlichting en preventieve maatregelen om het aantal inbraken te verminderen.
		A3.	Aanbieden door Bureau Halt op de basisscholen van voorlichting over criminaliteit, normen en waarden, groepsdruk, overlast, vuurwerk (project oud nieuw), respect en digipesten.
		A4.	Blijven participeren in het Veiligheidshuis.
		A5.	Uitvoering geven aan de voortgezette kadernota Veiligheidsbeleid.
B	Voorkomen van vernielingen en verhalen van schade.	B1.	Voortzetten project 'Vandalisme-offensief'.
		B2.	Aangifte doen van alle vernielingen die aan gemeentelijke eigendommen worden aangericht en indien de dader bekend is de schade verhalen.
		B3.	Regelmatig een overzicht van de aangerichte schade in de krant publiceren; bij grote aangerichte schades gaat ook een Burgernet-bericht uit.
		B4.	Tegengaan van aanstootgevende reclame-uitingen (<i>alert reageren, binnen onze bevoegdheden</i>).
C	Zo min mogelijk alcoholmisbruik, drugsgebruik en drugshandel	C1.	Opstellen regionaal hennepsteelt convenant (18 gemeenten) gereed 2015.
		C2.	Communiceren naar de inwoners over de 'aanpak hennepsteelt' via het Magazine NB en de gemeentelijke website.
		C3.	Bevorderen dat de politie daadkrachtig optreedt vooral tegen de overlast van drugshandel en gericht onderzoek verricht op locaties waarover signalen binnenkomen dat er wordt gedeald.
		C4.	Uitvoeren van het drank- en horecabeleid.
		C5.	Aanbieden preventie/voorlichting lessen over alcohol, roken en blowen aan alle scholen. <i>Toelichting: nog niet elke school maakt van dit aanbod gebruik. Het aanbod zal opnieuw onder de aandacht van alle scholen worden gebracht.</i>
		C6.	Inzetten straathoekwerker van IrisZorg en 'Iris in de Buurt' voor gerichte persoonlijke hulpverlening bij alcoholproblematiek.
D	Op zondag zijn de winkels gesloten.	D1.	Uitvoering geven aan bestaande winkeltijdenverordening
E	De naleving van de leeftijdsgrens op basis van de Drank & Horecawet door alcoholverstrekkers (horeca, sportverenigingen supermarkten en slijterijen), stijgt van 10% in 2013 tot boven de 40% eind 2015.	E1.	Informatieverstrekken aan en communicatie met alcoholverstrekkers
		E2.	Samenwerking met politie, ondernemers, verenigingen, scholen en gezondheidsorganisaties
		E3.	Organiseren van toezicht en handhaving volgens het vastgestelde Preventie- en Handavingsplan uitvoering Drank- en Horecawet 2014-2018.

2.2 Programmaonderdeel Hulpdiensten

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	De aanrijdtijden van de hulpdiensten voldoen aan de landelijke vijftienminutennorm en de overschrijding daarvan bedraagt maximaal 5%.	A1.	In 2013 was de opkomsttijd van de ambulance 90,3% Om dit te verbeteren is de ambulancepost in Kesteren ook 's nachts bezet. Hiermee is in de eerste helft van 2014 de opkomsttijd voor Neder-Betuwe gestegen naar 92,2% Gemiddeld is er een verbetering zichtbaar, maar de 95% is nog niet gehaald. (Dodewaard is flink gestegen van 77,2% naar 82,4%, maar Opheusden is licht gedaald van 88,6% naar 86,2%).
B	Adequate brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding	B1.	Bij de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) aandringen op handhaving van de norm voor opkomsttijden van de brandweer. <i>Toelichting: Medio 2014 is voor de hele regio, inclusief Neder Betuwe, het brandrisicoprofiel gemaakt.</i>
		B2.	Informeren van inwoners over waar AED-kasten hangen

Wat mag het kosten?

P2 Programma:		Openbare Orde en Veiligheid				
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000						
<u>Bestaand Beleid</u>						
Lasten	2.053	2.156	2.078	2.087	2.087	2.087
Baten	-379	-21	-11	-11	-11	-11
Geraamd resultaat bestaand beleid	1.674	2.134	2.067	2.076	2.076	2.076
<u>Nieuw beleid / ontwikkelingen</u>						
Lasten			-271	32	32	32
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid /ontwikkelingen			-271	32	32	32
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	1.674	2.134	1.796	2.108	2.108	2.108

NIEUW BELEID/ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000						
Programma 2		2015	2016	2017	2018	Voordelig / Nadelig
Overdracht brandweergarages aan de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ)		€	-303			Voordelig
Wij zijn voornemens om de brandweergarages over te dragen aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ). De verkoop van de brandweergarages inclusief de grond levert een eenmalig voordeel op voor 2015 van afgerond € 303.000. Daarnaast worden de overige in de begroting aanwezige budgetten omgezet naar een jaarlijkse bijdrage aan de VRGZ. Omdat wij in ons beheerplan onderhoud gebouwen uitgaan van een onderhoudsniveau van 3.0 en de VRGZ in haar toekomstig beheerplan uitgaat van een onderhoudsniveau van 4.0 moeten wij jaarlijks € 15.000 meer aan bijdrage gaan betalen dan dat er in onze begroting aan middelen aanwezig is.			15	15	15	Nadelig
Overige kleine ontwikkelingen kleiner dan € 25.000		€	17	17	17	Nadelig
Totaal opgenomen nieuw beleid/ontwikkelingen 2015-2018		€	-271	32	32	Voordelig Nadelig

Investeringsen

P2 Programma:		Openbare Orde en Veiligheid	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investeringsbedragen x € 1000	
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			
Geen			
Totaal Investeringsbedragen			

Mutaties in reserves

Er vinden voor programma 2 Openbare orde en veiligheid geen mutaties plaats in onze reserves.

Programma 3: Fysieke Leefomgeving

Missie

Neder-Betuwe is een veilige, schone, aantrekkelijke en gevarieerde gemeente en bekend als hét laanboomcentrum van Nederland respectievelijk Europa. Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het behoud en de ontwikkeling van een duurzame, vitale gemeente.

We streven naar een evenwichtige ruimtelijke ordening waarbij landschappelijke waarden worden behouden. De woningvoorraad is kwalitatief op orde en wordt voortdurend afgestemd op de behoefte. Nieuwe kansen en ontwikkelingen worden aangegrepen om de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten te versterken.

Ontwikkelingen

Actualisering Bestemmingsplannen

In de periode 2008 - 2014 zijn alle bestemmingsplannen geactualiseerd. Wij werken op dit moment aan een notitie Beheer ROdata. Hierin wordt o.a. meegenomen hoe we onze bestemmingsplannen actueel kunnen houden. In 2014 en volgende jaren zal uitvoering gegeven worden aan datgene wat wordt opgenomen in de notitie BeheerROdata.

Verder zijn we in afwachting van de invoering van de Omgevingswet en de gevolgen daarvan. Naar verwachting is dit in 2018 aan de orde.

Wonen

De woningbouwafspraken voor de periode 2010-2020 zijn vastgelegd in het Kwalitatief Woningbouw Programma 3 (KWP3). Onze gemeente mag circa 1.000 woningen bouwen in genoemde periode. In 2015 zal de provincie nieuwe afspraken maken voor de periode 2015-2025. Onder de titel 'Regionale woonagenda' wordt door de provincie verbreding nagestreefd naar kwalitatieve aspecten.

Om de ontwikkeling van de woningmarkt te monitoren voert de gemeente samen met de gemeente Buren en woningstichting SWB een woningmarktmonitor uit. Deze woningmarktmonitor verschijnt jaarlijks medio juli. Op deze informatie kunnen de ontwikkelaars hun product afstemmen. Daarnaast is er ook conform de woonvisie aandacht voor de regionale afspraken inzake zorg en wonen.

Voor Herenland fase 3 is door de provincie Gelderland een impulssubsidie toegekend.

In het komende jaar zal op verschillende locaties door ontwikkelaars in onze gemeente worden gebouwd: onder andere Triangel Ochten, Veilingterrein Kesteren, Casterhoven Kesteren, Herenland Opheusden, Broedershof Echteld. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de woningbouwbehoefte in onze gemeente. Tegen de landelijke trend in zijn ontwikkelaars in onze gemeente bereid om te investeren in bouwvolume. Voor IJzendoorn-West is in 2012 een exploitatieovereenkomst afgesloten. In 2014 wordt volgens planning het bestemmingsplan onherroepelijk. Hiermee is de basis aanwezig voor uitvoering van dit plan.

Voor De Wegwijzer is in 2014 het bestemmingsplan vastgesteld. Bij een voorspoedige doorloop van de voorbereiding en de verkoop van de woningen kan de bouw op zijn vroegst in 2015 starten.

Omgevingsvisie

De provincie Gelderland heeft een nieuwe omgevingsvisie vastgesteld. Men heeft er voor gekozen om dit per regio op te pakken. Vanuit onze regio is een bijdrage geleverd aan deze omgevingsvisie. Hierin is aandacht gevraagd voor verruiming van het beleid in het buitengebied. De omgevingsvisie is op 14 januari 2014 vastgesteld door het college van Gedeputeerde Staten en op 9 juli 2014 door Provinciale Staten van Gelderland.

Een voorstel tot aanpassing van de gemeentelijke structuurvisie zal worden uitgewerkt na vaststelling van de provinciale ruimtelijke verordening, waarin de kaders in de omgevingsvisie nader zijn uitgewerkt. De provinciale ruimtelijke verordening wordt naar verwachting medio oktober vastgesteld.

Overigens is in Provinciale Staten van Gelderland een motie aangenomen dat vraagt om een beoordelingssysteem ter toetsing van het nieuwe beleid betreffende verruiming van de uitbreidingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij.

Nota duurzaamheid

In 2015 geven we invulling aan het uitvoeringsprogramma van de nota duurzaamheid. Ook ten behoeve van de zwerfafvalproblematiek zullen binnen dit programma meerdere projecten worden gestart waarbij burgerparticipatie een belangrijke rol speelt.

Spuitzone

In onze gemeente lopen wij regelmatig bij toekomstige bouwprojecten tegen de problematiek van de spuitzones aan. In samenwerking met verschillende stakeholders zal onderzoek worden gedaan naar mogelijkheden om deze zones te verkleinen waardoor verschillende bouwprojecten doorgang kunnen vinden.

Actualisatie archeologische beleidskaart

De huidige archeologische beleidskaart 2008 kent grote gebieden met hoge archeologische verwachting (circa 2/3 deel van ons grondgebied). Daarom moeten vaak archeologische onderzoekskosten worden gemaakt, ook voor agrarische ondernemers. Om de onderzoeksverplichting terug te dringen, dient nauwkeuriger in beeld gebracht te worden waar de archeologische waarden zich bevinden en waar op basis van onderzoek gesteld kan worden dat daar de bodem reeds is verstoord. Om te komen tot een actualisatie, is een doorvertaling van de onderzoeksresultaten van de LTO-pilot en de vernieuwde bodemkaart naar archeologisch beleid noodzakelijk.

Intensieve veehouderij

Rond de intensieve veehouderij zal eind 2014 naar aanleiding van de vaststelling van de omgevingsvisie van de Provincie Gelderland onze structuurvisie op dit beleid worden aangepast. Aansluitend zal dit worden vertaald naar de bestemmingsplannen van het buitengebied.

Onkruid bestrijding op verhardingen

Waarschijnlijk wordt het bestrijden van onkruid op verhardingen, met behulp van chemische middelen, verboden. Dit kan behoorlijke financiële gevolgen hebben. In de loop van 2015 wordt meer duidelijkheid verwacht.

Vergunningverlening en handhaving

Per 1 april 2013 hebben wij al onze vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer over gedragen aan de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Vanaf 2015 breekt voor de ODR een beheerfase aan, waarin de meeste organisatorische zaken geregeld zijn. De ODR gaat langzaam over van een input-gestuurde organisatie (hoeveel uren brengt iedere deelnemer in) naar een output-gestuurde organisatie (welke producten worden afgesproken). Met de ODR zijn duidelijke kwaliteitsafspraken gemaakt.

Momenteel loopt een onderzoek of de overige Wabo taken per 1 januari 2015 kunnen worden ondergebracht bij de ODR.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Beheerplannen onderhoud wegen, gebouwenbeheer en groen
- ◆ Landschap Ontwikkeling Plan (LOP)
- ◆ Bestemmingsplannen
- ◆ Woningbouwprogramma (KWP3)
- ◆ Woonvisie Neder-Betuwe 2011 – 2016 Vitale kernen in een sterke gemeente
- ◆ Nota grondbeleid
- ◆ Nota Wonen-Welzijn-Zorg
- ◆ Welstandsnota
- ◆ Bouwverordening
- ◆ Notitie Integraal Handhaven 2011-2014, onderdeel milieu
- ◆ Notitie Integraal Handhaven 2014-2017, onderdeel Bouw, RO, APV
- ◆ Waterplan
- ◆ Nota begraafplaatsenbeleid
- ◆ Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)
- ◆ Nota Duurzaamheid
- ◆ Masterplan Centrum Kesteren, vastgesteld op 15 dec 2011

3.1 Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Actuele en kosten-efficiënte bestemmingsplannen.	A1.	Onderzoeken op welke wijze bestemmingsplannen actueel gehouden kunnen worden op een efficiëntere manier. <i>Toelichting: In het verleden werden de bestemmingsplannen eens in de 10-15 jaar herzien. Dit kostte veel tijd en veel geld.</i>
		A2.	Evaluatie huidige handboek (systematiek en regels).
		A3.	Opnemen ontwikkelgerichte plannen in handboek.
		A4.	Samenvoegen bestemmingsplannen kernen tot één bestemmingsplannen Woongebieden.
B	Ruimer beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing.	B1.	Evalueren nota Vrijkomende agrarische bebouwing in regionaal verband.
C	Optimale mogelijkheden voor de realisatie van mantelzorgwoningen.	C1.	Voorleggen van een notitie mantelzorgwoningen aan de raad (2014) en na vaststelling overgaan tot uitvoering ervan.
D	Beperking archeologische onderzoekskosten voor agrarische ondernemers.	D1.	Actualiseren archeologische beleidskaart.

3.2 Wonen

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Woningbouw aansluitend op woningmarktonderzoek en bevolkingsontwikkeling, voldoende verspreid over de dorpen.	A1.	Stimuleren aan de hand van het kwalitatief woningbouwprogramma (Woonvisie 2011-2016) van nieuwbouw voor starters, (jonge) gezinnen en senioren.
		A2.	Uitvoering geven aan prestatieafspraken m.b.t. woningtoewijzing, wonen en zorg, herstructurering van wijken, energiebesparende maatregelen etc.
		A3.	Deelname aan het regionaal Woning Behoeft Onderzoek. Op grond hiervan actualiseren van de Woonvisie
		A4.	Uitvoeren van de woningbouwprojecten Casterhoven, Herenland, Boveneindsestraat, Oranjehof, Broedershof Wegwijzer, Triangel, Bloesemhof en IJzendoorn-West om tegemoet te komen aan de woningbehoefte.
B	Behouden van aanbod kleinschalige (intramurale) zorgvoorzieningen in onze dorpen.	B1.	Faciliteren van gerealiseerde woon-zorgvoorzieningen in onze dorpen (Steegakker, Elim, Reigerhof, Habion) zodat zij optimaal hun rol in de lokale samenleving kunnen vervullen.
		B2.	Via een wijziging van het Bor (Besluit omgevingsrecht, onderdeel van de Wabo) wordt het eenvoudiger om een tijdelijke mantelzorgwoning te plaatsen. Aan dit besluit, dat naar verwachting 1 november 2014 in werking zal treden, zal uitvoering gegeven worden. Zo nodig wordt er aanvullend beleid opgesteld om tegemoet te kunnen komen aan de toenemende behoefte aan woonmogelijkheden vanwege mantelzorg.
		B3.	Meewerken aan alternatieven voor (dreigende) leegstand i.v.m. scheiden van wonen en zorg.
		B4.	Maken van prestatieafspraken met betrekking tot woningtoewijzing met het welzijnswerk over de wijze waarop zij senioren kunnen faciliteren met diensten op het gebied van zorg, welzijn en gemak.

3.3 Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Milieu – en energiebewust gedrag van inwoners en bedrijfsleven.	A1.	Uitvoeren van de nota duurzaamheid (2015-2018) Naast uitvoeren van bestaande projecten ook nieuwe ontwikkelingen volgen en implementeren.
B	Schoonhouden van openbare ruimte.	B1.	Bevorderen participatie, bijvoorbeeld door te zorgen dat het onderwerp zwerfvuil op de agenda van de verschillende dorpsstafels komt te staan en door inwoners, wijken en verenigingen te stimuleren om gezamenlijk de problematiek aan te pakken.
		B2.	Jaarlijks verwijderen van zwerfvuil in de openbare ruimte samen met scholen en maatschappelijke organisaties.
		B3.	Onderzoeken van de mogelijkheid om de APV aan te passen.
		B4.	Opstellen en uitvoeren plan van aanpak voor de aanpak van zwerfvuil en hondenpoep.

3.4 Ruimte en groen

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Representatief aanzien van de dorpen met hoge ecologische kwaliteit (<u>uitstraling van Europees laanboomcentrum</u>).	A1.	In gesprek gaan met boomkwekers of zij bereid zijn te investeren in het groen in de gemeente (aanleg en onderhoud).
		A2.	Opstellen groenplan in samenwerking met boomkwekers, hoveniers, inwoners en Helicon (gereed: eind 2016)
		A3.	Nagaan van de mogelijkheden voor het realiseren van een 'markant punt' waardoor Neder-Betuwe meer bekendheid krijgt als Europees Laanboomcentrum.
B	Onderhoudskwaliteitsniveau begraafplaatsen in stand houden.	B1.	Onderzoeken van manieren om begraafplaatsen efficiënter te onderhouden;
		B2.	Onderzoeken van privatisering oude begraafplaatsen (gereed: eind 2016).
C	Verbetering van het groenonderhoud met betrokkenheid van onze inwoners.	C1.	Hanteren van aantrekkelijke voorwaarden op het gebied van onderhoud van groen door inwoners.
		C2.	Hanteren van een planmatige aanpak voor het betrekken van inwoners bij het onderhoud van openbaar groen.

3.5 Toezicht en Handhaving

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Handhaven van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid zoals vastgelegd in wetten, verordeningen, beleidsregels en bestemmingsplannen	A1.	Uitvoeren van de notitie Integraal Handhaven 2014-2017, onderdeel Bouw, RO, APV volgens de onderstaande normen: - Bij bouwen/RO de volgende controlefrequentie: * 100% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Zeer hoog risico'; * 75% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Hoog risico'; * 75% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Gemiddeld risico'; * 50% van de afgegeven vergunningen en constateringen in de prioriteitsklasse 'Laag risico'. - Bij APV de volgende controlefrequentie: * 100% controle in de prioriteitsklasse 'Zeer hoog risico'; * 75% controle in de prioriteitsklasse 'Gemiddeld risico'; * 100% controle bij klachten in de prioriteitsklasse 'Zeer laag risico'
			B

Wat mag het kosten?

P3 Programma:		Fysieke Leefomgeving				
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000						
<u>Bestaand Beleid</u>						
Lasten	18.162	24.323	14.439	13.349	16.226	12.680
Baten	-10.591	-14.470	-7.885	-8.018	-9.900	-6.348
Geraamd resultaat bestaand beleid	7.571	9.853	6.554	5.330	6.326	6.332
<u>Nieuw beleid / ontwikkelingen</u>						
Lasten			2.421	404	409	431
Baten			-1.000			-80
Geraamd resultaat nieuw beleid / ontwikkelingen			1.421	404	409	351
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	7.571	9.853	7.974	5.734	6.735	6.682

NIEUW BELEID / ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000						
Programma 3		2015	2016	2017	2018	Voordelig / Nadelig
<u>Overgang WABO-taken naar de ODR.</u>						
De uitvoering van de WABO taken moeten gaan voldoen aan strengere eisen. Een mogelijkheid om aan deze eisen te voldoen is het overdragen van deze taken aan de ODR. De mogelijke overgang van de WABO taken naar de ODR brengt extra lasten met zich mee. Het betreft hier vooral de extra lasten die wij moeten gaan betalen voor de overhead (oplopend naar € 255.000 in 2018). Daarnaast zijn voor de overgang andere (incidentele) kosten nodig. Opgemerkt moet worden dat een alternatief voor de ODR op basis van de huidige inzichten nog meer geld kost.						
	€	208	191	234	255	Nadelig
<u>Verlagen stelpost te realiseren aanbestedingsvoordelen wegenbeheer.</u>						
Bij de uitvoering van het wegenbeheer zijn er kaders gesteld ten aanzien van het behalen van aanbestedingsvoordelen. Er is gesteld dat er jaarlijks € 150.000 aan aanbestedingsvoordelen gerealiseerd moet worden. Deze taakstelling is in werkelijkheid niet geheel te realiseren. Voorgesteld wordt om de stelpost "te realiseren aanbestedingsvoordelen" te verlagen van € 150.000 naar € 50.000. Dit komt neer op ongeveer 5% van het budget uit te voeren werken in het kader van het wegenbeheer.						
	€	100	100	100	100	Nadelig
<u>Ophogen voorziening afwaarderen grondposities ten laste van de algemene reserve.</u>						
In de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017 is een voorziening gevormd van € 1,5 miljoen voor het afwaarderen van grondposities. Van deze voorziening is inmiddels al afgerond € 700.000 besteed. Voorgesteld wordt om deze voorziening te verhogen met € 1 miljoen ten laste van de algemene reserve. Met de onttrekking van € 1 miljoen uit de algemene reserve daalt ons weerstandsratio.						
	€	1.000				Nadelig
<u>Afboeken boekwaarden Herenland-West ten laste van de voorziening verliezen.</u>						
grondexploitatiesHerenland-West is een grondpositie van de gemeente in Opheusden ter grootte van 36.505 m ² bestaande uit landbouwgronden en een woning aan de Hamsestraat 77. De boekwaarde bedraagt per 01-01-2014 € 1.791.376 negatief. Voor dit project is het niet zeker of er een ontwikkeling gaat plaatsvinden. De belangrijkste beperking is dat dit gebied buiten de rode contour ligt. Omvorming tot een woningbouwlocatie ligt vooralsnog (nog) niet voor de hand. Uitsluitend de in de regionale woningbouwopgave (Kwalitatief Woningbouw Programma = KWP) genoemde plannen kunnen worden gerealiseerd volgens het besluit van de Provincie Gelderland totdat anders besloten wordt door de provincie. Herenland-West zit momenteel niet bij deze plannen. Wel wordt deze locatie in de structuurvisie 2010-2020 als een potentiële ontwikkellocatie genoemd. Gezien de ligging buiten de rode contour en de nog tot stand te brengen overeenstemming met de provincie is het aannemelijk dat een ontwikkeling in de nabije toekomst niet of pas op langere termijn haalbaar is. In 2012 is er een voorziening gevormd van € 1,0 miljoen voor het eventueel afwaarderen van de gronden naar landbouwgrond. Desalniettemin blijkt uit de administratie dat per actualisatiedatum 1-1-2014 per saldo ná aftrek van € 1,0 miljoen het onafgedekte nadelige resultaat ad € 791.376 bedraagt waarvan bijna € 390.000 kapitaalslasten. Jaarlijks wordt dit bedrag opgehoogd met circa € 60.000 tot € 70.000 kapitaalslasten waardoor de negatieve boekwaarde steeds hoger wordt. Voorgesteld wordt in de begroting 2015 de gevormde voorziening ad € 1,0 miljoen definitief ten gunste van de negatieve boekwaarde van dit project te brengen waardoor de boekwaarde daadwerkelijk onherroepelijk wordt bijgesteld.						
	€	1.000				Nadelig
	€	-1.000				Voordelig

NIEUW BELEID / ONTWIKKELINGEN					
Toelichting opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000					
Programma 3	2015	2016	2017	2018	Voordelig / Nadelig
Onderhoud en Instandhouding bruggen. Voor het onderhoud en instandhouding van onze bruggen, zeven stuks in onze gemeente, zijn in onze begroting geen middelen gereserveerd. Het collegeadvies omtrent onderhoud en instandhouding van bruggen is op moment van schrijven nog niet in het college behandeld. Er vindt nog onderzoek plaats naar een reële raming van de jaarlijkse kosten. Voorgesteld wordt om jaarlijks een budget van € 50.000 structureel op te nemen.	€ 50	50	50	50	Nadelig
Enmalige hogere vrijval BCF conform gemeentelijk rioleringsplan GRP 2018. Conform het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) nemen de verwachte investeringen op het gebied van riolering en waterplan voor 2018 toe. Omdat de verwachte investeringen toenemen neemt ook de BTW aftrek toe. De BTW op investeringen op het gebied van riolering en waterplan is een voordeel voor onze financiële positie. Dit voordeel is ter compensatie van de verlaging van de algemene uitkering in het verleden. Met de uitname uit de algemene uitkering wordt het BCF gefinancierd. De financiële gevolgen van dit onderwerp betekenen een incidenteel voordeel in 2018 € 80.000.	€			-80	Voordelig
Extra lasten voor het thema groen conform coalitieprogramma. In het coalitieakkoord 2014-2018 'Samenwerken aan een vitale samenleving' zijn wensen opgenomen omtrent het thema groen. In januari 2015 willen wij u een plan van aanpak met betrekking tot het thema groen aanbieden, waarmee het gevraagde budget onderbouwd wordt. Het plan van aanpak zal gebaseerd zijn op de aandachtspunten rond het thema groen zoals verwoord in het coalitieakkoord. Voorgesteld wordt om incidenteel voor 2015 en 2016 € 37.500 voor het thema groen beschikbaar te stellen.	€ 38	38			Nadelig
Ambtelijke Inzet Project Casterhoven De deelnemende partijen binnen het project Casterhoven hebben besloten om de ambtelijke inzet van personeel niet meer te vergoeden vanuit het project Casterhoven. Dit betekent dat wij de kosten voor ambtelijke inzet van ons personeel zelf moeten dragen.	€ 38	38	38	38	Nadelig
Overige kleine ontwikkelingen kleiner dan € 25.000	€ -12	-12	-12	-12	Voordelig
Totaal opgenomen nieuw beleid/ontwikkelingen 2015-2018	€ 1.421	404	409	351	Nadelig

Investeringen

P3 Programma:		Fysieke Leefomgeving	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			x € 1000
Bestaand	servicebus gebouwenonderhoud	2015	40
Lopend	Startersleningen	2014	450
Lopend	Rioolvervanging Hoofdstraat	2013	200
Bestaand	Voorber/aanleg waterberging 2014 *	2014	262
Bestaand	Rioleringsmaatr.De Heuning 2014 *	2014	99
Toekomstig	Voorber/aanleg waterberging 2015 *	2015	262
Toekomstig	Rioleringsmaatr.De Heuning 2015 *	2015	121
Toekomstig	Voorber/aanleg waterberging 2016 *	2016	262
Toekomstig	Rioleringsmaatr.Panhuis 2016 *	2016	43
Toekomstig	Voorber/aanleg waterberging 2017 *	2017	262
Toekomstig	Voorber/aanleg waterberging 2018 *	2018	262
* Onderdeel van het GRP 2014-2018			
Totaal Investeringsbedragen			2.262

Mutaties in reserves

P3 Programma:		Fysieke Leefomgeving				
	rekening	begroting	begroting	Meerjarenraming		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	861			1.000		
Baten	-1.644	-2.878	-250			
Geraamd resultaat bestaand beleid	-783	-2.878	-250	1.000		
Nieuw beleid / ontwikkelingen						
Lasten						
Baten			-1.000			
Geraamd resultaat nieuw beleid/ontwikkelingen			-1.000			
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	-783	-2.878	-1.250	1.000		

Programma 4: Economie

Missie

We streven naar economische groei en een toename van werkgelegenheid door te zorgen voor een goed ondernemersklimaat en een voldoende en aantrekkelijk aanbod van bedrijventerreinen. Tevens dient er voldoende aanbod te zijn van winkels in de kernen door behoud en ontwikkeling van winkelconcentratiegebieden. Dit is ook goed voor de leefbaarheid in onze kernen. We stimuleren ook economische groei via uitbreiding van verblijfsrecreatie en dagrecreatie, waarbij de sterke kanten en mogelijkheden van de gemeente benut worden en kwaliteitsverbetering het uitgangspunt is.

We ontwikkelen de mobiliteit in onze gemeente zodanig dat deze de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en leefbaarheid versterkt.

Ontwikkelingen

Winkelconcentratie en detailhandelsbeleid

Om de leefbaarheid in, en de vitaliteit van de dorpskernen te behouden en mogelijk te verbeteren is een goed voorzieningenniveau van groot belang. De gemeente wil initiatieven stimuleren die bijdragen aan de winkelconcentraties in de kernen Dodewaard, Kesteren, Ochten en Opheusden, waarbij wordt zorggedragen voor een evenwichtige verdeling van het voorzieningenniveau over de vier grotere kernen. In het najaar van 2014 wordt aan de gemeenteraad de regionale detailhandelsvisie ter vaststelling aangeboden. In het verlengde van deze visie willen we, samen met de ondernemers in onze gemeente, een lokale detailhandelsvisie opstellen.

Glasvezel

Binnen de gemeente is in het najaar van 2013 een groep van ondernemers onder begeleiding van NGS-Euregio gestart met het onderzoeken van de mogelijkheden en interesse bij bedrijven om glasvezel aan te leggen op bedrijventerreinen (met een mogelijke toekomstige uitbreiding naar het buitengebied).

De werkgroep glasvezel Neder-Betuwe heeft als doel: voor 1 januari 2016 de drie industrieterreinen Bonegraaf Dodewaard, Panhuis Kesteren, Heuning Ochten, gemeentelijke instellingen en/of meer voorzien van glasvezel. Ook binnen de Regio Rivierenland wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om een volledig dekkend netwerk voor breedband te realiseren.

Recreatie en toerisme

Er liggen veel kansen voor Neder-Betuwe op het gebied van recreatie en toerisme. Om deze te kunnen benutten geven we uitvoering aan de regionale en lokale visie. Wij willen ondernemers stimuleren om nieuwe initiatieven te realiseren die passen binnen ons recreatiebeleid en uitbreiding van het recreatieaanbod en kwaliteitsverbetering te realisering. Ook marketing en promotie van onze gemeente en Rivierenland zijn hierbij van groot belang. De samenwerking met de regiogemeenten en de ondernemers is hierbij essentieel.

Biezenburg

In de Regio Rivierenland is op grond van onderzoeksrapporten afgesproken nader te onderzoeken welke locaties mogelijk zijn voor de verdere ontwikkeling van de regio tot Logistieke Hotspot. Eén van de te onderzoeken locaties ten behoeve van de uitbreiding met een containerterminal is de Biezenburg, gelegen binnen de gemeente Neder-Betuwe. In nauwe samenwerking met Regio Rivierenland en de Logistieke Hotspot worden diverse onderzoeken naar de haalbaarheid hiervan uitgevoerd. Hierbij worden alternatieve locaties (glasfabriek en uitbreiding bij Medel) in de afweging meegenomen. Op eventuele kansrijke integrale ontwikkelingen zal voortvarend worden gereageerd.

Mobiliteit

Binnen de gemeente zijn op verschillende plaatsen projecten in ontwikkeling of in uitvoering op het gebied van ruimte en infrastructuur. Al deze ontwikkelingen hebben invloed op de mobiliteit in met name de gemeente(kernen) en kunnen zorgen voor een spanningsveld tussen leefbaarheid en mobiliteit. Regionaal staat de problematiek rond de filevorming op de N233 (Rijnbrug) nog steeds hoog op de politiek/bestuurlijke agenda van de provincies en omliggende gemeenten. Er wordt inmiddels gewerkt aan het ontwerp, de planning en de voorbereiding ten behoeve van een wisselstrook ('tidal flow').

Door de beoogde aanleg van deze wisselstrook wordt de fileproblematiek zo veel mogelijk opgelost.

Op de A15 zien we in toenemende mate de verkeersdruk te toenemen, ook op wegvakken in Neder-Betuwe. Dit zorgt voor onveiligheid en verminderde bereikbaarheid. De lobby voor het verbeteren van de doorstroming en de veiligheid op de A15 heeft een groot draagvlak bij veel partijen, omdat deze ook belangrijk is voor de ontwikkeling van de corridor Rivierenland als logistieke hotspot. Voor de korte termijn wordt gestreefd naar verbetering van de verkeersveiligheid, hierover zijn toezeggingen van de minister.

Landelijk wordt aandacht gevraagd voor de verbetering van de fietsveiligheid. De VNG heeft afspraken met het ministerie gemaakt voor een extra impuls voor de fietsveiligheid.

De directe treinverbinding tussen Tiel en Arnhem is tot nu toe in stand gehouden. Deze staat voortdurend onder druk omdat het spoorvak Elst- Arnhem overbelast raakt. De lobby krijgt regionaal veel steun van alle gemeenten omdat het gaat om behoud van een rechtstreekse verbinding met het oostelijk deel van Rivierenland met de provinciehoofdstad.

Via Regio Rivierenland zijn we met de provincie Gelderland in gesprek over een nieuwe bestuurlijke samenwerking ten aanzien van het openbaar vervoer. Dit is mede nodig om tijdig te kunnen anticiperen op bezuinigingen en de voorgenomen decentralisatie van vervoertaken naar gemeenten. Er wordt gewerkt aan een nieuwe, gezamenlijke visie op de basismobiliteit, waarvan ook het Regiotaxivervoer onderdeel is. Uit onderzoek blijkt dat er nu veel overlap is tussen de diverse vervoersvormen (bijvoorbeeld de buslijn, regiotaxi en het leerlingenvervoer rijden op hetzelfde traject op dezelfde tijd en vaak gaat het om korte ritten). Gelderland ziet graag dat regiogemeenten een regierol gaan spelen in de lokale vervoersoplossingen, inclusief de regiotaxi. De provincie kan zich dan richten op belangrijke OV-lijnen en de bereikbaarheid van de locaties met de belangrijkste voorzieningen.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ Businessplan voor de Bedrijfsomgeving Panhuis Kesteren (vastgesteld oktober 2013)
- ◆ Neder-Betuws Verkeer en Vervoerplan (NBVVP, vastgesteld december 2011)
- ◆ Masterplan Centrum Kesteren (vastgesteld december 2011)
- ◆ Business en Masterplan Logistieke Hotspot (vastgesteld in Programmaraad Welvarend voorjaar 2012, ter kennisname aan gemeenteraad aangeboden)
- ◆ Toeristisch recreatieve visie Regio Rivierenland 2012-2015 'Versterken en Uitbouwen' (vastgesteld september 2012)
- ◆ Visie recreatie en toerisme gemeente Neder-Betuwe 'Natuurlijk in Neder-Betuwe' (vastgesteld mei 2013)
- ◆ Regionale detailhandelsvisie (2014)

4.1 Logistieke Hotspot Rivierenland

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Bevordering van werkgelegenheid en economische ontwikkeling door (grote) bedrijven naar Rivierenland te trekken.	A1.	Deelnemen aan een aantal trajecten/projecten (o.m. Herijking Regionaal Programma Bedrijventerreinen, Logistieke Hotspot) van Regio Rivierenland.
		A2.	Deelnemen in de gemeenschappelijke regeling Industrieschap Medel. <i>Toelichting: Medel ligt op Tiels grondgebied, waardoor de gemeente Tiel verantwoordelijk is voor de publieke aangelegenheden.</i>
B	De beste locatie voor een tweede containerterminal waarbij geldt dat deze pas wordt ontwikkeld als er voldoende marktvraag is.	B1.	Drie locaties voor de mogelijkheid van een tweede containerterminal onderzoeken.
		B2.	Afstemmen met de Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR) en in nauwe samenwerking met de LHR voorbereidende onderzoeken uitvoeren.

4.2 Bereikbaarheid en veiligheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Een optimale bereikbaarheid van onze gemeente in combinatie met een optimale verkeersveiligheid.	A1.	Samenwerken met de provincies Gelderland en Utrecht en aanliggende gemeenten om de fileproblematiek rond de Rijnbrug voor korte en lange termijn op te lossen.
		A2.	Lobbyen voor een veilige en zo mogelijk filevrije A15.
		A3.	Stimuleren en bevorderen van het openbaar vervoer in de gemeente, waaronder de lobby voor het behouden van een directe treinverbinding tussen Tiel en Arnhem.
		A4.	Verder oplossen van de knelpunten vanuit het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoerplan op het gebied van de veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid (fysieke maatregelen treffen).
		A5.	Stimuleren en bevorderen van de voorlichting en educatie op het gebied van de verkeersveiligheid.
		A6.	Realiseren van de rondweg van Dodewaard in combinatie met het faciliteren van de vestiging van De Beijer BV op de Waalwaard in Dodewaard.
		A7.	Realiseren van planologische inpassingen en voorbereiden van de uitvoering van de aansluiting van de Voorstraat in Echteld op de N323/A15.
		A8.	Inzetten op aanvullende financiering door hogere overheden om een westelijke toegang tot het ABC-terrein mogelijk te maken. (regionale ontsluiting in westelijke richting)

4.3 Agribusiness

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Ontwikkeling ABC-terrein (bouw vanaf 2016).	A1.	Vaststellen van een bestemmingsplan dat de bedrijfsverplaatsing van Kegelaar mogelijk maakt
		A2.	Faciliteren (planologisch en ruimtelijk) van de eerste bedrijven die zich op het ABC willen vestigen.
B	Ruimte voor agrarische ondernemers.	B1.	Benutten van de ontwikkelingsruimte voor in de gemeente gevestigde intensieve veehouderijen conform de nog vast te stellen provinciale omgevingsvisie.
		B2.	Deelnemen in Greenport Gelderland.

4.4 Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
-------------------------	--	--------------------------	--

A	Recreatiemogelijkheden en daarmee economische groei en arbeidsplaatsen scheppen door initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme te steunen.	A1.	Uitvoering geven aan de acties in de regionale visie Recreatie en toerisme en aan de acties in de Lokale visie recreatie en toerisme.
		A2.	Continueren van financiële steun aan het Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland
		A3.	Participeren in platform Recreatie en toerisme.
		A4.	Lobbyen dat recreatie en toerisme in het Regiocontract 2015-2018 een belangrijk element blijft.
		A5.	Voorbereiden van een maatregelen- en dekkingsplan op basis waarvan de raad kan besluiten eventueel extra middelen beschikbaar te stellen (medio 2016), rekening houdend met het Landschapontwikkelingsplan (LOP).

4.5 Versterken lokale economie

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Aantrekkelijk ondernemersklimaat.	A1.	Onderhouden van contacten met Werkgevers Adviespunt Rivierenland (WAPR) en ondernemersverenigingen over mogelijke wensen en ontwikkelingen.
		A2.	Onderzoeken van de mogelijkheden om in de directe schil rond de dorpskernen, als overgang naar het buitengebied, meer ambachtelijke bedrijvigheid toe te laten dan nu mogelijk is (gereed: medio 2016).
		A3.	Revitaliseren bedrijventerrein 't Panhuis.
B	Optimale vestigingsmogelijkheden voor bedrijven.	B1.	Voortzetten uitgifte bedrijventerreinen Bonegraaf-West en Tolsestraat.
		B2.	Uitbreiden bedrijventerrein 't Panhuis en de Heuning, naar aanleiding van aantoonbare vraag van reeds in onze gemeente gevestigde bedrijven.
		B3.	Faciliteren van het bedrijventerrein Casterhoven op het moment dat er aantoonbare vraag van bedrijven is
		B4.	Faciliteren van de vestiging van de Beijer BV op de Waalwaard in Dodewaard in combinatie met de realisatie van de rondweg Dodewaard.
C	Een adequaat winkelaanbod in de vier grote dorpen van de gemeente.	C1.	Stimuleren van initiatieven die bijdragen aan de winkelconcentraties in de kernen Dodewaard, Kesteren, Ochten en Opheusden, waarbij wordt zorggedragen voor een evenwichtige verdeling van de winkelvoorzieningen in de vier grotere kernen.
		C2.	Faciliteren van de Aldi in Ochten bij een verplaatsing naar de plaats van het oude gemeentehuis.
		C3.	Uitvoeren van de plannen voor de Winkelconcentratie Kesteren met marktpartijen volgens het vastgestelde Masterplan.
		C4.	Ondersteunen van de Aldi Opheusden bij verplaatsing naar het Damcon-terrein.
		C5.	Voortzetten van het Winkelconcentratieplan Opheusden rondom Swaenestate.
		C6.	Faciliteren van initiatieven voor het centrumplan Dodewaard
		C7.	Opstellen van een lokale detailhandelsvisie, inclusief het opstellen van beleid ten aanzien van vrijkomende locaties.

4.6 Glasvezel

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Snelle communicatieverbindingen voor bedrijventerreinen en voor particulieren in het buitengebied	A1.	Faciliteren van particuliere initiatieven
		A2.	Samen met nutsbedrijven proberen snelle communicatieverbindingen voor bedrijven en particulieren verwezenlijken
		A3.	Deelnemen aan eventuele regionale en provinciale projecten

Wat mag het kosten?

P4 Programma:		Economie					
		rekening	begroting	begroting	Meerjarenraming		
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
		Bedragen x € 1.000					
Bestaand Beleid							
Lasten		6.324	327	513	229	196	194
Baten		-6.354	-2.188	-261	-91	-91	-91
Geraamd resultaat bestaand beleid		-30	-1.861	252	137	105	102
Nieuw beleid / ontwikkelingen							
Lasten				65	40		
Baten							
Geraamd resultaat nieuw beleid /ontwikkelingen				65	40		
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen		-30	-1.861	317	177	105	102

NIEUW BELEID / ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000						
Programma 4		2015	2016	2017	2018	Voordelig / Nadellig
Lasten voor het opstellen van een detailhandelsvisie						
In het coalitieakkoord 2014-2018 'Samenwerken aan een vitale samenleving' is de wens kenbaar gemaakt om onderzoek te plegen naar vestigingsmogelijkheden van bedrijven in het buitengebied nabij de kern. Hiervoor willen wij in 2015 een detailhandelsvisie opstellen. Voorgesteld wordt om voor het samenstellen van een detailhandelsvisie incidenteel voor 2015 € 25.000 beschikbaar te stellen.						
	€	25				Nadellig
Extra lasten voor het thema economie conform coalitieprogramma.						
In het coalitieakkoord 2014-2018 'Samenwerken aan een vitale samenleving' zijn wensen opgenomen omtrent het thema economie. In januari 2015 willen wij u een plan van aanpak met betrekking tot het thema economie aanbieden, waarmee het gevraagde budget onderbouwd wordt. Het plan van aanpak zal gebaseerd zijn op de aandachtspunten rond het thema economie zoals verwoord in het coalitieakkoord. Voorgesteld wordt om incidenteel voor 2015 en 2016 € 37.500 voor het thema economie beschikbaar te stellen.						
	€	40	40			Nadellig
Overige kleine ontwikkelingen kleiner dan € 25.000						
	€					
Totaal opgenomen nieuw beleid/ontwikkelingen 2015-2018		€	65	40		Nadellig

Investerings

P4 Programma:		Economie	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			x € 1000
Lopend	Herstructurering Bedrijventerrein Panhuis	2014	1.228
Totaal investeringsbedragen			1.228

Mutaties in reserves

P4 Programma:		Economie					
		rekening	begroting	begroting	Meerjarenraming		
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
		Bedragen x € 1.000					
Bestaand Beleid							
Lasten			1.982				
Baten			-30	-95			
Geraamd resultaat bestaand beleid			1.952	-95			
Nieuw beleid / ontwikkelingen							
Lasten							
Baten							
Geraamd resultaat nieuw beleid /ontwikkelingen							
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen			1.952	-95			

Programma 5: Sociaal Domein

Missie

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe.

De kracht en mogelijkheden van onze inwoners zijn de vertrekpunten bij de (her)inrichting van het sociale domein. Samen met en door de inwoners werken wij aan een samenleving waarin ruimte, begrip en aandacht is voor de verschillende identiteiten die onze gemeente rijk is. Het creëren van een klimaat van welzijn is een taak van ons allemaal.

Ontwikkelingen

Van transitie naar transformatie

Met ingang van deze begroting is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) met nieuwe taken uit de AWBZ, de Wet op de Jeugdzorg en de Participatiewet. De fase van transitie maakt plaats voor de fase van transformatie. Het basispakket van de jeugdgezondheidszorg, waarvoor onze gemeente al verantwoordelijk is, krijgt een nieuwe invulling. Het uniforme deel van het basispakket van de jeugdgezondheidszorg wordt geactualiseerd maar blijft gehandhaafd in de Wet Publieke Gezondheid. Het maatwerk deel komt onder de Jeugdwet te vallen, net als prestatieveld 2 van de 'oude' Wmo (opvoedingsondersteuning). De gemeente heeft sinds 2015 ook de taak om de nieuwe Participatiewet uit te voeren: de uitvoering van regelingen voor werk en inkomen bestemd voor burgers die het op eigen kracht niet redden op de arbeidsmarkt. Acht van de tien gemeenten in Regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander hebben de handen in elkaar geslagen om de Participatiewet samen uit te voeren en daarvoor een nieuwe organisatie op te richten: de Werkzaak Rivierenland. Het jaar 2015 wordt een overgangsjaar waarin de organisatie wordt ingericht en vanaf 2016 zal de Werkzaak volledig operationeel zijn. Tevens is de Wet Passend Onderwijs recent van kracht (1 augustus 2014). Scholen hebben door deze wet een zorgplicht gekregen.

Bij de 'oude' zorgstelsels lag het accent op problemen, de versnippering en verkokering van verschillende voorzieningen waardoor middelen, wettelijke kaders en de differentiatie en professionalisering ten koste gingen van 'de eigen kracht' van burgers. Dit heeft burgers steeds afhankelijker gemaakt van het aanbod van professionele en complexe organisaties. Hierdoor was er te weinig oog voor 'eigen kracht' en verantwoordelijkheid van burgers en hun sociale netwerk bij het oplossen van problemen en/of het krijgen/geven van ondersteuning.

De transformatie schept nieuwe verhoudingen tussen overheid, professionals en instellingen en 'de eigen kracht' van burgers, ouders/opvoeders en cliënt(systemen). De nadruk ligt op het (her)vinden van 'eigen kracht', zoals zelfregie, zelfredzaamheid, samenredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden. De focus is gericht op preventie en de inzet van alternatieve mogelijkheden voor dure zorg. Deze veranderingen gaan vanuit het rijk met forse bezuinigingsmaatregelen gepaard.

In het kader van deze ontwikkelingen wordt u in deze begroting dan ook voorgesteld om de huidige reserve Wmo om te zetten naar een reserve voor de drie decentralisaties. Op deze wijze krijgt de huidige reserve Wmo een meer algemener karakter inzake de drie decentralisaties. Omdat de komende tijd de lasten en baten betreffende de 3 decentralisatie door het rijk worden gemonitord is wettelijk voorgeschreven dat eventuele overschotten op de te ontvangen middelen van de 3 decentralisatie gestort moeten worden in een reserve. Hiermee wordt het door u gestelde kader dat de reserve Wmo maximaal € 700.000 mag bedragen vanaf 2015 overbodig.

Doorontwikkeling Kernteams

Ons beleid dat effectieve veranderingen beoogt in een palet van mogelijkheden en diensten en hierbij stuurt op inhoudelijke effectiviteit en kosteneffectiviteit, wordt vormgegeven door de Kernpunten. Zij zijn de dragende kracht om de transformatie daadwerkelijk vorm te geven. De Kernpunten opereren op alle terreinen van het sociale domein. Of het nu gaat om bewonersinitiatieven of zorgvragen, de grote gemene deler is het streven om het eigenaarschap zoveel als mogelijk bij de bewoner te laten. Eigen kracht en oplossingen vanuit het sociale netwerk krijgen voorrang. Pas als de bewoners er zelf niet uitkomen of wanneer de veiligheid in het geding is, wordt zwaardere professionele ondersteuning ingezet.

Wat de kernpunten meebrengen is:

- ◆ zichtbaarheid en aanspreekbaarheid in de kernen;
- ◆ bewonersinitiatieven stimuleren en verbindingen leggen met bewoners;
- ◆ maatwerk leveren vanuit de (achterliggende) vraag van bewoners;
- ◆ bij zorgvragen informatie, advies en ondersteuning geven;
- ◆ werken vanuit het adagium 'één gezin, één plan, één regisseur'

Behalve de doorontwikkeling van de Kernpunten voor nieuwe diensten en producten is het welzijn van de nieuwe doelgroep kinderen en jeugd en AWBZ een uitvloeisel van de transitie. Wij kunnen geen inschatting maken over het precieze aantal inwoners dat in 2015 ondersteuning zoekt bij de Kernpunten. Vanaf dit jaar hebben wij als gemeente de inhoudelijke (zorg)- en financiële verantwoordelijkheid over circa 600 kinderen/jongeren en 240 inwoners met een AWBZ indicatie. De expliciete zorg van meer dan 800 inwoners naast de reeds bestaande 600 inwoners vanuit de toenmalige Wmo. Een volstrekt nieuwe en uitdagende verantwoording die wij samen met ouders, gezinssystemen en persoonlijke netwerken oppakken.

Focus op preventie

In het kader van de nieuwe verantwoordelijkheden van de gemeente ten aanzien van AWBZ/Wmo-zorg en Jeugdzorg is onze focus gericht op preventieve maatregelen: eventuele problemen en zorgelijke situaties tijdig signaleren en daar op inspelen. Veel problemen blijven hanteerbaar, en vragen om minder dure zorg, als deze tijdig en adequaat worden opgemerkt en opgepakt. Dit vraagt om nauwe samenwerking met bewoners, hun gezinssystemen, scholen maatschappelijke- en zorginstellingen, kinderopvang, kerkgemeenschappen, wijkverpleging, consultatiebureau en huisartsen/jeugdartsen.

Versterking mantelzorgondersteuning

De noodzaak om mantelzorgers te ondersteunen is en blijft een urgent aandachtspunt. De vraag naar mantelzorg en de ondersteuning hierin, bijvoorbeeld in de vorm van respijtzorg, wordt echter steeds groter. Door de ontwikkelingen van de vermaatschappelijking van de zorg zijn de afgelopen decennia steeds meer mensen langer thuis blijven wonen. De meeste mensen vinden het ook prettig om zo lang als mogelijk zelfstandig, en later gefaciliteerd door een palet aan ambulante voorzieningen, thuis of in hun eigen buurt te blijven wonen. Maar de andere kant van de medaille is, dat er steeds minder intramurale voorzieningen zijn zodat mensen eigenlijk ook geen keuze meer hebben, mochten zij toch in een verzorgingstehuis willen wonen. De zorgkosten die de vermaatschappelijking heeft meegebracht wordt nu voor een groot deel opgevangen door mantelzorgers. Mantelzorgers en zorgvrijwilligers zijn de drijvende kracht binnen ons zorgstelsel. De komende jaren geven wij extra prioriteit aan de versterking van mantelzorgers en zorgvrijwilligers.

Versterking nulde- en eerstelijns voorzieningen

De overheid bezuinigt onder andere in 2015 45% op de hulp in het huishouden. Deels ingegeven door deze forse bezuinigingen maar ook door het besef dat zorg en dienstverlening in het kader van de vermaatschappelijking van de zorg goedkoper en effectiever kan. Daarom werken we samen met bewoners, gezinssystemen, bewonersinitiatieven, vrijwilligers en onze partners in het maatschappelijk middenveld aan de ontwikkelingen van alternatieven om hulpbehoevende bewoners andere vormen van (huishoudelijke) ondersteuning, dagbesteding en mobiliteit aan te bieden. Bij zorgvragen is het streven om het eigenaarschap zoveel als mogelijk bij de bewoners te laten. Eigen kracht en oplossingen vanuit het sociale netwerk krijgen voorrang. Het is echter nodig om ook alternatieven te ontwikkelen, los van de bestaande oude en dure zorg, om hulpbehoevende bewoners te ondersteunen in hun dagelijks leven en hun te faciliteren om deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Zo min mogelijk armoede in de gemeente

Armoede is een hardnekkig en vaak onzichtbaar probleem. Het kan gevoelens van schuld en schaamte oproepen. Bewoners praten hier vaak niet vrij over. Ondanks het feit dat het een deels onzichtbaar probleem is, verdient armoede alle aandacht. Armoedeproblematiek staat niet op zichzelf: armoede maakt dat mensen minder deelnemen aan de samenleving en zorgt ook dikwijls voor gezondheidsklachten door het eten van minder gezonde verse voeding en het niet gebruik maken van medische hulp(middelen) als dat wel nodig is.

Uit het onderzoek gezondheidsmonitor 2014 is gebleken dat veel inwoners van onze gemeente met armoede te kampen hebben. Ook de rijksoverheid heeft aandacht voor dit probleem en heeft al in 2014 middelen beschikbaar gesteld om beleid te ontwikkelen. Medio 2014 is gestart met de inventarisatie van nadere gegevens om dit beleid in 2015 vorm te geven.

Leerlingenvervoer

Met ingang van 1 augustus 2014 is de wetwijziging Passend onderwijs van kracht. De verwachting is dat dit geen toename van het leerlingenvervoer oplevert. Het vervoer vanaf het schooljaar 2015/2016 moet nog worden aanbesteed. De wijze waarop en de eventuele combinatie met Wmo-vervoer zal worden onderzocht. Hierbij betrekken we de cliëntenraad leerlingenvervoer en de Wmo-raad.

Welzijn- en subsidiebeleid

Als onlosmakelijk onderdeel van een goed gefundeerd accommodatiebeleid is een nieuw, transparant welzijnsbeleid nodig met daaraan gekoppeld de subsidieverordening. Dit om in de toekomst verantwoord en eerlijk besluiten te nemen over onderwerpen als harmonisatie van huurbeleid, samenwerking tussen structureel gesubsidieerde vrijwilligersorganisaties en publiek- private samenwerking. Met ingang van het subsidiejaar 2015 zal door subsidieaanvragers nadrukkelijk een verband moeten worden aangetoond tussen de geplande activiteiten van de instellingen en het gemeentelijke beleid. Daaraan wordt bij de subsidieramingen getoetst. Bij de herziening wordt een onderscheid gemaakt in de maatschappelijke effecten: meedoen (participatie), gezondheid, talentontwikkeling (opvoed-, opgroei- en leerklimaat), samenwerking en leefbaarheid in de dorpen. Dit zijn de vastgestelde maatschappelijke effecten zoals opgenomen in de visie Lokaal Sociaal Beleid (LSB) 2012-2020 en het Wmo beleidsplan 2013-2016.

Gezondheid

In de periode 2014-2015 zal de GGD Gelderland-Zuid met alle deelnemende gemeenten afspraken maken over de samenstelling van zowel het wettelijke takenpakket als de facultatieve dienstverlening. Doordat de GGD betrokken is, direct of indirect, bij meerdere beleidsterreinen, wordt een visie op vooral het facultatieve takenpakket ontwikkeld, zodat afgewogen besluitvorming kan plaatsvinden over de afname van diensten. Dit jaar start het opstellen van een regionale gezondheidsnota en de vertaling daarvan in een lokale gezondheidsnota. De inzet van het project combinatiefuncties/buurtssportcoaches wordt verder ontwikkeld en zorgt voor een beter en groter netwerk en nieuwe impulsen op het gebied van gezondere levensstijl, sport en bewegen.

Bibliotheek

Het convenant met de basisbibliotheek is in 2014 geactualiseerd zodat er een nieuw convenant is met de looptijd 2015-2018. In Neder-Betuwe zijn de belangrijkste ontwikkelingen de opzet van de schoolbibliotheken op bijna alle basisscholen met behulp van de lees-/mediacoaches. Daarnaast moet de huisvesting in Kesteren en Dodewaard aangepast worden.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ◆ **Convenant bibliotheekwerk Rivierenland 2012 – 2015 (raadsbesluit 26 mei 2011)**
- ◆ **Strategische visie accommodatiebeleid, vastgesteld in 2010**
- ◆ **Wmo beleidsplan 2013 – 2016**
- ◆ **Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)**
- ◆ **Raadsbesluit deelname project combinatiefuncties/buurtsportcoaches (8 november 2012)**
- ◆ **Nota: Contouren voor het sociaal Rivierenland (raadsbesluit 31 oktober 2013)**
- ◆ **Groeinota Jeugdzorg in Rivierenland (raadsbesluit 31 oktober 2013)**
- ◆ **Nota Kernpunten (raadsbesluit 19 december 2013)**
- ◆ **Nota jeugdbeleid Neder-Betuwe 2010 (raadsbesluit 15 oktober 2009 plus update januari 2014 – ter kennisgeving aan de raad in februari 2014)**
- ◆ **'Inspelen op spelen, ruimte voor de jeugd' Speelruimtebeleid van de gemeente Neder-Betuwe 2009 – 2012 (raadsbesluit 29 januari 2009)**
- ◆ **Coalitieprogramma 2014 – 2018: 'Samenwerken aan een Vitale Samenleving' (mei 2014)**
- ◆ **Nota Sturing, bekostiging en inkoop transacties Jeugdzorg en AWBZ/WMO (raadsbesluit 24 april 2014)**
- ◆ **Nota Sociaal economische gezondheidsverschillen SEGV**

5.1 Transitie in het sociaal domein

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	De nieuwe taken in het sociaal domein worden voortvarend opgepakt en uitgevoerd, het zorgniveau blijft minimaal behouden en de uitvoering vindt plaats binnen de transitiegelden .	A1.	Hanteren van de gelden die overkomen voor de transitie als kaderstellend voor de uitvoering van de nieuwe taken.
		A2.	Rapporteren aan de raad over de wijze waarop we de transitie uitvoeren en de aanwending van de middelen die daarmee gepaard gaan in relatie tot de beschikbaar gestelde budgetten; vanaf 1 april 2015 drie keer per jaar, waarvan twee keer via de bestuursrapportages
		A3.	Aanbieden van toegankelijke zorg voor iedereen, met de mogelijkheid voor identiteitsgebonden zorg
		A4.	Vormgeven en uitvoeren van de nieuwe taken samen met bedrijven, kerken, scholen, verenigingen en het maatschappelijk middenveld
B	De doelgroepen kennen het aanbod van nieuwe zorgtaken en weten waar zij terecht kunnen.	B1.	Communiceren met de doelgroepen, samen met het Rijk over het aanbod en de wijze de uitvoering van de nieuwe taken.

5.2 Zorg

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Zorg voor jezelf en voor elkaar wordt, meer dan nu het geval is, weer 'normaal' gevonden.	A1.	Ondersteunen, begeleiden en faciliteren van de 'Huizen van het Dorp', onder andere door deze bewonersinitiatieven op verzoek onder te brengen bij een lokale welzijnsorganisatie of in onderling verband met als doel elkaar te versterken en onafhankelijk te zijn en te blijven van de gemeente en zorginstelling.
		A2.	Behouden van het Adviespunt Neder-Betuwe op voldoende sterkte voor het adviseren, begeleiden en ontlasten van mantelzorgers en vrijwilligers
B	Mantelzorgers ontlasten.	B1.	Ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers en creëren van stageplaatsen. Intensieve samenwerking met Adviespunt Mantelzorg en de Kernpunten. Meer bekendheid dan tot op heden geven aan het Adviespunt. <i>Toelichting: Vrijwilligers en mantelzorgers worden ondersteund door lotgenotencontact, respijtzorg, informatiebijeenkomsten, een zo dekkend mogelijk aanbod van zorgvrijwilligers en de inzet op een mantelzorgvriendelijk werkklimaat binnen bedrijven. De verplichte maatschappelijke stages op scholen zijn per 1 januari 2015 verdwenen. We gaan zoeken naar alternatieven om jongeren in aanraking te laten komen met vrijwilligerswerk.</i>
C	Goed toegankelijke en bereikbare jeugdzorg en actief beleid voor pleegzorg; versterken van de eigen kracht.	C1.	Voorleggen van een uitvoeringsplan jeugd aan de raad (2015) en na vaststelling overgaan tot uitvoering ervan.
D	Passende zorg voor ouderen en gehandicapten op dorpsniveau (wijkzorg).	D1.	Faciliteren langer zelfstandig thuis wonen. <i>Toelichting: Opgeleide vrijwillige woonadviseurs adviseren inwoners thuis over hun woning, er is een subsidie beschikbaar voor kleine woningaanpassingen en we zetten in op valpreventie Andere alternatieven zodat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen zijn o.a.: maaltijdvoorzieningen, domotica, boodschappendienst.</i>
		D2.	Stimuleren tot het inrichten van algemeen toegankelijke verpleegplaatsen op dorpsniveau.
		D3.	Ondersteunen van ouderen en andere hulpzoekenden bij individuele hulpvragen op het gebied van wonen, zorg en welzijn.
		D4.	Signaleren van schrijnende situaties en deze oplossingsgericht benaderen.
		D5.	Stimuleren van bewegen voor ouderen.
E	Keuzevrijheid in zorg en ondersteuning voor onze inwoners.	E1.	Zorgen voor maatwerk met oog voor keuzevrijheid voor zorg en ondersteuning.

5.3 Werk, inkomen, armoedebestrijding

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Re-integratie van mensen met een WWB-uitkering naar werk.	A1.	Inzetten van het Participatiebudget om re-integratietrajecten uit te voeren.
		A2.	Zoeken naar mogelijkheden met bijstandsgerechtigden zodat zij een maatschappelijke bijdrage kunnen leveren.
		A3.	Maatwerk bieden bij de ondersteuning en plaatsing van werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
		A4.	Onderzoeken mogelijkheden om uitkeringsgerechtigden te betrekken bij vrijwilligerswerk. <i>Toelichting: de aanpak wordt vorm gegeven door onze Kernpunten in samenwerking met de werkcoaches uit de gemeente Tiel.</i>
B	Efficiënte inzet van de beperkte middelen voor re-integratie, met behoud van ambitieniveau m.b.t. uitstroom, tegen de achtergrond van de nieuwe Participatiewet.	B1.	Voortvarend de uitvoering van de Participatiewet oppakken samen met de regio en GR Werkzaak Rivierenland i.o. .
		B2.	Invoeren Participatiewet via tijdige aanpassing van wet- en regelgeving voor de uitvoering in 2015 en verder in de gemeente en Regio Rivierenland en oprichting van de GR Werkzaak Rivierenland.
C	Meer werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers en de overheid (garantiebanen).	C1.	Realiseren van het aantal garantiebanen (indicatief) voor het bedrijfsleven 180 en voor de overheden 70 (t/m 2016).
		C2.	Bevorderen instroom van onze Wajongers.
D	Zo min mogelijk armoede in de gemeente.	D1.	Hanteren van een integrale aanpak door afstemming van kennis en deskundigheid binnen de gemeentelijke organisatie. Uitvoeren van het in 2014 ontwikkelde armoedebeleid.
		D2.	Voortzetten van het jeugdsportfonds.
		D3.	Uitvoering geven aan diverse projecten ter verkleining van de sociaal-economische gezondheidsverschillen.
E	Preventie van schulden dan wel het oplossen van ontstane schulden.	E1.	Actualiseren van inkomensondersteunende maatregelen (begin 2015).
		E2.	Aanbieden van schuldhulpverlening (uitgevoerd door gemeente Tiel).
		E3.	Ontwikkelen en implementeren van een werkproces (in samenspraak met gemeente Tiel) waarin er afspraken worden gemaakt hoe er binnen de kernpunten een bijdrage kan worden geleverd in de voorbereiding naar het schuldhulpverleningstraject bij de gemeente Tiel. <i>Toelichting: Bij een snelle aanpak voorkomen we toename van de schuldenproblematiek.</i>
		E4.	Ontwikkelen en implementeren van een aanpak/richtlijnen hoe binnen de kernpunten ondersteuning kan worden geboden aan inwoners waarbij er sprake is van een problematische schuldensituatie.

5.4 Gezondheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Een goede gezondheid voor iedere inwoner, jongeren die zich ontwikkelen tot gezonde en actieve volwassenen.	A1.	Zorgen voor ziektepreventie en medische zorg in samenwerking met de GGD zoals: jeugdgezondheidszorg, inspectie kinderopvang, individuele en groepsvoorlichting.
		A2.	Ondersteunen van inwoners door faciliteiten zoals het meldpunt bijzondere zorg, verslavingszorg, GGZ preventie en activiteiten (voorlichting) in het kader van Centrum voor Jeugd en Gezin.
B	Minder overgewicht bij onze bewoners.	B1.	Creëren van een netwerk via het project combinatiefunctie/ buurtcoaches waarin verschillende partners samenwerken om bewegen meer onderdeel te laten zijn van het dagelijks leven.
		B2.	Stimuleren van sportverenigingen om een meer maatschappelijke rol/functie op te pakken waardoor er vaker contact is met mensen die nog niet bewegen.
C	Jongeren kunnen meer bewegen en hebben daar ook meer ruimte voor.	C1.	Betrekken van jongeren bij de invulling van de speelruimte.
		C2.	Voortzetten bestaand beleid betreffende speelcirkels.
		C3.	Inspannen om niet gebruikt bouwterrein zo mogelijk als speelruimte te gebruiken (budgettair neutraal).
D	Minder gebruik van alcohol en drugs.	D1.	Nemen van maatregelen via het uitvoeringsplan van het Sociaal Economisch Gezondheidsbeleid om bewoners voor te lichten over de schadelijke gevolgen van alcohol en drugs.
		D2.	Opstarten interventies uit het uitvoeringsplan 'alcohol en drugs'.
E	Minder depressie en eenzaamheid.	E1.	Onderzoeken in overleg met de GGD en andere hulpverleningsinstanties hoe het probleem van depressie van inwoners vanuit een collectieve interventie benaderd kan worden en deze interventie opnemen in het Sociaal Economisch Gezondheidsbeleid.

5.5 Leefbaarheid

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Leefbaarheid kernen behouden en versterken.	A1.	Uitvoeren van het in 2014 vastgestelde accommodatiebeleid.
		A2.	In stand houden van de buurtbus, regiotaxi, Klaartje en Swobrik.
		A3.	Regelen van logistieke afstemming van personenvervoer (medio 2015).
B	Leefbaarheid kleine dorpen Echteld en IJzendoorn behouden en versterken.	B1.	Inventariseren wat de gemeente samen met de inwoners van Echteld en IJzendoorn kan doen om deze dorpen te versterken.
		B2.	Richten van onze aandacht bij het maken en uitvoeren van beleid daar waar mogelijk specifiek op (de problematiek van) de kleine kernen.
C	Subsidies komen mede ten goede aan leefbaarheid, participatie en informele maatschappelijke ondersteuning van burgers; subsidieontvangers tonen maatschappelijke betrokkenheid.	C1.	Uitvoeren van het subsidiebeleid met als criteria het Sociaal Economische Gezondheidsbeleid, Participatie, Jeugd en Wmo.
		C2.	Organiseren van verantwoording van subsidies op een voor de ontvanger eenvoudige wijze.

5.6 Onderwijs

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Openbaar basisonderwijs in alle kernen behouden, van goede kwaliteit.	A1.	Overleggen en adviseren over verdere samenwerking of fusie met andere schoolbesturen in de regio. <i>Toelichting: randvoorwaarden zijn: optimaal kwaliteitsniveau en lagere kosten.</i>
		A2.	Minimaal 3 x per jaar overleggen met het schoolbestuur van de openbare scholen.
		A3.	Onderzoeken op welke wijze meer thuisnabij onderwijs mogelijk is en het schoolverzuim verder wordt verlaagd. <i>Toelichting: Thuisnabij onderwijs is onderwijs in het eigen dorp of op korte reisafstand van de woning.</i>
B	Openbaar voortgezet onderwijs van goede kwaliteit met aanbod van HAVO-top ook bij de nieuwbouw Pantarijn.	B1.	Ondersteunen vervangende nieuwbouw Pantarijn mede als voorbereiding op de gewenste HAVO-top conform het bestaande beleid. <i>Toelichting: Het bouwheerschap ligt bij de Pantarijn. De gemeente heeft een controlerende en faciliterende rol.</i>
C	Alle kinderen (ongeacht hun identiteit) hebben toegang tot adequate vroeg- en voorschoolse educatie met een goede aansluiting op het basisonderwijs.	C1.	Beoordelen van de huidige subsidieverordening en het zonodig opstellen van één nieuwe subsidieregeling voor alle voor- en voerschoolse educatie, ongeacht identiteit.
		C2.	Onderzoeken van de mogelijkheden om VVE samen met de basisscholen te laten verzorgen en hierbij de financiële, maatschappelijke en kwalitatieve effecten in beeld brengen (onderzoek gereed: begin 2016).
D	Vormgeving van het lokaal onderwijsbeleid gezamenlijk met de scholen via het opstellen van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).	D1.	Inspelen op nieuwe ontwikkelingen (zoals Passend onderwijs en jeugdwet) en deze vooraf en samen met de scholen en maatschappelijke organisatie bespreken. <i>Toelichting: In overleg zullen haalbare ambities worden vastgesteld om die gezamenlijk te bereiken.</i>
		D2.	Afstemmen en samenwerken met de kernpunten op het terrein van zorgverlening.
		D3.	Uitvoeren van de onderdelen van passend onderwijs, schoolbegeleiding en de wijze van besteding.
E	Ontwikkeling inwoners door kennis, informatie, literatuur en het stimuleren van lezen via onze bibliotheekvoorzieningen, mede om de laaggeletterdheid tegen te gaan.	E1.	Opzetten van schoolbibliotheken op bijna alle basisscholen met behulp van de lees-/mediacoaches die op de basisscholen actief zijn.
		E2.	Moderniseren van de bibliotheekhuisvesting van Kesteren en Dodewaard zodat ook deze bibliotheekvestigingen voldoen aan het vernieuwde bibliotheekconcept.
		E3.	Uitvoeren van het convenant Bibliotheekwerk Rivierenland.

Wat mag het kosten?

P5 Programma:		Sociaal Domein					
		rekening	begroting	begroting	Meerjarenraming		
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000							
<u>Bestaand Beleid</u>							
Lasten		18.672	19.637	19.144	19.219	19.140	19.069
Baten		-8.188	-7.365	-6.699	-6.699	-6.699	-6.699
Geraamd resultaat bestaand beleid		10.484	12.272	12.445	12.521	12.441	12.370
<u>Nieuw beleid / ontwikkelingen</u>							
Lasten				9.101	8.917	8.650	8.471
Baten				-220	-220	-220	-200
Geraamd resultaat nieuw beleid/ontwikkelingen				8.881	8.697	8.430	8.271
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen		10.484	12.272	21.327	21.217	20.871	20.641

NIEUW BELEID / ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000						
Programma 5		2015	2016	2017	2018	Voordelig / Nadelig
<u>Overheveling buitenonderhoud primair en speciaal onderwijs.</u>						
Het wetsvoorstel overheveling buitenonderhoud primair en speciaal onderwijs is behandeld in de Tweede en Eerste kamer en wordt ingaande 2015 van kracht. Deze wetswijziging betekent een totale verlaging van de uitkering uit het gemeentefonds van € 158,8 miljoen en een gelijke verhoging van de lumpsumvergoeding voor de scholen. In de meicirculaire is duidelijk geworden dat de korting van 158,8 miljoen voor onze gemeente een verlaging betreft van afgerond € 200.000 op de algemene uitkering. Door de genoemde wetswijziging vervalt voor de gemeente de verplichting om het buitenonderhoud te vergoeden. Voor deze kosten wordt jaarlijks een dotatie gedaan in de voorziening onderhoud scholen van € 160.000 op basis van het geldende onderhoudsbeheerplanning. Deze storting in de voorziening onderhoud schoolgebouwen komt te vervallen.						
	€	-160	-160	-160	-160	Voordelig
<u>Decentralisatie van AWBZ taken naar de Wmo en decentralisatie van de Jeugdzorg.</u>						
Via de meicirculaire 2014 zijn de budgetten bekend geworden die de gemeenten ontvangen voor de uitvoering van de decentralisatie AWBZ taken naar de Wmo (€ 2.756.000) en decentralisatie van de Jeugdzorg (€ 4.920.000). De middelen voor de decentralisatie Participatiewet ontbreekt echter nog. Deze zullen via de septembercirculaire 2014 bekend gemaakt worden. Ook is de door het rijk vastgestelde korting op de bestaande budgetten voor Hulp in de huishouding bekend geworden door een bijstelling van de integratie-uitkering Wmo. De financiële insteek bij de 3D operatie is budgettaire neutraliteit, conform de verschillende nota's die u afgelopen periode heeft vastgesteld en conform het nieuwe coalitieprogramma. Dit betekent dat voorlopig tegenover de forse extra middelen ook even zo hoge lasten worden opgenomen. Voor de bezuiniging op de Hulp bij huishouding (€ 513.000) betekent het dat de besparing binnen de reeds bestaande budgetten opgevangen moet worden.						
	€	2.756	2.887	2.807	2.807	Nadelig
	€	4.920	4.850	4.686	4.686	Nadelig
	€	-513	-513	-513	-513	Voordelig
<u>Decentralisatie van Participatiewet en bijstelling budgetten conform septembercirculaire 2014.</u>						
Via de septembercirculaire 2014 zijn de budgetten bekend geworden die de gemeenten ontvangen voor de uitvoering van de Participatiewet (€ 2.173.000) Ook is de door het rijk vastgestelde aanvullende korting op de bestaande budgetten voor Hulp in de huishouding bekend geworden door een bijstelling van de integratie-uitkering Wmo. De financiële insteek bij de 3D operatie is budgettaire neutraliteit, conform de verschillende nota's die u afgelopen periode heeft vastgesteld en conform het nieuwe coalitieprogramma. Dit betekent dat voorlopig tegenover de forse extra middelen ook even zo hoge lasten worden opgenomen. Voor de bezuiniging op de Hulp bij huishouding (€ 171.000) betekent het dat de besparing binnen de reeds bestaande budgetten opgevangen moet worden.						
	€	2.173	2.043	1.919	1.820	Nadelig
	€	19	-171	-175	-175	Voordelig
<u>Gebruik overhead voor uitbreiding FTE Inzake transitie 3 D.</u>						
We hebben het vooruitzicht dat voor de invulling van de nieuwe taken die betrekking hebben op de drie transities extra personeel nodig is. Dit nieuwe personeel maakt gebruik van onze gebouwen, kantoor middelen, ict middelen etc. (Overhead). Voor deze overhead heeft de sociale pijler middelen ontvangen via het sociaal deelfonds (uitvoeringskosten drie						
	€	-200	-200	-200	-200	Voordelig
<u>Besparing op kapitaallasten i.v.m. latere realisatie bouw.</u>						
Door het feit dat de realisatie van de nieuwbouw Pantarijn later plaats vindt dan gepland hebben wij minder kapitaallasten nodig dan begroot. Dit resulteert in incidentele voordelen voor de jaren 2015 (€ 148.000) en 2016 (€ 71.000).						
	€	-148	-71			Voordelig
<u>Uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid</u>						
Om uitvoering te kunnen geven aan het accommodatiebeleid 2014-2018 is er de komende drie jaar jaarlijks € 50.000 aan budget noodzakelijk. Tegenover deze extra kosten staat een te realiseren besparing voor de komende drie jaar van jaarlijks € 20.000. Deze besparing zal gevonden moeten worden binnen de budgetten van de Sociale Pijler.						
	€	50	50	50		Nadelig
	€	-20	-20	-20		Voordelig
Overige kleine ontwikkelingen kleiner dan € 25.000						
	€	4	1	35	6	Nadelig
Totaal opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018						
	€	8.881	8.697	8.430	8.271	Nadelig

Investerings

P5 Programma:		Sociaal Domein	
Beschikbaar gestelde Investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen Investering (nieuw)			x € 1000
Lopend	Nieuwbouw Pantarijn	2014	4.683
Lopend	Renovatie voetbalvelden	2009	314
Lopend	Vervangen bus ouderenvervoer	2014	45
Totaal Investeringsbedragen			5.042

Mutaties in reserves

P5 Programma:		Sociaal Domein				
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000						
<u>Bestaand Beleid</u>						
Lasten	1.972	585	277	269	261	253
Baten	-590	-520	-962	-465	-457	-449
Geraamd resultaat bestaand beleid	1.382	65	-686	-196	-196	-196
<u>Nieuw beleid / ontwikkelingen</u>						
Lasten						
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid/ontwikkelingen						
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	1.382	65	-686	-196	-196	-196

Overzicht van: Algemene dekkingsmiddelen

Wat zijn algemene dekkingsmiddelen?

Dit onderdeel beschrijft hoe de gemeente aan dekkingsmiddelen (geld) komt om de voornemens uit de programma's te realiseren (te betalen). De belangrijkste onderdelen van het overzicht algemene dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de lokale heffingen (belastingen) en het beheers van activa die voor de openbare dienst bestemd zijn. Deze inkomsten zijn vrij besteedbaar en derhalve niet rechtstreeks aan een programma toe te rekenen.

Daarnaast omvat dit overzicht:

- inkomsten uit beleggingen, deelnemingen en financieringsfunctie;
- inkomsten uit verhuur en diensten van derden: onvoorziene uitgaven.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- ♦ Coalitieprogramma 2014-2018 'Samenwerken aan een vitale samenleving';
- ♦ Diverse belastingverordeningen;
- ♦ Nota risicomangement en weerstandsvermogen;
- ♦ Nota reserves en voorzieningen.

6.1 Onroerende Zaak Belasting

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Het handhaven van een gelijkblijvende totale opbrengst onroerendezaakbelasting die alleen mag toenemen met het inflatiepercentage.	A1.	Handhaven van de bestaande opbrengst onroerendezaakbelasting.
		A2.	Opbrengst onroerendezaakbelasting mag alleen toenemen met het toekomstig inflatiepercentage zoals aangegeven in de circulaire van het Rijk.

6.2 Weerstandsvermogen verbeteren

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Het verhogen van de weerstandsratio.	A1.	Realiseren van een weerstandsratio van minimaal 1,0 of meer.
		A2.	Beperken van risico's.
		A3.	Realiseren van een jaarlijks begroot overschot van minimaal € 100.000.
		A4.	Actualiseren van beheerplannen volgens een vast patroon met als doel structurele besparingen te onderzoeken.

6.3 Risico's op grondposities

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	
A	Een adequate beheersing van de risico's op onze grondposities.	A1.	Inventariseren, benoemen en verkleinen van de risico's ten aanzien van onze grondposities.

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen						
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	49	44	44	44	43	43
Baten	-24.514	-25.308	-23.845	-23.874	-23.804	-23.800
Geraamd resultaat bestaand beleid	-24.465	-25.264	-23.801	-23.830	-23.761	-23.757
Nieuw beleid / ontwikkelingen						
Lasten						
Baten			-9.444	-9.400	-9.158	-9.000
Geraamd resultaat nieuw beleid/ontwikkelingen			-9.444	-9.400	-9.158	-9.000
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	-24.465	-25.264	-33.245	-33.230	-32.919	-32.757

NIEUW BELEID / ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018 afgerond op € 1.000						
Overzicht algemene dekkingsmiddelen		2015	2016	2017	2018	Voordelig / Nadellig
Algemene uitkering uit het gemeentefonds (meicirculaire 2014)						
Het resultaat van de ontwikkelingen vanuit de meicirculaire 2014 hebben in totaliteit geleid tot een forse toename van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.						
	€	-7.334	-7.475	-7.263	-7.162	Voordelig
Bijstelling opbrengst OZB met 1,25%						
Bij het bepalen van de totale OZB opbrengst is een beleidskader door u gesteld dat deze opbrengst mag toenemen met het inflatiepercentage. Het inflatiepercentage is naar verwachting zoals in de meicirculaire 2014 is aangegeven gesteld op 2,25% hetgeen zal resulteren in een hogere opbrengst OZB van € 62.500						
	€	-63	-63	-63	-63	Voordelig
Algemene uitkering uit het gemeentefonds (septembercirculaire 2014)						
Het resultaat van de ontwikkelingen vanuit de septembercirculaire 2014 hebben in totaliteit geleid tot een forse toename van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.						
	€	-2.047	-1.862	-1.833	-1.776	Voordelig
Overige kleine ontwikkelingen kleiner dan € 25.000						
	€					
Totaal opgenomen nieuw beleid / ontwikkelingen 2015-2018						
	€	-9.444	-9.400	-9.158	-9.000	Voordelig

Mutaties in reserves

Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen						
	rekening 2013	begroting 2014	begroting 2015	Meerjarenraming		
				2016	2017	2018
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	1.385	1.019	50	50	50	50
Baten	-1.004	-1.174				
Geraamd resultaat bestaand beleid	381	-155	50	50	50	50
Nieuw beleid / ontwikkelingen						
Lasten						
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid/ontwikkelingen						
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid /ontwikkelingen	381	-155	50	50	50	50

Specificatie van Algemene dekkingsmiddelen

Specificatie algemene Dekkingsmiddelen						
	rekening	begroting	begroting	Meerjarenraming		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€ 1.000					
Bestaand Beleid						
Vaste lasten politiegebouw en diensten voor derden	49	44	44	44	43	43
	49	44	44	44	43	43
Baten						
Verhuur (openbare dienst bestemd) en diensten voor derden	-81	-63	-63	-63	-63	-63
	-81	-63	-63	-63	-63	-63
Saldo Financieringsfunctie						
Rente uitkering Vitens	-30	-30	-30	-30	-30	-30
Interne financiering	-1.119	-989	-1.013	-956	-990	-986
	-1.149	-1.019	-1.043	-986	-1.020	-1.016
Saldo Beleggingen en Deelnemingen						
Dividenduitkeringen BNG	-27	-32	-32	-32	-32	-32
	-27	-32	-32	-32	-32	-32
Algemene Uitkering						
Algemene uitkering gemeentefonds	-18.243	-18.531	-17.501	-17.545	-17.441	-17.441
	-18.243	-18.531	-17.501	-17.545	-17.441	-17.441
Lokale heffingen (besteding niet gebonden)						
OZB eigenaar woningen	-3.199	-3.325	-3.363	-3.401	-3.401	-3.401
OZB eigenaar niet-woningen	-952	-992	-992	-992	-992	-992
OZB gebruikers niet-woningen	-602	-643	-643	-643	-643	-643
Toeristenbelasting	-35	-41	-46	-51	-51	-51
Forensenbelasting		-35	-35	-35	-35	-35
Precariobelasting	-100	-500				
Hondenbelasting	-126	-127	-127	-127	-127	-127
	-5.014	-5.664	-5.206	-5.248	-5.248	-5.248
Saldo compensabele btw en uitkering uit het BTW compensatiefonds						
compensabele BTW compensatiefonds	2.473	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
uitkering uit BTW compensatiefonds voor eigen rekening	-2.473	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Totalen algemene dekkingsmiddelen bestaand beleid	-24.464	-25.264	-23.801	-23.830	-23.761	-23.757
Nieuw beleid / ontwikkelingen						
Lasten						
Baten			-9.444	-9.400	-9.158	-9.000
Saldo			-9.444	-9.400	-9.158	-9.000
Totalen algemene dekkingsmiddelen	-24.464	-25.264	-33.245	-33.230	-32.919	-32.757

PARAGRAFEN

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Paragraaf 2: Risicomanagement en weerstandsvermogen

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf 4: Financiering

Paragraaf 5: Verbonden partijen

Paragraaf 6: Grondbeleid

Paragraaf 7: Bedrijfsvoering

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Algemeen

Conform artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bevat de paragraaf 'Lokale heffingen' de volgende zaken:

- ♦ het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- ♦ een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen;
- ♦ een aanduiding van de lokale lastendruk;
- ♦ een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het totale pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een negental verschillende belastingen/heffingen, die gelegitimeerd worden door een door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordening.

Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

- ♦ Streven naar een volledige kostendekking bij leges en andere rechten.
- ♦ De opbrengst van leges en rechten niet meer laten stijgen dan met de inflatiecorrectie.

Overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

1. Onroerendezaakbelasting

De onroerendezaakbelasting (hierna: OZB) is veruit de voornaamste gemeentelijke belasting. De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting bij woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting bij niet-woningen. De OZB is een algemene belasting en de opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. De grondslag voor de berekening van de OZB in 2015 is de WOZ-waarde per prijspeildatum 1 januari 2014.

Een beleidskader bij het bepalen van de opbrengst OZB is dat de totale opbrengst OZB gelijk moet blijven en alleen mag toenemen met het inflatiepercentage. Een ander beleidskader is dat stijgingen of dalingen van de WOZ-waarden geen invloed mogen hebben op de hoogte van de totale opbrengst OZB. Met andere woorden: stijgen de WOZ-waarden dan dalen de OZB-percentages, dalen de WOZ-waarden dan stijgen de OZB-percentages.

Het hierboven beschreven beleidskader geeft aan dat de totale opbrengst OZB gelijk moet blijven en alleen mag toenemen met het inflatiepercentage. De septembercirculaire 2014 geeft aan dat voor 2015 sprake zal zijn van een inflatie van 1,25%. De permanente marktanalyse uitgevoerd door 4Value, het taxatiebureau dat de taxatie voor de gemeente Neder-Betuwe verricht, wijst uit dat de waarde van de woningen op dit moment met gemiddeld 2% is gedaald alsmede dat de waarde van de niet-woningen met 5% is gedaald. Met deze percentages dient daarom rekening te worden gehouden bij het vaststellen van de begroting 2015. Landelijk is de voorlopige verwachting, aldus de Waarderingskamer, het controlerend orgaan wat betreft de uitvoering van de Wet WOZ, dat de waarde van de woningen daalt met 3,2% en van de niet-woningen daalt met 3% tot 4%, waarbij het ministerie van Binnenlandse Zaken 3,5% aanhoudt.

Eind 2014, als de herwaarderingsronde voor waarde peildatum 1 januari 2014 is afgesloten, informeren wij u bij het vaststellen van de 'Verordening op de heffing en de invordering van onroerende zaakbelastingen 2015' over de uitkomsten van de waardeontwikkeling voor peildatum 1 januari 2014 (voor belastingjaar 2015). Mocht de waardedaling hoger of lager zijn dan het percentage dat op dit moment bekend is, dan zullen wij de OZB-tarieven daarop aanpassen.

Begroting: Heffingsjaar:	2014-2017 2014	2014-2018 2015	2014-2018 2016	2014-2018 2017	2014-2018 2018
WOZ waarde (x1000)					
taxatiewaarde woningen	1.770.562	1.760.151	1.785.151	1.785.151	1.785.151
taxatiewaarde niet-woningen	385.559	366.281	366.281	366.281	366.281
	2.156.121	2.126.432	2.151.432	2.151.432	2.151.432
Totale heffing OZB					
Eigenaars woningen	-3.325.116	-3.404.995	-3.442.630	-3.442.630	-3.442.630
Eigenaars niet-woningen	-991.658	-1.004.054	-1.004.054	-1.004.054	-1.004.054
Gebruikers niet-woningen	-643.228	-651.268	-651.268	-651.268	-651.268
Totale heffing OZB	-4.960.002	-5.060.317	-5.097.952	-5.097.952	-5.097.952

Uit het overzicht OZB-opbrengsten blijkt dat de stijging OZB-opbrengst 2015 t.o.v. 2014 2% betreft. De reden waarom deze stijging 2% betreft en niet 1,25%, zijnde de inflatie, heeft te maken met het feit dat bij de begroting 2013 besloten is tot en met 2016 jaarlijks rekening te houden met honderd extra woningen met een gemiddelde WOZ-waarde van € 250.000. Dit resulteert per saldo in een extra stijging ten opzichte van de OZB-opbrengst 2014.

2. Toeristenbelasting

Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een directe belasting geheven met betrekking tot het overnachten binnen de gemeente in campings, hotels, pensions, bed & breakfasts en dergelijke, tegen vergoeding in welke vorm dan ook, door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn opgenomen. Deze belasting kan worden geheven als een bijdrage in de kosten van de voorzieningen die de gemeente heeft getroffen. Deze kosten kunnen dus worden verhaald op de toerist. De toeristenbelasting wordt in principe geheven naar het daadwerkelijk aantal overnachtingen. In een nachtverblijfsregister worden deze overnachtingen vastgelegd. Op verzoek van de belastingplichtige kan de forfaitaire heffingsmaatstaf worden toegepast.

Toeristenbelasting	2014	2015	2016	2017	2018
Opbrengst toeristenbelasting	41.305	45.925	50.545	50.545	50.545

De stijging van de opbrengst toeristenbelasting is een direct gevolg van een toename van twintig jaarplaatsen per jaar tot en met 2016 tegen een tarief € 231.

3. Forensenbelasting

Met ingang van 2014 wordt forensenbelasting geheven van eigenaren van zogenaamde tweede woningen waaronder de chalets op de campings Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten. Deze belasting is bedoeld om eigenaren van deze tweede woningen mee te laten betalen aan de gemeenschapsvoorzieningen in onze gemeente. De gedachte hierachter is dat de eigenaren van deze tweede woningen een groot deel van het jaar in onze gemeente verblijven en derhalve ook gebruik maken van de gemeenschapsvoorzieningen.

Wij gaan er van uit dat er honderdvijftig tweede woningen (waaronder de chalets) in de heffing kunnen worden betrokken. Enkel chalets in eigendom van natuurlijke personen die niet woonachtig zijn in de gemeente Neder-Betuwe kunnen in de heffing worden betrokken. Zij dienen meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking te houden voor zichzelf of voor hun gezin. De aanslag wordt opgelegd aan degene die de gemeubileerde woning tot zijn beschikking heeft.

Forensenbelasting	2014	2015	2016	2017	2018
Opbrengst forensenbelasting	-34.650	-34.650	-34.650	-34.650	-34.650

4. Hondenbelasting

Onder de naam 'hondenbelasting' wordt op basis van artikel 226 van de Gemeentewet een directe belasting geheven met betrekking tot het houden van honden binnen de gemeente. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat binnen de gemeente wordt gehouden.

Voor de jaren 2015 tot en met 2018 is rekening gehouden met een verwachte opbrengst hondenbelasting van afgerond € 127.408. Er dient echter wel rekening gehouden te worden met de kosten van de jaarlijkse controle hondenbelasting van afgerond € 5.000. Per saldo bedraagt de verwachte opbrengst over de jaren 2015 tot en met 2018 dan ook € 122.408.

5. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' wordt een recht geheven van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel.

Rioolheffing	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal rioolaansluitingen	8.731	8.825	8.919	9.013	9.107
Tarief	203,00	207,00	211,00	213,00	213,00
Opbrengst rioolheffing	1.772.393	1.826.775	1.881.909	1.919.769	1.939.791

De getallen zijn gebaseerd op het in 2014 voor vijf jaar geactualiseerd Gemeentelijke Rioleringsplan.

De rioolheffingen (inkomsten) moeten 100% kostendekkend en in balans zijn. Om dit mogelijk te maken zal de heffing de komende jaren stapsgewijs worden verhoogd en geïndexeerd. Dit conform het raadsbesluit van 19 december 2013 over het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014-2018.

6. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente Neder-Betuwe feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan als gevolg van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. De heffing wordt per perceel geheven. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, het vaststellen van de tarieven en het innen van de heffing wordt geheel uitgevoerd op regionaal niveau (Avri/BSR)

Afvalstoffenheffing	2014	2015
Basistarief (voor iedereen gelijk)	€ 109,00	
Per extra grijze container	€ 50,00	
Variabel tarief (per keer)		
- grijze container 140 liter	€ 3,50	De tarieven voor het jaar 2015 worden eind 2014 vastgesteld
- grijze container 240 liter	€ 6,-	
- gft-container (140 en 240 liter)	gratis	
- papiercontainer (140 en 240 liter)	gratis	
- zak plastic verpakkingsmateriaal	gratis	
- inworp ondergrondse container	€1,20	
- brengcontainers voor glas, papier, textiel, plastic	gratis	
- restafval op milieustraat per huisvuilzak (60 liter)	€ 1,70	
- voorrijtarief voor aan huis ophalen van grof huishoudelijk afval	€ 20,-	

Vanaf 2014 zijn de tarieven aangepast op 'Goed Scheiden Loont' (zie bij punt 10). Het Algemeen Bestuur van Regio Rivierland stelt de tarieven voor 2015 eind 2014 vast.

7. Lijkbezorgingrechten

Op basis van een verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaatsen. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Conform de door u vastgestelde nota begraafplaatsenbeleid 2012-2015 is de dekking voor 2015 gesteld op 100%.

8. Marktgeden

Onder de naam 'marktgeden' wordt een recht geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktgeldverordening, daaronder begrepen de diensten die in verband hiermee door de gemeente worden verleend. Het recht wordt geheven van degene aan wie een standplaats ter beschikking is gesteld.

9. Precariobelasting

Met ingang van 1 november 2013 wordt onder de naam 'precariobelasting' en op basis van artikel 228 Gemeentewet een directe belasting geheven ter zake van het hebben van buizen, kabels, draden of leidingen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, bedoeld of genoemd in de verordening 'Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting ter zake van buizen, kabels, draden of leidingen 2013'. Het tarief bedraagt vanaf 1 november 2013 tot en met 31 december 2013 per strekkende meter per maand € 0,25. Het tarief bedraagt met ingang van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2014 per strekkende meter per jaar € 2,50. Indien de mogelijkheid tot het heffen van precariobelasting niet wordt afgeschaft, zijn wij voornemens om aan het einde van dit kalenderjaar een verordening voor 2015 te laten vaststellen, waarbij op dat moment tevens het tarief wordt bepaald.

Betreffende het afschaffen van de mogelijkheid tot het heffen van precariobelasting wordt het volgende opgemerkt. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2011 een wetsvoorstel uitgewerkt dat regelt dat nutsbedrijven geen precariobelasting meer hoeven te betalen voor hun netwerken. Over dit concept-wetsvoorstel heeft de Raad van State in september 2012 advies uitgebracht. Naar aanleiding van dit advies heeft de minister nu besloten meer tijd te nemen om te studeren op reële alternatieven.

10. Leges

Onder de naam 'leges' wordt een groot aantal verschillende rechten geheven ter zake van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. De rechten worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Tarieven

Voor door of vanwege de gemeente te verrichten of verrichte diensten, van hem die een daartoe strekkende aanvraag heeft ingediend, wordt een betaling gevorderd in overeenstemming met de 'Tariefsverordening bedrijfsmatig verstrekte diensten'.

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Bij de kwijtschelding van heffingen wordt in Neder-Betuwe de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt het Rijksbeleid gevolgd. Dit betekent concreet dat kwijtschelding wordt verleend voor de hondenbelasting (alleen 1^e hond), de rioolheffing en de onroerendezaakbelastingen. Voor overige heffingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend.

Het aantal verzoeken kwijtschelding voor 2015 wordt geraamd op 20.

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Belastingdruk per huishouden (bewoner/eigenaar)				
	OZB	Afval	Riool	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe 2014	€ 415	€ 193	€ 203	€ 811
Gemeente Neder-Betuwe 2015	€ 420	€ 193	€ 207	€ 820
Verschied 2014/2015	1,25%	0,00%	1,97%	1,13%

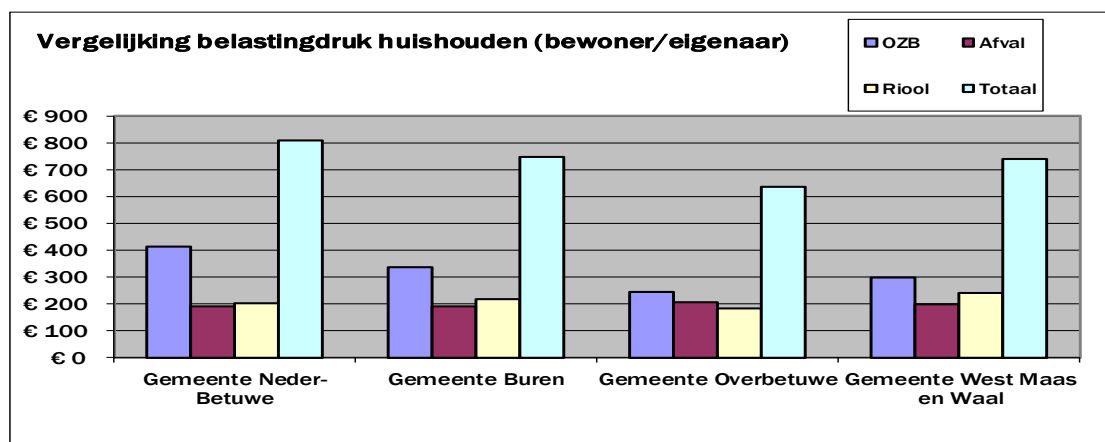
Belastingdruk per huishouden (bewoner/huurder)				
	OZB	Afval	Riool	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe 2014	€ 0	€ 193	€ 0	€ 193
Gemeente Neder-Betuwe 2015	€ 0	€ 193	€ 0	€ 193
Verschied 2014/2015		0%		0%

Uitgangspunten:

- ♦ Uit de cijfers gepubliceerd door Coelo.nl (het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) blijkt dat voor 2014 de gemiddelde waarde van een woning binnen de gemeente Neder-Betuwe afgerond € 221.000 bedraagt. Rekening houdend met een daling van 2%, die voortvloeit uit de permanente marktanalyse (PMA) uitgevoerd door 4Value, het taxatiebureau belast met de WOZ binnen de gemeente Neder-Betuwe, bedraagt voor 2015 de gemiddelde waarde van een woning € 216.500. Voor 2015 is echter rekening gehouden met een percentagestijging OZB van 1,25% conform het inflatiepercentage 2015. Er is dus sprake van een stijging OZB per huishouden (eigenaar) van 1,25%.
- ♦ Vanaf 2014 is Diftar ('Goed Scheiden Loont') ingevoerd voor de afvalstoffenheffing. Dit betekent dat ieder huishouden een gelijk basisbedrag betaalt ongeacht de grootte van de container (140 of 240 liter). Daarnaast betaalt ieder huishouden per lediging, waarbij het tarief wel afhankelijk is van de grootte van de container. Omdat het tarief voor 2015 pas eind 2014 bekend is, is het tarief voor 2014 gehanteerd. Het ingevulde tarief betreft de gemiddelde belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden, conform de cijfers aangeleverd door Coelo.nl.

Vergelijking belastingdruk huishouden 2014 (bewoner/eigenaar)				
	OZB	Afval	Riool	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe	€ 415	€ 193	€ 203	€ 811
Gemeente Buren	€ 339	€ 193	€ 217	€ 749
Gemeente Overbetuwe	€ 245	€ 207	€ 184	€ 636
Gemeente West Maas en Waal	€ 298	€ 198	€ 243	€ 739

Bron: Coelo

Uitgangspunt:

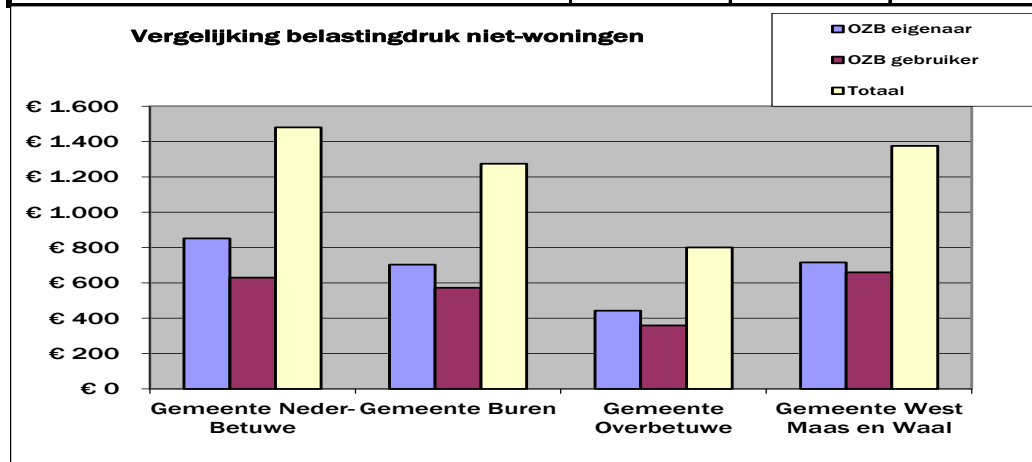
- ◆ Waarde van de woning voor 2014 is € 221.000 (bron: Coelo.nl).

Belastingdruk per niet-woningen			
	OZB eigenaar	OZB gebruiker	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe 2014	€ 858	€ 629	€ 1.487
Gemeente Neder-Betuwe 2015	€ 869	€ 637	€ 1.505
Vershil 2013/2014	1,25%	1,25%	1,25%

Uitgangspunten:

- ◆ In het overzicht is uitsluitend rekening gehouden met de OZB.
- ◆ De gemiddelde waarde van een niet-woning binnen de gemeente Neder-Betuwe is voor 2014 afgerond € 331.000 en voor 2015 afgerond € 314.500 (daling van 5%). Voor 2015 is rekening gehouden met een stijging van 1,25% conform inflatiepercentage. Er is dus sprake van een OZB-stijging van 1,25%.

Vergelijking belastingdruk niet-woningen 2014			
	OZB eigenaar	OZB gebruiker	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe	€ 851	€ 629	€ 1.480
Gemeente Buren	€ 703	€ 572	€ 1.275
Gemeente Overbetuwe	€ 443	€ 358	€ 801
Gemeente West Maas en Waal	€ 715	€ 660	€ 1.375

Uitgangspunten:

- ◆ In het overzicht is uitsluitend rekening gehouden met de OZB;
- ◆ De gemiddelde waarde van een niet-woning is voor 2014 € 331.000

Paragraaf 2: Risicomanagement en weerstandsvermogen

Algemeen

Het kader voor de uitvoering van het risicomanagement en de bepaling van het weerstandsvermogen worden gevormd door de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen die door de gemeenteraad op 3 december 2013 is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft aan op welke wijze het risicomanagement wordt uitgevoerd, welke risico's zijn geïdentificeerd en of ons weerstandsvermogen toereikend is.

Risicomanagement

Risicomanagement is een systematisch en regelmatig terugkerend proces om risico's te identificeren, te analyseren en te beoordelen en op basis daarvan maatregelen te nemen en te evalueren. Daarbij ligt het accent op de financiële risico's, personele en organisatorische risico's, grondexploitatie risico's, risico's van deelnemingen en verbonden partijen.

De genoemde nota beoogt het risicomanagement meer op een systematische manier uit te voeren met een bredere scope.

Daarbij gaat het ook om juridische risico's, maatschappelijke risico's, politieke risico's (imago), technische risico's en risico's in het sociaal domein. In de tweede helft van 2014 is hiermee een start gemaakt, de uitkomsten daarvan zullen in de bestuursrapportages in 2015 en de jaarrekening aan de orde komen. Risicomanagement beschouwen we hierbij niet als een doel op zich. Doordat we beter inzicht hebben in de risico's in onze gemeentelijke processen is risicomanagement een hulpmiddel bij het bereiken van de gemeentelijke doelen.

Om ook in de toekomst een financieel gezonde organisatie te blijven, gaan we verstandig en verantwoord om met risico's. Risico's zijn onlosmakelijk verbonden met de uitvoering van bedrijfsprocessen en kunnen nooit helemaal worden uitgesloten. Als gemeente willen we bewust zijn van de risico's die we lopen en van de beheersingsmaatregelen die we kunnen nemen. Bij de beheersing van de risico's hanteren wij als beleidslijn dat er sprake moet zijn van een evenwicht tussen praktische uitvoerbaarheid en effectiviteit en kosten (efficiency) van een maatregel.

Wij streven na om geen onnodige risico's te lopen, en mits financieel verantwoord, zoveel mogelijk risico's af te dekken door verzekeringen. Wij hebben verzekeringen afgesloten voor aansprakelijkstelling door derden, schade aan opstallen en tegen risicofraude.

Risico's die niet worden afgedekt door een verzekering of een voorziening moeten kunnen worden opgevangen door de beschikbare weerstandscapaciteit.

De definitie van een risico luidt als volgt: De kans op het optreden van een gebeurtenis die zowel negatieve als positieve gevolgen voor de gemeente kan hebben, waarvan de omvang thans onbekend is, maar substantieel kan zijn. Voor het opnemen van een risico hanteren we een ondergrens van € 100.000.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit het verschil tussen:

De beschikbare weerstandscapaciteit; de middelen waarover de gemeente kan beschikken om onverwachte en substantiële kosten te dekken;

En: het totaal van de financieel gekwantificeerde risico's die de gemeente loopt ondanks de beheersmaatregelen: de benodigde weerstandscapaciteit.

De verhouding wordt uitgedrukt in een ratio. Voor de waardering daarvan gebruiken we de hieronder gepresenteerde waarderingstabel die opgenomen is de nota risicomanagement en weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

In het bestaan van Neder-Betuwe is er een positieve ontwikkeling van deze ratio. Ca. 10 jaar geleden was de ratio nog 0,6 en waren we art. 12 gemeente. Daarna is een stijgende lijn ingezet en komen we in deze begroting voor uit op een ratio van 0,9. Dit getal wordt hierna onderbouwd.

Het voeren van een behoedzaam financieel beleid en het treffen van diverse bezuinigingsmaatregelen heeft zijn vruchten afgeworpen. Uitgangspunt voor deze raadsperiode is dat we jaarlijks minimaal een ratio van 1.0 bereiken.

Actueel overzicht van de weerstandscapaciteit en de weerstandsratio.

Berekening weerstandsvermogen en weerstandsratio					
Weerstandsvermogen	1e bestuursrapp. 2014	Stand per 1-1-2015	Stand per 1-1-2016	Stand per 1-1-2017	Stand per 1-1-2018
Reserves:					
Algemene reserve	-7.843.000	-9.373.000	-8.078.000	-9.128.000	-9.178.000
Reserve grondexploitatie	-2.815.000	-2.815.000	-2.325.000	-2.325.000	-2.325.000
Subtotaal - Reserves	-10.658.000	-12.188.000	-10.403.000	-11.453.000	-11.503.000
Heffingen:					
OZB x)	0	0	0	0	0
Leges en andere heffingen x)	0	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0
Onvoorzien					
Onvoorzien algemeen		-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Saldo onvoorzien	0	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Stand financiële positie					
Begroting 2015 en mjr 2016-2018	-91.000	-202.000	-202.000	-244.000	-328.000
Stand financiële positie	-91.000	-202.000	-202.000	-244.000	-328.000
Totale weerstandsvermogen	-10.749.000	-12.476.000	-10.691.000	-11.783.000	-11.917.000
Financiële risico's	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal risico's	12.997.500	14.274.000	14.274.000	14.274.000	14.274.000
Totale weerstandscapaciteit	-10.749.000	-12.476.000	-10.691.000	-11.783.000	-11.917.000
Saldo weerstandsvermogen minus risico's	2.248.500	1.798.000	3.583.000	2.491.000	2.357.000
Ratio weerstandsvermogen	0,8	0,9	0,7	0,8	0,8
	Matig	Matig	Onvoldoende	Matig	Matig

Toelichting stand en verloop algemene reserve

De algemene reserve bedraagt per 01-01-2015 € 9.373.000 en bij de eerste bestuursrapportage 2014 € 7.843.000. Het verschil ad € 1.530.000 is ontstaan door:

Bij:

- ◆ € 800.000 geraamde opbrengst verkopen gemeentehuis Ochten
- ◆ € 899.000 ontvangen bijdrage grenscorrectie gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel
- ◆ € 495.000 resultaatbestemming jaarrekening 2013
- ◆ € 1082.000 ontvangen bijdrage inzake afrekening fondsen industrieschap Medel
- ◆ € 103.500 geraamde verkoopopbrengst voormalige peuterspeelzaal te Ochten
- ◆ € 55.000 opheffen bestemmingsreserve woonwagens

Af:

- ◆ € 375.000 geraamde bijdrage aanleg rondweg Dodewaard
- ◆ € 1.500.000 voorziening voor afwaardering grondposities
- ◆ € 30.000 bijdrage in de kosten van een bedrijfsverplaatsing

Mutaties na 1-1-2015:

2015:	Bij: € 50.000	verwachte onderuitputting op kapitaallasten
	Af: € 250.000	bijdrage voor de aanleg van de wisselstrook Rijnbrug
	€ 95.000	bijdrage in de kosten van een bedrijfsverplaatsing
	€ 1.000.000	verhogen voorziening voor afwaardering grondposities
2016:	Bij: € 50.000	verwachte onderuitputting op kapitaallasten
	€ 1.000.000	opbrengst verkopen gronden in Casterhoven
2017:	Bij: € 50.000	verwachte onderuitputting op kapitaallasten
2018:	Bij: € 50.000	verwachte onderuitputting op kapitaallasten

Stand en verloop reserve grondexploitatie

De reserve grondexploitatie heeft per 1 januari 2015 een stand van € 3.734.000. Van dit bedrag zijn twee bedragen gereserveerd voor nog te maken kosten: € 664.000 voor de winkelconcentratie Ochten en € 255.000 voor de winkelconcentratie Kesteren. Worden deze twee bedragen in mindering gebracht dan blijft € 2.815.000 over voor het dekken van risico's. In 2015 wordt € 490.000 onttrokken aan de reserve grondexploitatie ter dekking van het exploitatietekort 2015.

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000	Begroting 2014	Jaarstukken 2013	1e bestuursrapp. 2014	Begroting 2015	Vershil
Grondexploitaties:					
1. Algemene risico's grondexploitaties	1.124.000	1.221.000	1.221.000	1.221.000	0
2. Specifieke risico's grondexploitaties	1.688.000	1.368.000	1.368.000	1.382.500	14.500
Verbonden partijen:					0
3. Algemene risico's verbonden partijen	265.300	243.000	243.000	243.000	0
4. Specifieke risico's verbonden partijen	7.500.000	7.500.000	7.500.000	7.500.000	0
Openende regelingen:					
5. Uitvoering Wet Maatschappelijke ondersteuning	100.000	100.000	100.000	0	-100.000
6. Wet werk en Bijstand	100.000	100.000	100.000	0	-100.000
7. Uitvoering leerlingenvervoer	100.000	100.000	100.000	0	-100.000
8. Inbesteding beheer openbare ruimte bij de Avri	100.000	100.000	100.000	100.000	0
Overige risico's:					
9. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)	1.370.000	1.370.000	1.370.000	1.520.000	150.000
10. Bodemsanering overdracht woonwagencentra	200.000	200.000	200.000	200.000	0
11. Ontwikkelingen gemeentefonds	200.000	200.000	200.000	200.000	0
12. Agro Business Centre				1.535.500	1.535.500
13. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en "Grondbeleid".	0	0	140.000	0	-140.000
14. Overige risico's < € 100.000	266.000	355.500	355.500	372.000	16.500
Totaal risico's	13.013.300	12.857.500	12.997.500	14.274.000	1.276.500

Toelichting:

Grondexploitaties

1. Algemene risico's grondexploitaties

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en vertragingen in de planvorming of in de gronduitgifte. Voor de dekking van algemene, niet gespecificeerde risico's die met de huidige exploitaties gelopen worden is een risico inschatting opgenomen van € 1.221.000. Deze inschatting is gebaseerd op 10% van de stand van de boekwaarden per 31 december 2013 van de in exploitatie genomen gronden (IEGG) (€ 6.936.611), de exploitatie overeenkomsten (EO) (€ 2.165.273) en de nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG) (€ 3.105.340). Voor een verdere specificatie van de boekwaarden verwijzen wij u naar het overzicht "een actuele prognose van de verwachte resultaten diverse grondcomplexen" zoals opgenomen is in paragraaf 6 "Grondbeleid". Opgemerkt wordt dat de verwachte winsten uit de grondexploitaties voorzichtigheidshalve niet zijn meegenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen. Voor 2014 is de verwachte winst geraamd op € 1.425.581.

2. Specifieke risico's grondexploitaties

De hier genoemde risico's sluiten aan op de informatie in paragraaf 6. Grondbeleid

In exploitatie genomen gronden (IEGG).

Het gaat hier om een specifiek risico binnen het project Herenland te Opheusden. De risico-inschatting bedraagt € 556.000.

Exploitatieovereenkomsten met derden (EO)

Bij de opgenomen risicobepaling voor exploitatieovereenkomsten met derden is rekening gehouden met de mogelijkheid dat een exploitatieovereenkomst met derden niet tot stand komt of niet kan worden afgesloten.

- ◆ Broedershof in Echteld € 20.000
- ◆ Agro Business Centre € 14.500*) Bij punt 12. wordt hierop nader ingegaan.
- ◆ Totaal: € 34.500

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG)

Er een risico-inschatting opgenomen voor de nog niet in exploitatie genomen gronden in Herenland-West in Opheusden, Bonegraaf-Oost in Dodewaard, en Oranjehof in Ochten. Rekening is gehouden met een mogelijke afwaardering van de gronden naar landbouwwaarden:

- ◆ Herenland-West in Opheusden € 355.000
- ◆ Bonegraaf-Oost in Dodewaard € 269.000
- ◆ Oranjehof in Ochten € 168.000
- Totaal € 792.000

Verbonden partijen

Overzicht Risico Inschatting Verbonden partijen					
Nr:	Naam partij		Bijdrage per jaar	Algemeen risico inschatting van 10% tegen een kans van 50%	Specifiek risico inschatting
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	GR	1.342.107	67.105	0
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)	GR	668.000	33.400	0
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland	GR	170.668	8.533	0
4	Omgevingsdienst Rivierenland	GR	549.972	27.499	0
5	Regionaal archief Rivierenland	GR	215.760	10.788	0
6	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	GR	0		0
7/8	WSW (Lander en Presikhaaf)	GR	1.925.821	96.291	0
9	Industrieschap Medel	GR	0		0
10	Casterhoven	PPS	0		7.500.000
11	Waterbedrijf Vitens N.V.	Venn	0		0
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Venn	0		0
Totaal			4.872.328	243.616	7.500.000

3. Algemene risico's verbonden partijen

De gemeente Neder-Betuwe heeft te maken met verbonden partijen zoals de gemeenschappelijke regelingen waaraan wij deelnemen. Daarnaast zijn er externe partijen, waarbij de gemeente Neder-Betuwe via het aandelenbezit risico's kan lopen. Bij laatstgenoemde partijen gaat het om fluctuaties in de waarde van de aandelen of het dividend. Bij risico's van een verbonden partij gaat het in hoofdzaak om financiële en bestuurlijke risico's, die mede verband houden met de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij.

Voor het algemene risico geldt het uitgangspunt dat 10% van de jaarlijkse bijdrage aan een verbonden partij als maximaal financieel effect wordt opgenomen tegen een kans van 50%. Het maximaal financieel effect wordt verminderd met het beschikbare vrij te bestede eigen vermogen van de verbonden partij dat immers bedoeld is voor het afdekken van risico's.

4. Specifieke risico's verbonden partijen

Industrieschap Medel

Voor het totale project Medel hebben wij in deze begroting geen risico opgenomen. Uit de actuele door het industrieschap Medel opgetelde risicoanalyse blijkt dat het (geprognostiseerde) positieve resultaat uit de grondexploitatie tot op heden groter is dan de benodigde risicoreservering.

Casterhoven

Voor het project Casterhoven is bestedingsruimte gefaciliteerd van in totaal € 22 miljoen. Voor de financieringslasten (rente en aflossing) staat de gemeente garant. Mocht het feit zich voor doen dat het project Casterhoven op enig moment geen doorgang meer zal vinden dan moeten de drie partijen, conform overeenkomsten, het verlies dragen en nemen. Een derde van het verlies komt voor rekening van de gemeente Neder-Betuwe. Hiervoor heeft een risicoreservering plaatsgevonden van € 7.500.000.

Openeindregelingen:

5. Uitvoering Wet Maatschappelijke ondersteuning

Omdat de uitvoering van deze wet onderdeel is van de drie transities in het Sociaal Domein wordt een risico-inschatting gegeven per transitie.

Jeugdzorg

Regionaal is een onderzoek uitgevoerd naar o.a. de historische kosten van de Jeugdzorg m.b.t. de onderdelen die middels de nieuwe Jeugdwet overgaan naar gemeenten. Het rapport (de regionale nota inkoop, opgesteld door AEF en Berenschot) laat zien dat de historische kosten voor jeugdzorg in 2012 voor Neder-Betuwe € 3.989.397 betrof en dat daar volgens de meicirculaire 2014 voor 2015 een budget beschikbaar komt ter hoogte van € 4.920.138. In de "ruimte" van afgerond € 1 miljoen moet nog wel rekening gehouden worden met de component indexering en volumeontwikkeling. Verwacht wordt dat wij op het onderdeel Jeugdzorg een gering risico lopen. Het risico betreft de duurdere, incidenteel voorkomende zorg die over de regio verdeeld zal worden.

AWBZ (overheveling taken naar Wmo)

Voor dit onderdeel is door AEF en Berenschot ook de informatie verzameld en opgenomen in het regionale rapport "nota inkoop". De historische kosten laten een bedrag voor Neder-Betuwe zien van € 2.018.064 (€ 861.409 PGB 2012 en € 1.156.655 ZiN 2013). Daar staat tegenover dat volgens de meicirculaire 2014 voor 2015 een bedrag beschikbaar komt ter hoogte van € 2.755.827 voor 2015, minus de taakstellende bezuiniging op de bestaande Wmo taken, ad € 512.732.

Ook hier geldt dezelfde opmerking als bij de jeugdzorg dat rekening gehouden moet worden met de indexering en volumeontwikkeling en waarbij ook voor de dure incidentele zorg teruggevallen kan worden op de nota solidariteit.

6. Participatie (Werk en inkomen)

De belangrijkste wijzigingen zullen pas per 1 januari 2016 worden ingevoerd. Op dit moment is er nog onvoldoende informatie om een deugdelijke risico-inschatting te kunnen maken.

Geen risicoreservering drie transities

Op basis van de huidige stand van zaken wordt geen risicoreservering voor de decentralisaties Jeugdzorg en AWBZ opgenomen. Op basis van de genoemde vergelijking van de historische kosten en toekomstige middelen zijn wij een 'plusgemeente'. Daarom is een algemeen risico voor deze decentralisaties berekend, conform de nota risicomangement gebaseerd op 10% van de extra beschikbare middelen ad € 7.163.233 = € 716.323. De kans wordt ingeschat op 50% de risicoraming bedraagt € 358.162. Dit bedrag is afgedekt door de reserve Wmo ad. € 700.000 die gewijzigd wordt in reserve drie decentralisaties. Het overige van deze reserve is beschikbaar als risicoreservering voor het deel werk en inkomen.

7. Leerlingenvervoer

De risicoreservering voor de kosten van het leerlingenvervoer is verminderd naar € 75.000 en vervolgens opgenomen in de rubriek Overige risico's. De risicoreservering bedraagt 10% van het budget ad,€ 750.000.

8. Inbesteding beheer openbare ruimte aan de Avri

Vanaf april 2014 worden de taken van de buitendienst uitgevoerd door de Avri. Deze taken worden verricht op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) Daarin zijn zo concreet mogelijk afspraken gemaakt over de kwaliteit en omvang van de dienstverlening en zijn heldere financiële kaders gesteld. Toch kunnen in de eerste jaren in de praktijk zich zaken voordoen die niet zijn voorzien. Daarom is een risicoreservering opgenomen van €100.000.

Overige risico's

9. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)

Het gaat hier om specifieke risico's, zoals wachtgeld, ontslag/WW-uitkering, pensioen, juridische bijstand, arbo, aansprakelijkheid van eigen personeel en externe krachten. Door een toenemende complexiteit en noodzakelijke kennis en vaardigheden neemt de afhankelijkheid en daardoor de kwetsbaarheid aanzienlijk toe (onjuist menselijk handelen, brand, hardwarestoringen/servercrash, virussen, hackers enz.). Gaan er zaken fout in de bedrijfsvoering, dan komt het realiseren van onze doelstellingen in gevaar. Tevens kan dit tot financiële, juridische en politiek-bestuurlijke risico's leiden.

Bij het eventueel niet doorgaan van de BNW-samenwerking vormt de kwaliteit/robuustheid van de bedrijfsvoering een risico. Voor deze risico's hebben wij een inschatting gemaakt van € 800.000 (10% van de totale personeelskosten).

Op 21 maart 2013 heeft de raad financiële middelen beschikbaar gesteld voor frictiekosten en het uitvoeren van een reorganisatie. Reorganiseren brengt risico's met zich mee. Het totale risicobedrag is circa € 2,4 miljoen. Een reorganisatie komt op basis van ervaringen in den lande gemiddeld eens in de vijf tot tien jaar voor. Dit betekent volgens de nota risicomangement en weerstandsvormen een percentage van 30%, dus een risico van € 720.000.

10. Bodemsanering, overdracht c.q. groot onderhoud woonwagencentra

Met ingang van 1 november 2007 heeft de gemeente Neder-Betuwe een aantal woonwagencentra overgedragen aan de woningcorporatie SWB. Uit uitgevoerde bodemonderzoeken blijkt dat op minimaal twee woonwagencentra sprake is van ernstige bodemverontreiniging. Hiervoor blijft de gemeente verantwoordelijk. Ter dekking van mogelijke saneringskosten is een risicobedrag opgenomen van € 200.000.

11. Ontwikkelingen Gemeentefonds

De laatste jaren ervaren we dat de uitkeringen uit het Gemeentefonds steeds minder voorspelbaar zijn. Om fluctuaties in de uitkering te kunnen opvangen is een risicobedrag van € 200.000 opgenomen.

12. Agro Business Centre

De voorinvestering voor de ontwikkeling van het gebied (plankosten, ontsluiting, riolering, rente) van €3,1 miljoen wordt uiteindelijk op de grondeigenaren die het gebied tot ontwikkeling brengen verhaald. Er is een risico dat de kosten hoger uitvallen dan verwacht. Dit risico wordt beperkt doordat er verschillende onderzoeken zijn uitgevoerd om elementen die onverwachte kosten met zich mee kunnen brengen in beeld te brengen (archeologie, bodemkwaliteit). Daarnaast is er een risico dat niet het volledige gebied tot ontwikkeling komt, waardoor er geen volledig kostenverhaal plaatsvindt. Op dat moment blijft de gemeente met kosten zitten. De inschatting van dit risico is op dit moment hoog, omdat er nog geen getekende overeenkomsten met partijen liggen over het in exploitatie brengen van gronden binnen het ABC. De risico-inschatting is 50%, ad. €1,55 miljoen. (minus de reservering die al eerder was opgenomen ad € 14.500). In het vervolg zal deze reservering (na de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitaties) worden opgenomen in de rubriek specifieke risico's grondexploitaties (NNIEGG).

13. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en milieu

Voor een andere organisatie van onze WABO-taken, bijvoorbeeld het inbrengen van deze taken bij de Omgevingsdienst Rivierenland, zijn in de begroting structureel middelen opgenomen. Dit risico is daarom vervallen.

14. Risico's kleiner dan € 100.000

Omschrijving risico	Risicoreservering	Risicoscore
Voor de onzekerheid van het openbaar onderwijs (Stichting Spoenk) is een risicoreservering opgenomen. De meerjarenraming van Spoenk heeft aangegeven dat er mogelijk een tekort gaat ontstaan	60.000	Midden
Voor de onzekerheid dat de aansluiting N323/A15 niet binnen de daarvoor ontvangen middelen kan worden gerealiseerd is een risicoreservering opgenomen Er wordt uitgegaan van een verwacht tekort van afgerond € 84.000. Voor dit verwachte tekort hebben wij een risicoreservering opgenomen van 50%	42.000	Midden
Voor eventuele rente ontwikkelingen	50.000	Midden
Voor het niet realiseren van onze geraamde leges omgevingsvergunningen	50.000	Midden
Voor het risico van het niet kunnen realiseren van het begrote aanbestedingsvoordeel op het wegenbeheer van € 50.000 is een risicoreservering opgenomen van 50%	25.000	Midden
Voor eventuele extra bijdrage voor het leerlingenvervoer (open einde regeling) 10% budget	75.000	Midden
Voor het eventueel moeten doorvoeren van een extreme prijsstijgingstoename voor ICT middelen is een risicoreservering opgenomen van 50%.	30.000	Midden
Voor een eventueel verwachte toename van de uitvoeringskosten Werk en inkomen is een risicoreservering van van 50% opgenomen.	40.000	Midden
Totaal	372.000	

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft aan dat in deze paragraaf voor het onderhoud van kapitaalgoederen het beleidskader wordt aangegeven met de daaruit voortvloeiende financiële consequenties daarvan in de begroting c.q. jaarrekening. Het gaat om de volgende groepen kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Het onderhoud van kapitaalgoederen vergt een substantieel budget, zodat deze paragraaf belangrijk is voor de beoordeling van de financiële positie. Uiteraard is ook het gewenste onderhoudsniveau van groot belang. De huidige nota activabeleid is per 1 januari 2010 in werking getreden en is er op gericht om eenheid te verkrijgen in de waardering, administratieve verantwoording en afschrijving van de geactiveerde uitgaven en zodoende een belangrijk beleidskader voor deze paragraaf.

De belangrijkste afspraken die zijn gemaakt in de nota activabeleid zijn:

- alleen *nieuwe* investeringen met een economisch nut te activeren;
- het grensbedrag op € 25.000 vast te stellen voor investeringen met economisch nut;
- geen bestemmingsreserve meer hanteren voor nieuwe investeringen en de kapitaallasten ten laste laten komen van de exploitatie;
- vervangingsinvesteringen en investeringen als gevolg van nieuw beleid dienen middels de investeringsstaat bij de kadernota kenbaar te worden gemaakt. Na accordering van de Raad worden de lasten opgenomen in de begroting;
- een investeringskrediet dat na twee jaar niet (volledig) is benut aframen. Een investeringskrediet kan alleen langer 'open' blijven indien de noodzaak daartoe voldoende is beargumenteerd.

Wegen

Beleidskader: het wegenbeheerplan

Het Wegenbeheerplan 2014-2017 is vastgesteld maart 2014 (RAAD/13/01551) met de volgende uitgangspunten:

1. Voldaan moet worden aan het wettelijk kader, zorgplicht voor het voldoen van wegen aan hun functie.
2. Keuzes voor minimaal niveau van onderhoud aan wegen.
3. Uitgaan van een jaarlijkse inspectie van de wegen.
4. Bepaling van de methodiek voor de minimale eeuwigdurende gemiddelde jaarlijkse beheerkosten (CROW Systematiek voor rationeel wegbeheer)
5. Buffer voor onvoorziene werken van € 100.000.
6. Relatie met gemeentelijk rioleringsplan, groenbeheerplan, beheerplan openbare verlichting en verkeersveiligheidsplan voortdurend bezien.

Kwaliteitsniveau

De gemeente Neder-Betuwe heeft als doel om de wegen te laten voldoen aan de minimaal acceptabele eisen zoals omschreven in CROW publicatie -145 (niveau R, basis).

Financiële consequenties

Bij vaststelling van het wegenbeheerplan is de taakstelling opgelegd om vanaf 2013 jaarlijks € 150.000 aan aanbestedingsvoordelen te realiseren. In het nieuw beleid van deze begroting wordt voorgesteld om deze post terug te brengen naar € 50.000. Gezien de economische situatie wordt het risico steeds groter dat wij de oorspronkelijke taakstelling (realiseren van een jaarlijks aanbestedingsvoordeel van € 150.000) niet of niet geheel halen. Voor dit risico is een risicoreservering opgenomen in de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen. Het jaarlijks risico dat wij lopen bij het wel of niet halen van de aanbestedingsvoordelen binnen het wegenbeheer stellen wij op € 50.000. Uitgaande van het feit dat de kans dat dit risico zich voor doet eens in de 2 tot 5 jaar zal plaatsvinden nemen wij als risicoreservering 50% van € 50.000 op zijnde € 25.000. In het wegenbeheerplan 2014 – 2017 is een prognose opgenomen voor de jaren 2018 – 2023.

Voorziening conform Wegenbeheerplan 2014-2017 inclusief prijsstijging

Verloop voorzlening	2015	2016	2017	2018
Stand voorziening 0 1-01	662.202	826.126	991.590	1.054.817
Beschikkingen	779.084	777.544	879.780	1.120.370
Toevoegingen	943.008	943.008	943.008	943.008
Stand voorzlening 31-12	826.126	991.590	1.054.817	877.456

Verkeer en vervoer

Beleidskader: Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP)

Uitgangspunt is het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP) dat op 15 december 2011 is vastgesteld. Het plan heeft betrekking op de verkeerscirculatie, de verkeersveiligheid, het openbaar vervoer, de fietspaden en de kwaliteit van de leefomgeving. De oplossingsrichtingen/maatregelen in dit NBVVP zijn opgenomen in een uitvoeringsprogramma. Het gaat dan om de maatregelen die in de periode 2011 tot en met 2020 zijn gepland.

Kwaliteitsniveau

Conform landelijk beleid stimuleren wij binnen de gemeente Neder-Betuwe gewenste/noodzakelijke (auto)mobilititeit voor (economische) ontwikkeling. Deze automobilititeit mag niet leiden tot ongewenste effecten voor de verkeersveiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast zetten we ons in voor het (verder) stimuleren van alternatieven voor autoverplaatsingen, gericht op het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer. Het stimuleren van beide vervoermiddelen draagt bij aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van kernen.

Financiële consequenties

De uitvoering van maatregelen wordt gedekt uit de voorziening verkeer en vervoer en een bedrag dat jaarlijks in de begroting beschikbaar wordt gesteld voor de uitvoering van het plan. De hoogte van dit bedrag is € 32.000. Dit is niet toereikend voor alle genoemde maatregelen: een aantal maatregelen is als PM-post in het uitvoeringsprogramma opgenomen.

Voorziening is conform Verkeer en Vervoer Beheerplan 2012-2020

Verloop voorziening	2015	2016	2017	2018
Stand voorziening 01-01	538.630	491.361	485.592	456.323
Toevoeging	32.231	32.231	32.231	32.231
Onttrekking	79.500	38.000	61.500	56.000
Stand voorziening 31-12	491.361	485.592	456.323	432.554

Water

Beleidskader: het waterplan

Het waterplan is gebaseerd op het Europese, landelijke, regionale en lokale beleid op het gebied van water en bevat inspanningsverplichtingen (bv. het oplossen van knelpunten en het aanbrengen van verbeteringen), van zowel waterschap als gemeente, op het gebied van waterbeheer. Het doel van het waterplan is een duurzaam en goed functionerend watersysteem (kwaliteit/kwantiteit) dat aan de wettelijke kaders voldoet. Het Waterplan is, in samenwerking met Waterschap Rivierenland, geactualiseerd en in december 2013 door de raad (RAAD/13/0562) vastgesteld.

Financiële consequenties

De kosten van de maatregelen die in het kader van het Waterplan worden genomen, worden voor de helft door Waterschap Rivierenland gedragen. Het gemeentelijk deel van de waterplanmaatregelen wordt gefinancierd uit het GRP 2014-2018.

Riolering

Beleidskader: het Gemeentelijk Rioleringsplan

Het beleidskader vloeit voort uit het Gemeentelijk Riolerings Plan 2014-2018 (vastgesteld december 2013 RAAD/13/0562). De belangrijkste punten in het plan zijn:

1. Voldaan wordt aan de wettelijke kaders onder andere: zorgplicht voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater (Wet milieubeheer), zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater (Waterwet) en zorgplicht voor het voorkomen of beperken van grondwateroverlast (Waterwet);
2. Het instand- en bedrijfszeker houden van de rioleringen, gemalen en andere installaties;
3. Door middel van meten, monitoren en analyseren van en in het rioolstelsel voldoende inzicht verkrijgen in het daadwerkelijke functioneren van het (afval)watersysteem om de doelmatigheid van investeringen te kunnen afwegen;
4. Afstemmen van werkzaamheden met kostenbesparing als doel;
5. Relatie met andere gemeentelijke beheerplannen steeds bezien, (wegenbeheerplan, groenbeheerplan);
6. Streven naar optimale samenwerking met andere waterkwaliteitsbeheerders waarmee invulling wordt gegeven aan het Bestuursakkoord Water;
7. Beperking van de verwachte kostenstijging voor de zorgtaken in de toekomst door de verdere implementatie van de samenwerkingsovereenkomst regio Rivierenland vastgesteld in 2013 met regiogemeenten en waterschap;
8. Een gezonde financiële positie bereiken zonder grote schommelingen in de opbouw van de heffing;

Financiële consequenties

Het GRP geeft per jaar gespecificeerd aan welke investeringen zullen plaats vinden, zodat de kapitaallasten hiervan berekend kunnen worden. Voorts worden de jaarlijkse exploitatiekosten berekend en inzichtelijk gemaakt. De sluitposten zijn de rioolheffingen en de toevoegingen of beschikkingen over de voorziening riolering. De rioolheffingen (inkomsten) moeten 100% kostendekkend en in balans zijn. Om dit mogelijk te maken wordt de heffing de komende jaren stapsgewijs verhoogd en geïndexeerd. Dit alles conform het Raadsvoorstel van 19 december 2013 inzake vaststelling Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014 tot en met 2018

Voorziening is conform Gemeentelijk Riolerings Plan 2014-2018

Verloop voorziening	2015	2016	2017	2018
Stand voorziening 0101	1.361.215	880.723	648.072	580.708
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	480.492	232.651	67.364	138.221
Stand voorziening 31-12	880.723	648.072	580.708	442.487

Gebouwen

Beleidskader: het gebouwenbeheerplan

Het beleidskader is vastgelegd in de Actualisatie Beheerplan Onderhoud gebouwen 2012-2031 en is vastgesteld door de raad in december 2011 (RAAD/11/101139). De actualisatie van het gebouwenbeheerplan zal begin 2015 afgerond zijn.

Kwaliteitsniveau

Een actueel gebouwenbeheerplan stelt ons in staat om uitvoering te geven aan een gestructureerd en planmatig onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. Het kwaliteitsniveau is sober en doelmatig, veiligheid en bruikbaarheid van de gebouwen wordt gewaarborgd. Normale slijtage en veroudering is acceptabel.

Financiële consequenties

◆ Openbare gebouwen

Voor 2015 gaan we voor een bedrag van € 244.701 groot-onderhoudstaken uitvoeren aan de gemeentelijke gebouwen:

Schilderwerk en terreinvoorzieningen: sportgebouwen en gemeentewerkplaats

Vervangen sanitair en waterinstallatie: Sporthal De Biezenwei en 't Trefpunt

Vervangen dakbedekking en vloerafwerking Politiekantoor Kesteren

Verloop voorziening is conform Actualisatie Beheerplan Onderhoud gebouwen 2012-2031.

verloop voorziening	2015	2016	2017	2018
Stand voorziening 1-1	140.849	90.564	145.150	201.397
Beschikken	266.718	161.847	160.186	248.593
Toevoegen	216.433	216.433	216.433	216.433
Stand voorziening 31-12	90.564	145.150	201.397	169.237

◆ Huisvesting onderwijs

Overheveling buitenonderhoud primair en speciaal onderwijs

Het wetsvoorstel overheveling buitenonderhoud primair en speciaal onderwijs is behandeld in de Tweede en Eerste kamer en wordt ingaande 2015 van kracht. Deze wetswijziging betekent een totale verlaging van de uitkering uit het Gemeentefonds van € 158,8 miljoen en een gelijke verhoging van de lumpsumvergoeding voor de scholen. In de meicirculaire 2014 is duidelijk geworden dat de korting van 158,8 miljoen voor onze gemeente een verlaging betreft van afgerond € 200.000 op de algemene uitkering. Door de genoemde wetswijziging vervalt voor de gemeente de verplichting om het buitenonderhoud te vergoeden. Om dit onderhoud te kunnen betalen wordt jaarlijks een dotatie gedaan in de voorziening onderhoud scholen van € 160.000 op basis van het geldende onderhoudsbeheerplanning. Deze storting in de voorziening onderhoud schoolgebouwen komt te vervallen. In de voorziening blijft een bedrag staan 202.012 dat in de 1e berap 2015 wordt herzien. Na overleg met de schoolbesturen zal bekeken worden of er nog eventuele calamiteiten zijn die hiermee opgevangen kunnen worden.

Begraafplaatsen

Beleidskader: het Begraafplaatsenbeheerplan

Het beleidskader is vastgelegd in de nota Actualisatie begraafplaatsenbeleid gemeente Neder-Betuwe 2014-2030 dat op 19 december door de raad (RAAD/13/01555) is vastgesteld. Het nieuwe beleid kent vijf speerpunten: drie centrale gemeentelijke begraafplaatsen, versobering van de ruimtelijke kwaliteit, één gemeentelijke aula, koppeling van beleid en middelen.

Kwaliteitsniveau

Het onderhoud op de begraafplaatsen is uitbesteed aan derden op basis van een onderhoudsbestek. Het onderhoudsbestek garandeert een gelijkwaardig onderhoudsniveau op alle begraafplaatsen. Voor elke beheergroep worden op alle begraafplaatsen jaarlijks dezelfde onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Het onderhoudsniveau op alle begraafplaatsen zal worden gehandhaafd.

Wat betreft de begraafplaats De Hoef vindt er op dit moment een onderzoek plaats naar ophoging van de begraafplaats. Hierdoor wordt twee diep begraven mogelijk Dit om de capaciteit van de begraafplaats te verhogen en de exploitatiekosten te verlagen. Eind 2014 verwachten wij hier meer duidelijkheid over.

Financiële consequenties

De voorziening conform het beheerplan Actualisatie begraafplaatsen 2014-2030

Verloop voorziening	2015	2016	2017	2018
Stand voorziening 01-01	101	9.599	47.961	86.323
toevoeging	53.500	53.500	53.500	53.500
onttrekking	44.002	15.138	15.138	52.547
Stand voorziening 31-12	9.599	47.961	86.323	87.276

Openbare verlichting

Beleidskader: het Beheerplan Openbare Verlichting

1. De gemeente verlicht de openbare ruimten, die eigendom zijn van de gemeente en waarvan ze (weg) beheerder is, met uitzondering van: zelfstandige recreatieve fietspaden en voetpaden die geen belangrijke functie hebben voor het woon-werkverkeer en de laagste categorie wegen buiten de bebouwde kom.
2. Vervanging alleen bij technische afschrijving of bij terugverdien effecten bij lager energie verbruik.
3. De verlichtingsniveaus worden afgestemd op de functie van de te verlichten ruimten. De categorisering uit het verkeersveiligheidsplan is overgenomen in de beleidsnota openbare verlichting.
4. Verlichting van achterpaden is een primaire verantwoordelijkheid van de eigenaren van het pad en de aanliggende panden.
5. De verlichtingsmiddelen, armaturen, lichtmasten en lampen, zullen in hun toepassing de meest efficiënte oplossing zijn. Om de installatie zo doelmatig mogelijk te beheren wordt een standaard materialen pakket samengesteld.
6. Uitgangspunt is het gebruik van 'groene stroom'.

Het beheerplan openbare verlichting wordt in 2014 geactualiseerd (op het moment dat deze begroting wordt opgesteld, is dit nog niet gereed). Actualiseren is nodig omdat het huidige beheerplan niet de mogelijkheid biedt om led-verlichting toe te passen of om verlichting in de avond-/nachten te dimmen. Juist daar lijken kansen te liggen op het gebied van energiebesparing, duurzaamheid en sociale en verkeersveiligheid. Het geactualiseerde plan zal per 1 januari 2015 gaan gelden.

Kwaliteitsniveau

De gemeente Neder-Betuwe hanteert momenteel het beleid dat in nieuwbouwlocaties de openbare verlichting aan het politiekeurmerk Veilig Wonen moet voldoen. Dit staat dimmen van de verlichting in de avond en nacht niet toe. Desondanks wordt de nieuwe openbare verlichting geschikt gemaakt voor toekomstig dimmen. In het dit jaar te actualiseren beheerplan wordt een keuze gemaakt om dimmen in de avond- en nachturen wel of niet toe te passen.

Financiële consequenties

De komende jaren wordt een behoorlijk deel van de lichtmasten vervangen. De lichtmasten uit de periode 1965-1975 zijn namelijk aan het einde van hun levensduur. Het toepassen van led-verlichting vraagt een hogere aanschafprijs, maar heeft lagere onderhouds- en energiekosten.

De voorziening conform het beheerplan in de Beleidsnota openbare verlichting 2009-2018.

Verloop voorziening	2015	2016	2017	2018
Stand voorziening 01-01	185.594	154.518	126.042	96.466
toevoeging	91.824	91.824	91.824	91.824
onttrekking	122.900	120.300	121.400	92.800
Stand voorziening 31-12	154.518	126.042	96.466	95.490

Paragraaf 4: Financiering

Algemeen

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de wijze van financiering van het gemeentelijke beleid en het beheersen van de financiële risico's die met de financiering worden gelopen. Dit heet treasurybeleid en dit beleid ondersteunt de uit te voeren programma's. Het treasurybeleid is gericht op het besturen en bewaken van de inkomende en uitgaande geldstromen, het beheersen van de daaraan verbonden kosten (tarifiering), het minimaliseren van de daaraan verbonden risico's (renterisico en kredietrisico) en het optimaliseren van het rendement van beschikbare liquiditeiten.

Wettelijk kader

Wet financiering decentrale overheden (Fido)

Voor de financieringsfunctie bij de decentrale overheden vormt de Wet Fido het wettelijk kader. De wet is gesteld in termen van de financieringsfunctie (treasury) van de decentrale overheden. De intentie van de Wet Fido is het beheersen van risico's, het bevorderen van de kredietwaardigheid van decentrale overheden en het bereiken van transparantie ten aanzien van het treasurybeleid van die decentrale overheden.

Dit uit zich in een aantal bepalingen, te weten:

- ◆ Het stellen van de kwalitatieve voorwaarde dat het opnemen en uitzetten van gelden en het verlenen van garanties alleen in het kader van het publieke belang mag plaatsvinden.
- ◆ Het stellen van de kwantitatieve voorwaarde in de zin dat uitzetten van overtollige gelden en het aangaan van derivaten een prudent karakter moet hebben.
- ◆ Het stellen van kwantitatieve begrenzingen aan het maximale renterisico dat een decentrale overheid in enig jaar mag lopen in het kader van de financiering door middel van korte schulden (bekend als kasgeldlimiet) en lange schulden (bekend als renterisiconorm).

Gemeentewet

Als gevolg van artikel 212 van de gemeentewet is de gemeente verplicht een financiële verordening te hebben. Tevens dient de gemeente op grond van artikel 186 gemeentewet een paragraaf financiering op te nemen bij een begroting en bij het jaarverslag. In de financiële verordening worden de kaders van het beleid vastgelegd. Zowel de financiële verordening als de paragraaf financiering worden door de gemeenteraad vastgesteld. Het is gebruikelijk dat de kaders vervolgens worden uitgewerkt in de nota treasurystatuut. Dit uit zich in een aantal bepalingen, te weten:

- ◆ Het verplicht stellen van de vervaardiging van een nota treasurystatuut en het opnemen van een paragraaf financiering in de begroting en in het jaarverslag van de programmaverantwoording (jaarstukken).

Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten (BBV)

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten (BBV) wordt in artikel 9, 13 en 26 vermeld dat de paragraaf financiering in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille moet bevatten.

Treasurybeleid

De beleidskaders van onze gemeente ten aanzien van treasurybeleid zijn vastgelegd in de nota treasurystatuut (2010). Dit nota (statuut) is gebaseerd op de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) van 1 januari 2001 en de aanpassing daarvan per 1 januari 2009. In deze wet zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van het treasurybeleid van decentrale overheden. Wij onderkennen het belang van een verantwoord en adequaat beheer van onze financiële middelen. De activiteiten op het gebied van treasury zijn op een zo transparant en beheersbaar mogelijke wijze in gericht. In de nota treasurystatuut is de structuur van het treasurybeleid vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie.

Het door de Wet Fido voorgeschreven nota treasurystatuut is eind 2009 geactualiseerd en met ingangsdatum 01-01-2010 vastgesteld. Volgens planning zal eind 2014 een geactualiseerde nota treasurystatuut aan u worden aangeboden.

Conform ons treasurybeleid kan het volgende gesteld worden:

- ◆ Onze gemeente gebruikt de financieringsfunctie uitsluitend voor de publieke taak.
- ◆ Onze huisbankier is de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, waarmee een rekening-courantverhouding is afgesloten met automatische afroaming binnen bepaalde grenzen van de saldi naar daggelden ter beperking/verbetering van de rentelasten/rentebaten.
- ◆ Het beheer is prudent en aan kasgeldlimiet en renterisiconorm wordt voldaan.

De paragraaf financiering in de begroting gaat in op de geprognosticeerde financiering van de beleidsplannen. Aan het einde van het begrotingsjaar wordt in het jaarverslag teruggeblikt en aangegeven in hoeverre de financiering van de voorgenomen plannen is gerealiseerd.

Portefeuillebeheer

De term portefeuillebeheer wordt gehanteerd voor alle activiteiten die betrekking hebben op het aantrekken, uitzetten of garanderen van financiële middelen met een periode vanaf één jaar.

- ◆ Opgenomen gelden
- ◆ Uitgezette gelden
- ◆ Derivaten

Opgenomen gelden

In het onderstaande overzicht zijn de verwachte ontwikkelingen in de portefeuille opgenomen leningen zichtbaar gemaakt.

Informatie portefeuille opgenomen leningen					
	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal	22	21	21	17	17
Oorspronkelijk bedrag	62.083.188	60.283.188	60.283.188	51.853.780	51.853.780
Nieuwe leningen	0	0	0	0	0
Vervallen leningen	1.800.000	0	8.429.408	0	3.453.780
Stand per 1-1-	38.489.326	33.533.010	28.756.694	23.980.378	20.432.689
Stand per 31-12-	33.533.010	28.756.694	23.980.378	20.432.689	16.885.000
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	2.821.963	2.870.628	2.870.628	3.546.070	3.546.070
Gemiddelde grootte 1-1-	1.749.515	1.596.810	1.369.366	1.410.610	1.201.923
Gemiddelde grootte 31-12-	1.596.810	1.369.366	1.410.610	1.201.923	993.235
Aflossingen regulier	4.956.316	4.776.316	4.776.316	3.547.689	3.547.689
Aflossingen vervroegd	0	0	0	0	0
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 1-1-	4,40	4,50	4,50	4,46	4,46
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 31-12-	4,50	4,50	5,56	4,46	4,46
Gemiddeld rentepercentage gewogen 1-1-	3,64	3,66	3,70	3,76	3,78
Gemiddeld rentepercentage gewogen 31-12-	3,66	3,70	3,76	3,78	3,81

Uitgezette gelden

In het onderstaande overzicht zijn de verwachte ontwikkelingen in de portefeuille uitgezette leningen zichtbaar gemaakt.

Informatie portefeuille uitgezette leningen					
	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal	9	11	11	11	10
Oorspronkelijk bedrag	1.668.855	1.668.855	2.130.655	2.130.655	1.971.829
Nieuwe leningen	0	461.800	0	0	0
Vervallen leningen	0	0	0	158.826	0
Stand per 1-1-	819.909	1.188.318	1.093.748	999.177	904.607
Stand per 31-12-	726.518	1.093.748	999.177	904.607	820.624
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	185.428	151.714	193.696	193.696	197.183
Gemiddelde grootte 1-1-	91.101	108.029	99.432	90.834	90.461
Gemiddelde grootte 31-12-	80.724	99.432	90.834	82.237	82.062
Aflossingen regulier	93.391	94.571	94.571	94.571	83.983
Aflossingen vervroegd	0	0	0	0	0

De uitgezette leningen hebben betrekking op de achtergestelde lening Vitens en renteloze leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen. Het risico hiervan is beperkt. Vaak is er sprake van een subsidieband met de gemeente, zodat verrekening kan plaatsvinden.

Derivaten

Wij hebben geen derivaten.

Rentevisie

De rentevisie van de gemeente Neder-Betuwe wordt voornamelijk ingegeven door de kaders van het kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast doen wij geen risicovolle beleggingen.

Op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de in ons bezit zijnde langlopende geldleningen hanteren wij in deze begroting een rekenrente van 4%. Voor het aantrekken van kort geld hanteren wij in deze begroting een rentepercentage van 1,5%.

Rentebeheer

Renterisico financiering kort

Het risico van de korte financiering wordt belichaamd in het kasgeldlimiet. Hiertoe behoren alle kortlopende financieringen met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet (8,5%) wordt in de Wet Fido bepaald op basis van het totaal van de gemeentelijke begroting. Voor 2015 bedraagt het begrotingstotaal van de gemeente Neder-Betuwe € 50,2 miljoen. Per kwartaal wordt de ontwikkeling van de vlottende middelen in relatie tot de toegestane kasgeldlimiet intern getoetst en jaarlijks wordt een opgave aan de Provincie Gelderland verstrekt.

Berekening kasgeldlimiet

Jaar:	Percentage:	Begrotingstotaal	Kasgeldlimiet
2015	8,5%	52.259.000	4.442.015
2016	8,5%	49.342.000	4.194.070
2017	8,5%	50.867.000	4.323.695
2018	8,5%	47.320.000	4.022.200

In het geval de kasgeldlimiet zou worden overschreden dient de overschrijding te worden omgezet van schuld in rekening-courant naar langlopende schuld. Dit kan door het aantrekken van een geldlening met een looptijd langer dan één jaar. Het streven van de gemeente Neder-Betuwe is er op gericht om, binnen de kasgeldlimiet, een deel van de financieringsbehoefte te dekken door zoveel mogelijk gebruik te maken van de ruimte binnen het verstrekte rekening-courantkrediet, voor 2015 groot € 3,8 miljoen van de huisbankier, de Bank Nederlandse Gemeenten.

Renterisico financiering lang

Het renterisico op de lange financiering wordt begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering worden volgens de Wet Fido aangemerkt; alle financieringsvormen met een rente-typische looptijd langer dan 1 jaar.

De renterisiconorm wordt evenals de kasgeldlimiet berekend over het begrotingstotaal. Als norm wordt in de Wet 20% van het begrotingstotaal met een minimum van € 2,5 miljoen aangehouden. Dit houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal lasten. Uit onderstaand overzicht blijkt wat de gemeente de komende jaren mag aflossen aan vaste geldleningen binnen de gestelde normen.

Berekening renterisico

Jaar:	Percentage:	Begrotingstotaal	Renterisiconorm
2015	20%	52.259.000	10.451.800
2016	20%	49.342.000	9.868.400
2017	20%	50.867.000	10.173.400
2018	20%	47.320.000	9.464.000

Uit de bovengenoemde tabel blijkt dat de gemeente ruimschoots binnen de gestelde normen blijft wat betreft de aflossingen van de vaste geldleningen.

Geprognosticeerde rentebaten en rentelasten

De rentebaten en rentelasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Verwachte rentebaten en lasten		2015	2016	2017	2018
Te betalen rente	schuld in rekening-courant	0	0	0	0
Te betalen rente	kort lopende geldleningen	53.188	202.268	269.310	182.153
Te betalen rente	langlopende geldleningen	1.150.741	987.435	850.633	721.653
Te betalen rente	interne financiering	978.179	916.115	982.355	944.772
Te ontvangen rente	tegoeden rekening-courant	0	0	0	0
totaal te betalen en ontvangen rente		2.182.109	2.105.818	2.102.298	1.848.577
Te betalen kosten	i.v.m. financiering	5.902	5.902	5.902	5.902
Totaal te betalen rente en kosten		2.188.011	2.111.720	2.108.200	1.854.479
Totaal afschrijvingen		1.625.281	1.560.132	1.548.958	1.520.732
Totaal door te berekenen rente en afschrijvingen en kosten		3.813.291	3.671.853	3.657.158	3.375.211
Door berekende kapitaallasten		-3.964.610	-3.845.098	-3.792.268	-3.625.961
Verwacht rente resultaat		-151.319	-173.245	-135.109	-250.750

In de begroting wordt rekening gehouden met een rentepercentage van 4%. Wat betreft de financiering van het nieuwe beleid is de verwachte rente voor kort financieren en lang financieren getotaliseerd en opgenomen onder te betalen rente kort lopende geldleningen. Blijkt volgens de gestelde normen dat er consolidatie van leningen plaats moet vinden dan vindt er verschuiving plaats van te betalen rente kortlopende geldleningen naar te betalen rente langlopende geldleningen. Verantwoording over de consolidatie van geldleningen vindt plaats in de bestuursrapportage en de jaarrekening.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is gericht op het minimaliseren van de gemeentelijke rentelasten op lange termijn. Voorwaarde hierbij is dat de renterisico's en de overige financieringsrisico's beheersbaar blijven. Treasury is belast met het verzekeren van een duurzame toegang van de gemeente tot de financiële markten en voor de permanente beschikbaarheid van bancaire diensten tegen minimale kosten. Tot de treasurybeheer behoren de taakvelden financiering, rentemanagement, portefeuillebeheer, saldobehoor, geldstroombeheer, betalingsverkeer, werkkapitaalbeheer en het onderhouden van bankrelaties.

Uitgangspunten Treasurybeheer

Ten aanzien van de beleidskaders op dit onderdeel zijn enkele uitgangspunten van belang:

- ◆ Het rentepercentage voor de door te berekenen kapitaallasten, interne financiering en toevoegingen aan bestemmingsreserves is gesteld op 4%.
- ◆ Financiering met het huidige goedkope kort geld (< 1 jaar) tot maximaal de kasgeldlimiet van de wet Fido.
- ◆ Financiering met lang geld (> 1 jaar) boven de kasgeldlimiet van de wet Fido, waarbij rekening moet worden gehouden met de lopende investeringskredieten, herfinanciering van aflossingen op leningen, de berekende financieringstekorten.
- ◆ Bij de berekening van de rentenlasten over de financieringstekorten zijn wij uitgegaan voor het aantrekken van lang geld van 4,0 % zijnde gelijk aan onze interne financieringsrenten voor kort geld zijn wij uitgegaan van 1,5 %.
- ◆ Bij het aantrekken van nieuwe leningen houden we rekening met de gevolgen voor de renterisiconorm, zoals looptijd, vervroegde aflossingsmogelijkheden, boetes en rentevoetherzeningen.

Het geprognosticeerde financieringstekort/overschot

Jaar:	Financieringstekort:	Financieringsoverschot:
2015		374.000
2016	4.460.000	0
2017	7.350.000	0
2018	7.560.000	0

Op grond van de ontwikkeling van de financieringsbehoefte voor de komende begrotingsjaren, de huidige liquiditeitspositie en ervaringen met betrekking tot het realiseren van geprognosticeerd nieuw beleid wordt ingeschat dat voor 2015 voor de financiering geen beroep zal worden gedaan op de kapitaalmarkt. In 2015 is sprake van een klein financieringsoverschot. De gemeente mag een deel van haar financieringsbehoefte opvangen binnen de kasgeldlimiet. Echter het tekort van 2016 is te groot om dit in zijn geheel middels kasgeld te financieren. Op basis van de huidige prognose zal in de loop van 2016, vanwege het oplopende financieringstekort, een beroep worden gedaan op de kapitaalmarkt en zal naar verwachting een langlopende geldlening moeten worden afgesloten van € 4 miljoen. Met de hiermee gepaard gaande rentelasten is in deze begroting rekening gehouden.

Dit betreft echter een momentopname ten tijde van het opmaken van deze begroting. Hierbij is rekening gehouden met de boekwaarden van de activa, de eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) en de vaste opgenomen geldleningen gedurende het begrotingsjaar 2015 en de meerjarenraming.

Relatiebeheer

Voor het reguliere betalingsverkeer maakt de gemeente hoofdzakelijk gebruik van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Daarvoor is een overeenkomst van financiële dienstverlening afgesloten. In deze overeenkomst is een kredietlimiet bepaald. Tot deze limiet kan de gemeente tegen een gunstig rentepercentage daggeld opnemen of uitzetten. Voor het aantrekken of uitzetten wordt een call-geldpercentage berekend, verhoogd c.q. verlaagd met 0,125%. Naast de NV Bank Nederlandse Gemeenten heeft de gemeente rekeningen bij de plaatselijke Rabobank voor onder meer legesopbrengsten.

Paragraaf 5: Verbonden partijen

Neder-Betuwe heeft twaalf verbonden partijen. In deze paragraaf lichten wij de hoofdlijnen van de in 2015 te verwachten ontwikkelingen bij onze verbonden partijen eruit. Elke verbonden partij stelt zijn eigen begroting op, waarin u meer concrete plannen vindt uitgewerkt.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel én bestuurlijk belang heeft.

Financieel belang

Een financieel belang is aanwezig als een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement, dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (artikel 1 BBV). Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidiës).

Bestuurlijk belang

Een bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie: als de burgemeester, een collegelid, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van een partij terechtkomen.

Verschillen in juridische rechtsvormen van verbonden partijen

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS-constructies). Hieronder wordt in het kort op de juridische verschillen ingegaan.

Publiekrechtelijk

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het vaak om primaire gemeentelijke taken met een uitvoerend karakter. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat (voor sommige taken is door de wetgever verplichte samenwerking opgelegd, denk hierbij bijvoorbeeld aan de veiligheidsregio). De gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam is de 'zwaarste' en meest voorkomende vorm: deze regeling heeft – als enige – rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur (vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten), dat het dagelijks bestuur controleert. Gemeenten kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen. Het risicoprofiel van een gemeenschappelijke regeling is hoog vanwege de financiële aansprakelijkheid. De participerende gemeenten zijn volledig financieel aansprakelijk. Bovendien is de bekostiging van de jaarlijkse activiteiten een verplichte uitgave. De invloed van onze gemeente wordt beperkt doordat meerdere gemeenten deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling.

Privaatrechtelijk

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Het risicoprofiel loopt van laag tot gemiddeld. De gemeente is alleen financieel aansprakelijk voor de verstrekte middelen. Alhoewel de stichting formeel zelf verantwoordelijk is voor exploitatierisico's wordt vaak bij de gemeente aangeklopt als dit risico zich voordoet of als er sprake is van onvoorziene uitgaven. Bestuurders zijn alleen persoonlijk aansprakelijk als er sprake is van wanbeleid.

Een vennootschap heeft een raad van bestuur en, afhankelijk van wat daarover in de statuten is bepaald of van de omvang van de vennootschap, een raad van commissarissen. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Gemeenten maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten, cultuur en economie. De belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend. Het risicoprofiel van een vennootschap ligt vaak hoger dan dat van een stichting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de activiteiten, de omvang en de autonome positie die een vennootschap vaak inneemt. Toch kan het risicoprofiel als gemiddeld worden benoemd, vanwege het feit dat de gemeente alleen risico loopt over het ingebrachte geld.

Publiek-private samenwerking (PPS)

Het publiek- private samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij, omdat naast de overheid ook private partijen deelnemen. Een veel voorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende variaties voor. Het risicoprofiel is op financieel gebied hoog te noemen. Bij een PPS-constructie loopt de gemeente risico. Hiertegenover staat dat er forse exploitatiewinsten zijn waarin de gemeente kan meedelen.

De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke participaties.

Gedachte hierachter is dat in een publiekrechtelijke participatie de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie.

Visie en beleid ten aanzien van verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verbonden partijen vindt zijn basis in de financiële verordening gemeente Neder-Betuwe 2012, waarbij ook het Delegationbesluit 2004 van belang is.

Mede door de kleine omvang en de ingrepen vanuit de landelijke overheid (korten van gemeentelijke middelen, decentralisatie van overheidstaken) is onze ambtelijke organisatie kwetsbaar. Daarom ligt samenwerking met andere partijen voor de hand. Een goede sturing op samenwerkingsverbanden (waaronder verbonden partijen) is daarbij cruciaal. In 2012 heeft de rekenkamercommissie een onderzoeksrapportage over het thema 'verbonden partijen' opgesteld. Mede op basis van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie is door raad, college en ambtelijke organisatie een aantal veranderingen/verbeteringen doorgevoerd in de wijze waarop wordt omgegaan met de sturing en monitoring van verbonden partijen. De raad meldde eerder dit jaar dat hij jaarlijks de sturing op de verbonden partijen in (bijvoorbeeld) een thema-avond wil bespreken. De meest recente evaluatie dateert van november 2013 (D/UIT/13/22978).

Net als onze eigen organisatie dragen onze verbonden partijen in 2015 bij aan het realiseren van onze lokale doelen en ambities. Door het deelnemen in een twaalfal verbonden partijen wil de gemeente dus een publiek belang dienen. De gemeente neemt tevens de verantwoordelijkheid om ook de belangen van de verbonden partijen zelf te dienen – deze verantwoordelijkheid ontstaat automatisch door deelname in een derde rechtspersoon.

Hoewel de gemeente zelf verantwoordelijk is voor het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en wettelijke plichten, laten wij dus voor een groot aantal beleidsterreinen het voorbereiden en/of uitvoeren van beleid over aan onze verbonden partijen. Verbonden partijen maken dus voor ons beleid of voeren voor ons beleid uit, terwijl wij dat in principe (voor zo ver de wet dat toestaat) zelf zouden kunnen doen. Hier zijn vier redenen voor:

- ♦ via gemeenschappelijke regelingen kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die gemeentegrensoverschrijdend zijn of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn;
- ♦ sommige taken vragen specialistische kennis die onze eigen organisatie niet kan bieden;
- ♦ het beleggen van taken bij een verbonden partij kan efficiënter/goedkoper zijn dan de taken in de eigen organisatie te beleggen, waardoor voor minder geld minstens dezelfde (maar vaak een hogere) kwaliteit geleverd kan worden;
- ♦ voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht om een gemeenschappelijke regeling op te richten.

Risico's

Als het gaat om verbonden partijen kunnen we onderscheid maken in twee typen risico's: financiële en bestuurlijke risico's. Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij. De belangrijkste soorten verbonden partijen inclusief de mate van bijbehorende risico's zijn hieronder weergegeven:

Belangrijkste soorten verbonden partijen	Rechtsvorm	Risico (Financieel/bestuurlijk)
Stichting	Privaatrechtelijk	Laag
Vennootschap (BV,NV)	Privaatrechtelijk	Middel
Gemeenschappelijke regeling	Publiekrechtelijk	Hoog
Publiek Private Samenwerking (PPS)	Privaatrechtelijk	Hoog

De risico's van gemeenschappelijke regelingen en PPS-constructies zijn relatief hoger dan die van andere verbonden partijen. Bij de gemeenschappelijke regelingen vanwege het feit dat de aangesloten gemeenten volledig financieel aansprakelijk zijn en bij de PPS-constructies vanwege de samenwerking met een private partij met eigen (winst)-doelstellingen.

Overzicht verbonden partijen

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is, zoals hiervoor al is aangestipt, dat de verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De tweede reden betreft de kosten / het budgettaire beslag / de financiële risico's, die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Hieronder is weergegeven een overzicht van rechtspersonen waarin de gemeente Neder-Betuwe participeert en die begrepen kunnen worden onder de noemer 'verbonden partijen'.

Nummer	Naam partij (soort verbonden partij)	Website	Relatie programma
1	Veilighedsregio Gelderland-Zuid (Gemeenschappelijke regeling)	www.vrgz.nl	Openbare orde en veiligheid
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) (Gemeenschappelijke regeling)	www.ggd gelderland zuid.nl	Zorg, werk en inkomen
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.regiorivierenland.nl	Diverse programma's
4	Omgevingsdienst Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.odrivierenland.nl	Bouwen en Milieu
5	Regionaal archief Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.regionaalarchiefrivierenland.nl	Diverse programma's
6	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal (Gemeenschappelijke regeling)		Openbare Ruimte
7	Lander, werk & integratie (Gemeenschappelijke regeling)	www.landergroep.nl	Zorg, werk en inkomen
8	Presikhaaf (Gemeenschappelijke regeling)	www.presikhaaf.org	Zorg, werk en inkomen
9	Industrieschap Medel (Gemeenschappelijke regeling)	www.medel.nl	Economie
10	Casterhoven (Publiek Private Samenwerking)	www.casterhoven.nl	Bouwen en Milieu
11	Waterbedrijf Vitens N.V. (Vennootschap)	www.vitens.nl	Economie
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (Vennootschap)	www.bng.nl	Algemene inkomsten en uitgaven

Doorgaans geldt bij gemeenschappelijke regelingen dat Neder-Betuwe stemrecht heeft in het Algemeen Bestuur. De vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur bestaat meestal uit één of meerdere collegeleden, maar soms ook raadsleden. Op de volgende bladzijden staat bij elke verbonden partij aangegeven uit welk bestuursorgaan er een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur is afgevaardigd.

N.B. Als een bestuurder uit Neder-Betuwe in het Dagelijks Bestuur van een gemeenschappelijke regeling zitting heeft, is dat *niet* vermeld. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen is het Dagelijks Bestuur immers samengesteld uit de leden van het Algemeen Bestuur. Een lid van het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigt alle deelnemende partijen gezamenlijk en niet de gemeente waar hij of zij bestuurder is.

1. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats : Nijmegen

Doelstelling

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De VRGZ zorgt voor een veilige regio, waarin rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden worden en de inwoners kunnen rekenen op snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg. Dit doet zij samen met de achttien gemeenten in Gelderland-Zuid, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid werkt in de beleidsvelden van de risicobeheersing en de rampenbestrijding en crisisbeheersing veel samen met externe partners. Het gaat dan met name om gemeenten, politie, Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland, Defensie, de provincie Gelderland en de GGD Gelderland-Zuid.

Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid door uitvoering te geven aan:

- ♦ het onder alle omstandigheden bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden ter zake van het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en alles wat daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van ongevallen en rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- ♦ het doelmatig organiseren, coördineren en (laten) uitvoeren van het vervoer van zieken en ongevalsslachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg;
- ♦ het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij rampen;
- ♦ het inventariseren en analyseren ten behoeve van de deelnemende gemeenten van gemeentegrensoverschrijdende risico's op het gebied van de fysieke veiligheid;
- ♦ het adviseren van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

De sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio)

Sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) draagt zorg voor de advisering, coördinatie en aansturing van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. De GHOR is evenals het Veiligheidsbureau een netwerkorganisatie die er samen met haar ketenpartners (waaronder ziekenhuizen, huisartsen, ambulancedienst, GGD, GGZ) voor zorgt dat de geneeskundige hulpverlening voor, tijdens en na een ongeval, dreigende crisis of ramp adequaat geregeld is.

Sector Brandweer

Sector Brandweer is verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van specialistisch brandweerwerk en externe veiligheidsregelgeving. Voorbeelden hiervan zijn het waarschuwen van de bevolking, het verkennen van gevaarlijke stoffen, het verrichten van ontsmettingen en het grootschalig optreden, het Vuurwerkbesluit en het BRZO. Tevens zijn de aanschaf en het beheer van regionaal brandweermaterieel en het beheer van het door het Rijk in bruikleen verstrekte materieel een verantwoordelijkheid van de sector Brandweer. Daarnaast worden de lokale brandweerkorpsen ondersteund bij de preparatie, preventie en de nazorg. De sector Brandweer is het regionaal kenniscentrum op het gebied van brandpreventie, externe veiligheid en industriële veiligheid.

Sector Gemeenschappelijke Meldkamer

In 2011 heeft het kabinet besloten tot schaalvergroting van de meldkamers in Nederland. In 2012 is besloten dat terug wordt gegaan naar 10 gemeenschappelijke meldkamers. Voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid betekent dit dat de huidige Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) gaat fuseren met de GMK's van de veiligheidsregio's Twente, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland en Gelderland-Midden (de politieregio Oost-Nederland). Eind 2013 heeft het bestuur van de Veiligheidsregio ingestemd met een transitieakkoord. In dit akkoord werden de belangrijkste uitgangspunten voor de fusie van de meldkamers beschreven, alsmede de financiële consequenties ervan. In 2014 wordt een 'kwartiermakersorganisatie' in het leven geroepen die uitvoering zal geven aan het transitieakkoord.

Sector Veiligheidsbureau

In het Veiligheidsbureau werken medewerkers van brandweer, GHOR, gemeenten, politie, Defensie, de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland samen aan het ontwikkelen, organiseren, borgen en coördineren van multidisciplinaire plannen en processen die nodig zijn voor een professionele rampenbestrijdings- en crisisbeheersingsorganisatie.

Sector Regionale Ambulancevoorziening

Sector RAV (regionale ambulancevoorziening) exploiteert het ambulancevervoer in de regio. De RAV beschikt over ambulances en motoren die zijn gestationeerd op meerdere ambulancestandplaatsen in de regio. Deze worden zo snel en efficiënt mogelijk ingezet voor ambulancehulpverlening. De kosten van de ambulancevoorziening worden volledig gedragen door de zorgverzekeraars.

Financieel belang

De kosten van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid worden gedragen door bijdragen van het Rijk, bijdragen van Provincie, bijdragen van zorgverzekeraars en bijdragen van gemeenten. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschiedt naar evenredigheid van het aantal inwoners. Zoals u hieronder bij de financiële gegevens kunt zien zijn de bedragen per 2013 fors gestegen. Deze stijging heeft te maken met de regionalisering van de brandweer die per 2013 heeft plaatsgevonden.

Voor 2015 wordt in de begroting van de VRGZ rekening gehouden met een totale gemeentelijke bijdrage van € 30.122.495, waarvan het deel voor Neder-Betuwe een bedrag betreft van € 1.342.107.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	8.336.000	7.114.000
Vreemd vermogen	<u>42.359.000</u>	<u>7.062.000</u>
Totaal	50.695.000	14.176.000

Exploitatieresultaat 2013: € 1.962.000 positief

Ontwikkelingen

Tijdelijke Wet Ambulancezorg (Twaz)

Een consequentie van de inwerkingtreding van de Twaz is dat het bestaande financieringsstelsel voor de ambulancezorg wordt vervangen door een nieuw financieringsstelsel. Aan dit nieuwe financieringsstelsel is in 2013 vorm gegeven, waardoor het nieuwe stelsel met ingang van 1 januari 2014 van kracht is geworden. Het oude financieringsstelsel had onder andere als grondslag het aantal gereden ambulanceritten. Daarmee was het jaarbudget van een RAV gevoelig voor schommelingen. Het nieuwe financieringsstelsel gaat vooral uit van genormeerde kosten voor het aantal ambulances en personeelsleden dat nodig is om de paraatheid in een regio te garanderen. Daarbij is er naar gestreefd fluctuaties in de budgetten zoveel mogelijk te voorkomen. Voor de RAV Gelderland is dit in belangrijke mate gelukt. De wijziging van het financieringsstelsel betekent een budgetafname van in totaal € 80.000, te realiseren in een termijn van twee jaren

Regionalisering en doorontwikkeling brandweer

Het algemeen bestuur heeft besloten om in overleg met gemeenten er naar te streven dat omwille van eenduidigheid in sturing en beheer in principe alle kazernes (ook die van vóór 2004) overgedragen worden aan de VRGZ. De kazernes van de gemeenten, die vallen onder de herzieningsplicht, doen dit met voorrang (1 januari 2014) om herziening van btw te voorkomen. Over het onderhoud en beheer worden nog aparte afspraken gemaakt en datzelfde geldt voor andere lasten die samenhangen met de kazernes, zoals eigenaarlasten, schoonmaak, energie etc.. Het is de bedoeling dat hierover in 2014 afspraken worden gemaakt, waarna budgetten vanaf 2015 worden overgedragen aan de VRGZ. In de komende jaren wordt het 'onderdeel' incidentbestrijding omgevormd tot een flexibel werkende organisatie die op een andere manier dezelfde brandweezorg kan leveren. Deze zorg wordt afgestemd op brand- en hulpverleningsrisico's, de aard van incidenten en de benodigde slagkracht.

Regionale Omgevingsdiensten

Per 1 april 2013 zijn twee omgevingsdiensten actief geworden in de regio Gelderland-Zuid: de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) en de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). Deze omgevingsdiensten geven voor de aangesloten gemeenten in ieder geval uitvoering aan de milieutaken die door de Rijksoverheid in het basistakenpakket zijn opgenomen. Verder heeft een aantal gemeenten ook de uitvoering van WABO-taken (in het kader van de omgevingsvergunning) overgedragen aan de ODR en de ODRN. Dit is voor de VRGZ van belang, aangezien de VRGZ op het gebied van externe veiligheid, BRZO en brandveiligheid adviseur is op (onderdelen van) de taakgebieden die bij de omgevingsdiensten zijn belegd.

Wet publieke gezondheidszorg

De Wet publieke gezondheid, tweede tranche, is sinds 1 januari 2012 van kracht. De wetswijziging heeft tot gevolg dat het aantal GGD'en teruggebracht wordt van 28 tot 25, waarbij de werkgebieden overeenstemmen met die van de veiligheidsregio's. Voor Gelderland-Zuid betekent dit een samenvoeging van de huidige GGD'en Regio Nijmegen en Regio Rivierenland. Deze samenvoeging is gerealiseerd per 1 juli 2013. Daarnaast is de functie Directeur Publieke Gezondheid (DPG) ingevoerd. De DPG is verantwoordelijk voor twee organisaties: GGD en GHOR. Organisatorisch maakte de sector GHOR in 2013 deel uit van de Veiligheidsregio. Daarom is de DPG lid van de directie van de veiligheidsregio wat betreft de GHOR.

Regionaal crisisplan

In het regionaal crisisplan wordt onder meer de samenwerking tussen brandweer, politie, GHOR en gemeenten geregeld ten tijde van een crisis. Hiervoor wordt een tijdelijke regionale multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie opgericht. Momenteel zitten we in de implementatiefase. Op 1 januari 2015 moet de nieuwe crisisorganisatie in Gelderland-Zuid, zoals beschreven in het crisisplan, operationeel zijn. Vooral voor de gemeenten brengt dit grote veranderingen met zich mee. In 2013 zijn de functionarissen voor sectie bevolkingszorg geselecteerd en opgeleid. Inmiddels is het 'oude' gemeentelijk rampenmanagementteam opgeheven en vervangen door de regionale stafsectie bevolkingszorg. Deze ontwikkeling wordt de komende jaren doorgezet, zodat de rampenbestrijding & crisisbeheersing wordt aangestuurd door minder, maar meer ervaren mensen.

Evaluatie Wet Veiligheidsregio's

In september 2013 leverde de commissie Hoekstra de Evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's op. Zij constateert dat de wet een gunstig effect heeft gehad op de kwaliteit en effectiviteit van de rampenbestrijding. De commissie pleit voor een scherpere afbakening van de taken van de veiligheidsregio en houdt vast aan het principe van verlengd lokaal bestuur in verband met de lokale inbedding. Daarbij is zij voorstander van de huidige schaalgrootte. Zij is van mening dat gemeenteraden verbeterd inzicht dienen te krijgen in de werkzaamheden en de financiering van de veiligheidsregio, in de vorm van een prestatiebegroting. De directeur veiligheidsregio heeft hier een rol in.

Overigens wijzen wij u er nogmaals op dat de financiering van de veiligheidsregio's op dit moment niet evenwichtig is geregeld. Gemeenten met een aantal aparte kernen in een groot plattelandsgebied (zoals Neder-Betuwe) betalen per hoofd van de bevolking netto (met inachtneming van de uitkering uit het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding (B+R) van het Gemeentefonds) een veelvoud van hetgeen 'compacte' gemeenten (weinig kernen op een klein oppervlak) betalen, terwijl de kwaliteitseisen overal in de veiligheidsregio gelijk zijn. Dit jaar gaat het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onderzoeken of de verdeling van het B+R-onderdeel uit het Gemeentefonds nog in overeenstemming is met de feitelijke uitgaven van de gemeenten.

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Nijmegen

Doelstelling

Wie gezond is, leeft meestal prettiger en doet makkelijker mee in de samenleving. En goed kunnen meedoen op het gebied van werk, opleiding, sport of op ander terrein bevordert de gezondheid. Om daar verder op te bouwen moet de basis stevig zijn. Dat wil zeggen: handhaven van een gezonde leefomgeving, voorkomen van ziekten en zorgen dat die zo snel mogelijk worden opgespoord en bestreden. Maar ook samenwerken met anderen buiten het gezondheidsdomein. Zoals met bedrijven en met organisaties actief op het terrein van werk, opleiding en sport. Daarmee is de doelstelling van GGD Gelderland Zuid het bewaken en bevorderen van de gezondheid van de bewoners in het werkgebied.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage voor 2015 bedraagt € 17.774.202. Voor Neder-Betuwe is rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage ter hoogte van € 577.089.

Waarvan Uniform wettelijke taken € 519.489, Maatwerk € 10.530 en Overig facultatief € 47.070.

In onze meerjarenraming is een bedrag opgenomen van € 668.000. Omdat samen met de GGD nog nadere afspraken gemaakt worden over het afnemen van de dienstverlening op facultatief en maatwerk deel, is er een verschil tussen het opgenomen bedrag in de begroting 2015 van de GGD en onze meerjarenraming. In het najaar 2014 wordt duidelijk of wij het resterende deel van het budget 2015 daadwerkelijk gaan inzetten voor specifieke dienstverlening. Mocht er sprake zijn van een deel van het beschikbare budget dat niet ingezet wordt voor specifieke dienstverlening dan worden deze middelen teruggegeven ten gunste van de algemene middelen en wordt u hierover geïnformeerd.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>
Eigen vermogen	1.792.000
Vreemd vermogen	<u>6.011.000</u>
Totaal	7.803.000

Exploitatieresultaat 2013: € 172.000 negatief

Het negatieve resultaat heeft te maken met de afkoop van de frictiekosten Regio Rivierenland en overige fusiekosten en met een dotatie aan de voorziening personeel i.v.m. met de afbouw logopedie. Deze kosten zijn onvermijdelijk in een fusietraject.

Algemene reserve na winstbestemming 2013 € 1.174.000.

De algemene reserve zou op basis van de vastgestelde norm € 1.347.000 moeten zijn. Eind 2013 kan de algemene reserve 26% van de risico's afdekken. Gelet op de aard van de risico's is dit niet onoverkomelijk. Het gaat om incidentele of semi-structurele risico's. Zoals de harmonisering van arbeidsvoorwaarden en de gevolgen van onderverhuur van het bedrijfspand. Een GGD nota risicomangement wordt naar verwachting in het 3^e kwartaal 2014 ter besluitvorming voorgelegd aan het AB GGD. In de nota worden voorstellen gepresenteerd over de marges waarbinnen de risico's van ontwikkelingen gedragen worden, wat acceptabel is als minimale niveau van de Algemene Reserve en hoe en binnen welk tijdsbestek de Algemene Reserve weer op de vereiste norm gebracht gaat worden.

Het bereiken van een territoriaal congruente GGD Gelderland-Zuid kende twee stappen om congruent te worden tot het niveau van Gelderland-Zuid en dit veroorzaakte in beide gevallen frictiekosten. Een derde kostengroep waren fusiekosten om de twee GGD's organisatorisch samen te voegen. Uit het goedgekeurde accountantsrapport is op te maken dat de interne financiële beheersing van de organisatie achteruit is gegaan. Dit hangt samen met de fusie. De GGD pakt dit signaal serieus op.

Ontwikkelingen

Op 1 juli 2013 zijn de GGD Regio Nijmegen en de GGD Rivierenland gefuseerd tot één nieuwe organisatie:

GGD Gelderland-Zuid. Het primaire doel van de fusie tussen de twee GGD'en is om publieke gezondheidszorg en veiligheid verder te verbinden. Zo kan de nieuwe GGD burgers in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid beter beschermen in situaties die een acuut gevaar vormen voor de volksgezondheid, zoals crises of rampen op onder meer het gebied van infectieziekten of milieu. Andere diensten waarvan inwoners gebruik maken, zoals jeugdgezondheidszorg op scholen, reizigersvaccinaties en activiteiten op het gebied van gezondheidsbevordering, blijven dicht bij de inwoners. De GHOR is belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing en adviseert overheden en overige organisaties hierover. Deze GGD en de GHOR staan per 1 oktober 2013 onder leiding van de directeur Publieke Gezondheid. Voor de GGD begroting 2015 hebben de deelnemende gemeenten zelf de mogelijkheid om het maatwerk en de facultatieve takenpakket af te nemen. Sommige taken/dienstverlening kunnen mogelijk ondergebracht worden in de afspraken die op regionaal niveau met aanbieders gemaakt worden in het kader van de transities.

3. Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstellingen

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van tien gemeenten in de Betuwe, de Bommelerwaard en het westen van het Land van Maas en Waal. Op basis van het principe van verlengd lokaal bestuur werken wij via Regio Rivierenland samen op tal van beleidsterreinen. De andere deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Regio Rivierenland heeft een visie vastgelegd in het document 'Verrassend Rivierenland, waard om bij stil te staan', waarin de focus ligt op de speerpunten 'logistiek', 'agribusiness', 'recreatie en toerisme'. Daarnaast werken we via Regio Rivierenland samen op beleidsterreinen waar wij samenwerking van toegevoegde waarde voor het verwezenlijken van onze lokale ambities zien en op de terreinen waar rijks- of provinciale overheid willen dat wij als gemeenten samenwerken.

Regio Rivierenland werkt aan belangenbehartiging op de volgende beleidsonderwerpen: algemeen bestuur, verkeer, vervoer en waterstaat, economische zaken, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, milieu, onderwijs, cultuur, recreatie, volksgezondheid, sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening. Door samen te werken met de andere Rivierenlandse gemeenten kunnen we:

- (1) grote uitdagingen het hoofd bieden;
- (2) Rivierenland positioneren als een interessant gebied voor (binnen- en buitenlandse) investeerders en toeristen;
- (3) op een krachtige wijze onze Rivierenlandse situatie onder de aandacht van andere overheden brengen;
- (4) efficiënt omgaan met mensen en middelen.

Regio Rivierenland ondersteunt onze gemeente bij beleidsvorming en belangenbehartiging ten aanzien van alle programma's uit de begroting. De samenwerking via Regio Rivierenland valt volledig binnen de kaders die de raad stelt.

Naast beleidsmatige taken richt Regio Rivierenland zich ook op uitvoeringstaken. Dit gebeurt via het onderdeel Contractgestuurde dienstverlening en via de uitvoerende dienst Avri.

Regio Rivierenland heeft een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het Algemeen Bestuur bestaat uit tien leden en wordt voorgezeten door de onafhankelijke Regio-voorzitter die door de gemeenteraden gezamenlijk is benoemd. De AB-leden zijn bestuurders uit de tien colleges. Uit de leden van het Algemeen Bestuur worden de leden van het Dagelijks Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter en twee leden van het Algemeen Bestuur.

Regio Rivierenland heeft een informatieve website specifiek voor raadsleden ontwikkeld: www.allesoverregiorivierenland.nl. Hier leest u de antwoorden op veel door raadsleden gestelde vragen, onder meer over de terreinen waarop de regionale samenwerking plaatsvindt, maar ook over de financiële aspecten en over de rol van de raden in de regionale samenwerking.

Financieel belang

De bijdragen van de aangesloten gemeenten zijn grotendeels gebaseerd op het inwoneraantal. Voor de bijdrage 2015 is het uitgangspunt de inwoneraantallen per 1 januari 2014. De totale gemeentelijke bijdrage bedraagt voor 2015 € 1.775.904 waarvan het deel voor Neder-Betuwe € 170.668 zal betreffen. Dit is het bedrag exclusief afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten (DVO) zoals bijvoorbeeld de uitbesteding van leerplicht. Vanaf 2014 is de gemeentelijke bijdrage aan Regio Rivierenland fors gedaald als gevolg van de ontvlechting van de GGD en de transitie van het team Milieu naar de ODR. Hier tegenover staat uiteraard de gemeentelijke bijdrage die wij nu betalen aan de GGD Gelderland-Zuid en de ODR.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	4.043.000	4.780.000
Vreemd vermogen	<u>36.720.000</u>	<u>29.818.000</u>
Totaal	40.763.000	34.598.000

Exploitatieresultaat 2013: € 491.000 positief

Ontwikkelingen

Regionale samenwerking wordt herijkt

Regio Rivierenland werkt sinds 2010 met een nieuwe bestuursstructuur. In 2011 is de regionale visie vastgesteld. De concretisering hiervan werd opgepakt door de colleges van de tien gemeenten. Via de vijf programmaraden werkten de portefeuillehouders in de vorige bestuursperiode op hun onderwerpen met elkaar samen.

Na twee jaar werken met een nieuwe bestuursstructuur is in 2012 gestart met een intensief traject om knelpunten te signaleren en verbeteringen door te voeren. Vanaf 2013 zijn ook de raden bij dit traject aangehaakt. Het doel van dit traject is om de intergemeentelijke samenwerking beter te organiseren, met daarbij nadrukkelijk aandacht voor de bestuurscultuur die nodig is om succesvol samen te werken en het 'in positie' brengen van de gemeenteraden. Dit moet nog dit jaar leiden tot besluitvorming over een nieuwe werkwijze waarin de raden 'aan de voorkant' van de besluitvorming op beleidszaken komen te staan, terwijl uitvoering op maat wordt georganiseerd (wellicht buiten Regio Rivierenland). De wijze van samenwerking tussen de colleges zal hierop ook moeten worden aangepast. Voorlopig werken de portefeuillehouders van de verschillende gemeenten sinds de start van de huidige bestuursperiode met elkaar samen via drie tijdelijke programmaraden.

Beleidsmatige samenwerking

Samenwerking op beleid kan in drie pijlers worden verdeeld: economische thema's, ruimtelijke (fysieke) thema's en sociale thema's. In alle drie de pijlers maken de deelnemende gemeenten via Regio Rivierenland aanspraak op externe geldstromen. De provincie en andere externe partijen brengen een veelvoud van de gemeentelijke bijdragen in projecten en activiteiten in en helpen daarmee ook onze ambities waar te maken. De grootste subsidiestroom komt via het met de provincie Gelderland afgesloten Regiocontract 2012-2015, waarvan concrete projecten worden gerealiseerd. De voortgang op projectniveau kunt u via de website van Regio Rivierenland volgen.

Samenwerking op economisch gebied

De drie regionale speerpunten hebben een sterke economische inborst. Onder het speerpunt logistiek vallen bijvoorbeeld de logistieke hotspot, het bedrijventerreinenbeleid, Regiomarketing, de detailhandelsvisie en breedband. Onder het speerpunt 'agribusiness' vallen de activiteiten van de Greenport Gelderland en het Laanboompact. En onder het speerpunt 'Recreatie en toerisme' vallen toerismepromotie, een basisinfrastructuur voor wandelen, fietsen en varen en afstemming met het bedrijfsleven over overnachtingsmogelijkheden en dagattracties. Naast deze speerpunten werken we via Regio Rivierenland op economisch gebied ook onder meer samen aan een monitor voor de kantorensector en aan projecten uit het Regiocontract.

Samenwerking op fysiek gebied

Ook vanuit de fysieke invalshoek worden er veel inspanningen voor de regionale speerpunten verricht. Te denken valt aan de lobby voor een betere doorstroming op de A15 en op de N233 en de lobby voor het behoud van de rechtstreekse treinverbinding tussen Tiel en Arnhem, maar ook aan het verduurzamen van de A15, het vervoerberaad met de gedeputeerde en het streven om het fietsgebruik te vergroten. Naast het werk aan de speerpunten en projecten uit het Regiocontract wordt via Regio Rivierenland ook samengewerkt op de volgende thema's: omgevingsvisie, wonen en zorg, woningbouwprogrammering, basismobiliteit, openbaar vervoer, verkeersveiligheid, woningisolatie en luchtkwaliteit.

Samenwerking op sociaal gebied

De gemeenten krijgen steeds meer verantwoordelijkheden op sociaal terrein. Om deze verantwoordelijkheden waar te kunnen maken, is samenwerking noodzakelijk. Via Regio Rivierenland werken we samen om de transities in het sociaal domein vorm te geven. Ook is Regio Rivierenland namens de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor de provincie Gelderland als het gaat om subsidies voor activiteiten die gericht zijn op de aansluiting tussen jeugdbeleid en jeugdzorg. Daarnaast stemmen de gemeenten met elkaar af over de toekomst van de relatie tussen wonen en zorg. De transities in het sociaal domein en de vergrijzing hebben namelijk aanzienlijke consequenties voor deze relatie.

Samenwerking op uitvoeringszaken: contractgestuurde dienstverlening

Gemeenten doen op een aantal terreinen een beroep op Regio Rivierenland, die hiermee voor hen een specialistische functie vervult. Het uitgangspunt voor de inzet bij gemeenten is de inhoudelijke kennis van de materie en professionaliteit op het onderwerp. De gemeenten beslissen zelf van welke diensten zij gebruik willen maken en in welke mate. De contractgestuurde dienstverlening heeft betrekking op de volgende vier onderwerpen:

Inkoopbureau

Het Inkoopbureau adviseert over complexe inkoop- en aanbestedingstrajecten (beleid, proces en functie). Het organiseren, begeleiden en uitvoeren van inkopen en aanbestedingen behoort tot de vaste werkzaamheden. Ook derden kunnen gebruik maken van deze dienstverlening.

Leerplicht

Het team Leerplicht beheert voor de deelnemende gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Zaltbommel de gezamenlijke leerplichtadministratie. Ook de uitvoering van de leerplicht en het opmaken van processen-verbaal behoren tot het takenpakket. Daarnaast zijn leerplichtambtenaren met de bevoegdheid van buitengewoon opsporingsambtenaar voor het opmaken van processen-verbaal ingehuurd bij gemeenten die niet deelnemen in de samenwerking. De verdeling van taken is zodanig dat elke gemeente in principe een eigen leerplichtambtenaar heeft; daarnaast is vervanging van elkaar afgesproken.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters

Het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC) heeft als taak voor de deelnemende gemeenten jongeren tussen de 18 en 23 jaar in beeld te krijgen die voortijdig stoppen met school en geen startkwalificatie hebben. Het team RMC biedt hulp om een passende opleiding te vinden. Dit team wordt volledig door het Rijk betaald.

Sociale recherche

Het team Sociale recherche vormt een belangrijke schakel in de handhavingsketen van de sociale zekerheid. Naast opsporing van fraude op verzoek van de deelnemende gemeenten is het team ook in te zetten bij fraudepreventie. Het team Sociale recherche bestaat uit ervaren en goed opgeleide sociaal rechercheurs die allemaal buitengewoon opsporingsambtenaar zijn. Verder is het team toegerust met een uitgebreid scala aan technische hulpmiddelen. Bij het inrichten van de RIW-organisatie (de Werkzaak) zal ook de Sociale recherche een plaats krijgen.

Samenwerking op uitvoeringszaken: Avri

Avri is een onderdeel van Regio Rivierenland die op een duurzame wijze regionaal het afval inzamelt en Rivierenland schoon houdt. Daarnaast verzorgt Avri voor een deel van de gemeenten het beheer van de openbare ruimte en/of het toezicht en de handhaving in de openbare ruimte. Avri voert zijn activiteiten uit onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland. Wellicht zal aan de raden van de deelnemende gemeenten volgend jaar worden gevraagd of zij Avri als een aparte gemeenschappelijke regeling willen organiseren.

Verbonden partijen van Regio Rivierenland

Onze verbonden partij Regio Rivierenland heeft zelf een aantal verbonden partijen:

- ◆ Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN, de afvalverbrandingsinstallatie in Weurt);
- ◆ Avri Realisatie BV te Geldermalsen;
- ◆ Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR) te Tiel;
- ◆ Stichting Kringloopbedrijf Rivierenland te Tiel.

Voor meer informatie hierover verwijzen wij naar de begroting van Regio Rivierenland.

4. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstelling

Rijk, provincie en gemeenten willen de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van bouwen, ruimtelijke ordening en milieu verbeteren. Daartoe is de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) opgericht.

De ODR is eigendom van de tien gemeenten binnen de Regio Rivierenland en de provincie Gelderland. De ODR voert voor de gemeente Neder-Betuwe alle vergunningverlenings-, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer uit.

De nieuwe organisatie is vanaf 1 april 2013 operationeel. In 2013 hebben voor het eerst diverse gesprekken plaatsgevonden om te komen tot een dienstverleningsovereenkomst, mandaatbesluit en begroting. Jaarlijks moeten deze afspraken tegen het licht gehouden worden, maar in ieder geval moet jaarlijks een werkprogramma worden vastgesteld.

Financieel belang

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan de ODR betreft een bijdrage voor het uitvoeren van alle vergunningverleningstaken, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer. De totale gemeentelijke bijdrage die in de begroting ODR 2015 is opgenomen betreft een bedrag van € 12.373.735, waarvan de gemeentelijke bijdrage Neder-Betuwe een bedrag betreft van € 549.972. De dienst heeft als taakstelling meegekregen om de komende jaren efficiencywinst te genereren. Dat maakt dat de bijdrage per deelnemer de komende jaren licht daalt. De bijdrage van de gemeente Neder-Betuwe voor het uitvoeren van alle vergunningverleningstaken, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer bedraagt in 2016 € 545.922 en in 2017 € 542.393.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>
Eigen vermogen	868.000
Vreemd vermogen	<u>2.705.000</u>
Totaal	3.573.000

Exploitatieresultaat 2013: € 739.320 negatief

Ontwikkelingen

Het jaar 2013 is voor zowel de ODR als de gemeente een jaar geweest van verkenning. De ODR heeft vanaf 1 april 2013 op onderdelen een redelijk koude start gemaakt en er is veel energie gestoken in het opzetten van een nieuw digitaal systeem en het helder krijgen van taken en werkwijzen. Aan de kant van de gemeente was het wennen aan de uit te voeren taken op afstand en de nieuwe rol van opdrachtgever. Tussendoor liepen nog projecten als digitalisering van de dossiers en de zelfevaluatie naar aanleiding van landelijke kwaliteitsnormen. Dit heeft van beide partijen veel gevraagd. Hoewel lang nog niet alles is uitgekristalliseerd, komt men inmiddels langzaam steeds meer in een beheerfase en zal steeds professioneler gewerkt worden. Vanaf 2015 zal meer gestuurd worden op output-gericht werken. De focus wordt steeds meer gericht op het aantal producten dat wordt afgeleverd in plaats van op het aantal uren dat wordt gemaakt.

Momenteel wordt de inbreng van alle Wabo-taken door de gemeente Neder-Betuwe onderzocht. Besluitvorming heeft echter nog niet plaatsgevonden en de financiële gevolgen hiervan zijn op dit moment nog onvoldoende duidelijk.

5. Regionaal Archief Rivierenland (RAR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén college- en één raadslid

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstelling

Het Regionaal Archief Rivierenland is het historisch informatie- en documentatiecentrum voor de gemeenten Tiel, Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neerijnen, Neder-Betuwe en per 1 januari 2014 ook Zaltbommel en Maasdriel. Het doel is het gemeenschappelijk beheren van de archiefbewaarplaats (en) van de deelnemers en van de naar die archiefbewaarplaats(en) overgebrachte archiefbescheiden, alsmede het toezicht op het beheer van de niet naar die archiefbewaarplaats (en) overgebrachte archiefbescheiden. Tevens worden diensten verleend aan het publiek van de deelnemende gemeenten.

Financieel belang

De kosten van het Regionaal Archief Rivierenland worden grotendeels gedragen door bijdragen van de deelnemende gemeenten en bijdragen van Waterschap Rivierenland. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschieden naar evenredigheid van het aantal inwoners. In de begroting RAR 2015 is opgenomen een totale gemeentelijke bijdrage ter hoogte van € 1.985.483, waarvan opgenomen als gemeentelijke bijdrage Neder-Betuwe een bedrag van € 215.760.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	1.350.022	1.966.003
Vreemd vermogen	9.395.449	9.901.341
Totaal	10.745.471	11.867.344

Exploitatieresultaat 2013: € 109.010 positief

Ontwikkelingen

Het Regionaal Archief Rivierenland heeft in 2012 de nieuwe locatie in Tiel in gebruik genomen. De deelnemende gemeenten hebben in 2013 ingestemd met de aansluiting tussen RAR en Streek Archief Bommelerwaard (SAB). De aansluiting levert organisatorische en financiële voordelen op. Tevens wordt de kwetsbaarheid verminderd en neemt de professionalisering toe. De aansluiting heeft plaatsgevonden per 1 januari 2014. In december 2013 zijn de archieven van het SAB verhuisd naar het RAR. Hiermee is de restcapaciteit, die nodig is voor de komende jaren, sterk verminderd. In het najaar van 2014 vindt door het Algemeen Bestuur besluitvorming plaats over de uitbreiding en de financiering. Meegenomen wordt in de besluitvorming de verdergaande digitalisering, de financieringskeuze en de financiële gevolgen van deze uitbreiding. Van de nadere ontwikkelingen wordt u op de hoogte gehouden.

6. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Kerk-Avezaath

Doelstelling

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openluchtrecreatie en het toerisme in het gebied, zulks met bestemming van het landschappelijk karakter. Middels aandeelhouderschap in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied (met handelsnaam Uit@waarde) wordt getracht deze doelstelling te realiseren. Voor alle duidelijkheid; het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is voor de gemeente Neder-Betuwe de verbonden partij en niet de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. De B.V. recreatiemaatschappij is een verbonden partij voor het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal.

Financieel belang

De provincie en gemeenten hebben in het kader van de verzelfstandiging die in 1999 heeft plaatsgevonden (ontstaan B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied met handelsnaam Uit@waarde) hun bijdragen in de exploitatietekorten afgekocht met als uitgangspunt dat de nieuwe organisatie zichzelf moet bedruipen.

De gemeente Neder-Betuwe heeft in 2008 voor de laatste maal een afkoopsom betaald (€ 158.000) aan recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en levert vanaf 2009 geen financiële bijdrage meer.

Financieel gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	6.853	6.853
Totaal	6.853	6.853

Exploitatieresultaat 2013: € 0

Ontwikkelingen

In de jaarrekening van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal zijn uitsluitend nog de waarde van de deelnemingen in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied en Avezaath B.V. verantwoord. Alle operationele activiteiten met financiële consequenties worden door de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied uitgevoerd zodat er in de administratie van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal geen mutaties meer plaatsvinden.

Aanvullende informatie m.b.t. de laatste ontwikkelingen van Uit@waarde

Vanaf 1 januari 2013 is recreatiegebied De Beldert in erfpacht uitgegeven aan de Holland Evenementen Groep, die de dagrecreatie exploiteert met een nieuwe formule onder het label Beldert Beach. Dit is in 2013 succesvol verlopen.

7. Lander, werk & integratie

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Geldermalsen

Doelstelling

Lander behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening en langdurig werklozen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Financieel belang

De gemeentelijke bijdrage van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Lander, werk & participatie is in principe nihil. De 'bijdrage' bestaat namelijk uit de inkoop van de verschillende re-integratietrajecten die ten laste komen van het werkdeel Wwb en de uitvoering van de WSW waarvoor de ontvangen rijksvergoeding 1 op 1 overgedragen wordt aan Lander. Dit blijft ook in 2014 het geval.

De tekorten die Lander in 2014 en 2015 verwacht kunnen vooralsnog opgevangen worden middels de aanwezige reserves, zodat er nog geen sprake is van een aanvullende gemeentelijke bijdrage. De jaarstukken 2014 en 2015 zullen moeten uitwijzen of deze aanname correct is.

Vanaf 2016 houden wij vooralsnog rekening met een aanvullende gemeentelijke bijdrage van € 130.000 per jaar zoals door u in de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017 is besloten.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	9.078.000	9.885.000
Vreemd vermogen	<u>6.111.000</u>	<u>5.867.000</u>
Totaal	15.189.000	15.752.000

Exploitatieresultaat 2013: € 386.000 negatief

Ontwikkelingen

Participatiewet

In de Participatiewet voegt het kabinet de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen, waarbij een korting op de budgetten voor re-integratie voor deze doelgroepen wordt doorgevoerd. Het doel is een volledig ontschot participatiebudget, waarbij de gemeente grote beleidsvrijheid heeft op welke wijze dit wordt ingezet voor de doelgroep. Dit betekent concreet dat de verantwoordelijkheid voor de WSW'ers die bij Lander werken met de invoering van de Participatiewet bij de gemeente komt te liggen. Met het afsluiten van het Sociaal Akkoord is de ingangsdatum van de Participatiewet verschoven van 1 januari 2014 naar 1 januari 2015. De komst van de Participatiewet heeft de voorgenomen oprichting van de Werkzaak Rivierenland tot gevolg.

Werkzaam Rivierenland (voorheen RIW, Regionale Infrastructuur Werk)

Op basis van een eerste onderzoek heeft de Programmaraad Participerend in april 2012 de intentie uitgesproken om te komen tot één RIW (inmiddels is de naam gewijzigd in 'Werkzaam Rivierenland'). Dit heeft direct te maken met de komst van de Participatiewet, de voormalige Wet Werken naar Vermogen. Met de komst van deze wet waarin verschillende doelgroepen en budgetten worden gebundeld, is het voor een kleine gemeente steeds lastiger om re-integratiebeleid zelf te organiseren. Daarom hebben 8 van de 10 gemeenten in de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te werken in een RIW. Eind 2012 is de stuurgroep RIW met het inhoudelijke model, fase twee, akkoord gegaan. Deze fase omvat o.a. de visie op werk, arbeidsmarkt, en activering. Ook de onderlinge afstemming van beleid is opgenomen als actiepunt. Dit inhoudelijk model is ter vaststelling aan de gemeenteraden aangeboden. In het tweede kwartaal van 2013 is gestart met fase 3, het organisatiemodel. Eind 2013 / begin 2014 heeft hierover nadere besluitvorming plaats gevonden in de colleges. Op 30 januari heeft de gemeenteraad ingestemd met de uitwerking van het organisatiemodel in een concreet bedrijfsplan voor de op te richten Gemeenschappelijke Regeling (GR). Dit bedrijfsplan wordt voor de zomer van 2014 aangeboden aan de colleges van de deelnemende gemeenten die het vervolgens voor vaststelling aanbieden aan de gemeenteraad. Definitieve besluitvorming in de gemeenteraad staat gepland in de tweede helft van 2014.

8. Presikhaaf

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Vestigingsplaats : Arnhem

Doelstelling

Presikhaaf behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf bedraagt ongeveer € 19.000 op jaarbasis zolang de zittende WSW-werknemers in dienst blijven van Presikhaaf. Voor de gemeente Neder-Betuwe zou de gemeentelijke bijdrage naar beneden bijgesteld moeten worden vanwege de 'uitsterfconstructie'.

De bedrijfsmatige resultaten van Presikhaaf bedrijven zijn echter drastisch verslechterd door enerzijds de economische omstandigheden en anderzijds door het niet meer beschikbaar zijn van de herstructureringsfaciliteit van het rijk. Hierdoor heeft in 2012 een extra gemeentelijke bijdrage plaats moeten vinden en dit betrof voor Neder-Betuwe een bedrag van € 100.500. Ook voor 2013 heeft een extra bijdrage plaatsgevonden en wel een bedrag van € 44.100. In het gevoelen van de gemeenteraad op de jaarrekening en het jaarverslag 2013 in juni 2014 heeft u hierover naar Presikhaaf al een opmerking gemaakt.

Voor 2014 wordt vooralsnog rekening gehouden met een aanvullende gemeentelijke bijdrage ter hoogte van € 42.000, voor 2015 met een aanvullende bijdrage van 14.000 en vanaf 2016 met een aanvullende bijdrage van € 13.000 per jaar. Dit heeft u besloten in de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 36.456.000	€ 47.188.000
Totaal	€ 36.456.000	€ 47.188.000

Exploitatieresultaat 2013: € 7.225.000 negatief

Ontwikkelingen

Ondanks het feit dat er sprake is van een 'uitsterfconstructie' maakt de gemeente sinds december 2012 gebruik van het recht op de zetel in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Dit omdat we door de grotere bijdragen in het tekort inmiddels anders tegen de uitsterfconstructie aankijken. Eind 2013 zijn er nog 12 inwoners via Presikhaaf bedrijven geplaatst. In 2014 kijken we hoe we het verloop van geplaatste inwoners gaan volgen met respect voor de uitgangspunten van de WSW.

9. Industrieschap Medel

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester, één wethouder en twee raadsleden

Vestigingsplaats : Tiel

Doelstelling

Het industrieschap Medel heeft als doel de economische ontwikkelingen in de regio en onze gemeente te bevorderen door middel van het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijventerrein Medel. Deze ontwikkeling wordt vormgegeven in gezamenlijkheid met de gemeente Tiel binnen de Gemeenschappelijke Regeling Industrieschap Medel middels het participeren, voorbereiden en ondersteunen in het Dagelijks en Algemeen Bestuur van het Industrieschap, alsmede toetsen en beoordelen van ontwikkelingen die ons grondgebied raken.

Financieel belang

De gemeenten Tiel en Neder-Betuwe participeren in principe op gelijke basis. Indien door het Algemeen Bestuur van industrieschap Medel een batig of een nadelig saldo over enig jaar ten goede aan, dan wel ten laste van de deelnemers wordt gebracht, dan geschiedt dit voor gelijke delen.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	2.165.072	2.165.072
Vreemd vermogen	<u>46.853.312</u>	<u>27.404.111</u>
Totaal	49.018.384	29.569.183

Exploitatieresultaat 2013: € 0

Ontwikkelingen

Jaarlijks vindt actualisatie van de grondexploitatie van Industrieschap Medel plaats. De grondexploitatie wordt jaarlijks na instemming door het Dagelijks Bestuur aan de raad aangeboden om zijn gevoelens kenbaar te maken, waarna deze door het Algemeen Bestuur – rekening houdend met het gevoelens van de raad – wordt vastgesteld. In 2012 is overeenstemming bereikt tussen beide gemeenten over de voorwaarden waaronder een grenscorrectie zal plaatsvinden tussen Tiel en Neder-Betuwe omtrent Medel. In de raadsvergadering van 15 januari 2013 heeft de gemeenteraad van Neder-Betuwe hiermee ingestemd, en de raad van Tiel op 16 januari 2013. In september 2013 heeft de provincie het besluit tot grenscorrectie genomen. Deze grenscorrectie is per 1 januari 2014 geëffectueerd.

In 2013 heeft tevens – als onderdeel van de afspraken tussen beide deelnemende gemeenten – overdracht van de in het verleden aangekochte gronden plaatsgevonden, welke vervolgens binnen de grondexploitatie zijn geactiveerd. Het betreft hierbij gronden die zowel door Medel als door de beide gemeenten waren aangekocht. Vandaar dat de totale boekwaarde is gestegen van € 29,5 miljoen tot € 49 miljoen.

Met het bereiken van de overeenstemming over de grenscorrectie is tevens de verdere ontwikkeling van Medel in gang gezet. Hiertoe is in 2013 door de provincie Gelderland een Provinciaal InpassingsPlan (PIP) in procedure gebracht. Met het PIP wordt het mogelijk gemaakt om de een deel van de uitbreiding – na vaststelling door PS – te realiseren. De uitbreiding van Medel is hiermee in 2 fasen geknipt. Voor de 2^e fase lopen momenteel verschillende onderzoeken, waarbij het archeologisch onderzoek het kritieke pad bepaalt. Op basis van de uitkomsten van het archeologisch onderzoek kan nader worden bekeken hoe om te gaan met de tweede fase van Medel.

Voor Medel zullen in 2014 twee grondexploitaties worden opgesteld en aangeboden. Een grondexploitatie betreft het bestaande Medel; daarnaast zal een grondexploitatie voor het uitbreidingsgebied worden opgesteld. Al hoewel het hier om twee gescheiden grondexploitaties gaat, kunnen deze niet los van elkaar worden gezien. In de grondexploitaties wordt dit nader uitgelegd. Nadat de raad gelegenheid heeft gehad om zijn gevoelens kenbaar te maken worden beide grondexploitaties door het Algemeen Bestuur van Medel vastgesteld.

Aan de exploitatie van een dergelijk groot bedrijvenpark zijn over het algemeen risico's verbonden. Deze risico's zijn voor Medel 1 voornamelijk afhankelijk van de afzetsnelheid, grondprijzen, fasering van de uitgaven en eventuele kostprijsstijgingen en/of rentestijgingen. Voor de uitbreiding van Medel zijn naast de genoemde risico's voor Medel 1 ook nog risico's te verwachten ten aanzien van verwerving en archeologisch onderzoek. Voor de uitbreiding is een haalbaarheidsstudie/GREX uitgevoerd, die inmiddels door het Algemeen Bestuur van Medel is vastgesteld. Op het moment dat het stedenbouwkundig plan voor de uitbreiding meer duidelijkheid geeft, zal de haalbaarheidsstudie/GREX gedetailleerder worden opgezet, waarmee ook de risico's beter in beeld gebracht zullen worden.

10. Casterhoven (CV)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Aandeelhouder (BV): Burgemeester
Commandlet (CV) : Wethouder met portefeuille financiën

Vestigingsplaats : Geffen

Doelstelling

De opgerichte vennootschap Casterhoven (Gemeente Neder-Betuwe / Bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV / Van Grootheest Projekten BV) heeft ten doel: het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied Kesteren-Zuid, door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijpmaken van gronden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen (waaronder begrepen: appartementsrechten) en andere bebouwing en overdracht van binnenwijkse voorzieningen aan de gemeente.

Financieel belang

De drie partijen (gemeente Neder-Betuwe, bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV en Van Grootheest Projekten BV) participeren op gelijke basis. De winsten of verliezen worden derhalve ook gelijkmatig over de drie partijen verdeeld.

Om de totale financieringsbehoefte van Casterhoven zekerheid te geven heeft de gemeente Neder-Betuwe een garantiestelling afgegeven tot maximaal € 22 miljoen. Dit bedrag is aangetrokken bij de BNG. Binnen Casterhoven is begin 2013 een liquiditeitsprobleem ontstaan, waardoor Casterhoven niet meer aan haar betalingsverplichtingen kon voldoen. Om dit op te lossen is door alle drie de aandeelhouders een rentedragende lening aan Casterhoven uitgezet. De gemeente heeft een bedrag van € 291.819 aan Casterhoven geleend.

Per 31 december 2013* heeft er binnen de CV Casterhoven voor € 18.708.693 aan investeringen plaatsgevonden (exclusief rentekosten van € 4.068.997). De totale investeringskosten bedragen samen € 22.777.690.

Financieel gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013*</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	4.087.399 -/-	3.428.601 -/-
Vreemd vermogen	<u>22.854.954</u>	<u>22.423.960</u>
Totaal	18.767.555	18.995.359

Exploitatieresultaat 2013*: € 658.798 -/-

*De cijfers over 2013 zijn binnen de GEM Casterhoven nog niet vastgesteld.

Ontwikkelingen

Het project Casterhoven kent na het aantrekken van een financiering haar eigen financiële afwikkeling. Deze is vastgelegd in de grondexploitatie. Het uiteindelijke resultaat zal conform de financiële verhoudingen over partijen worden verdeeld.

Overall in Nederland staan grondexploitaties zwaar onder druk vanwege dalende VON (vrij op naam) prijzen en dalend afzettingtempo. De meest recente grondexploitatie van Casterhoven van mei 2011 kent nog een positieve winstverwachting. In 2014 zal de grondexploitatie worden geactualiseerd en naar verwachting worden vastgesteld door de aandeelhouders. Zodra deze grondexploitatie is vastgesteld, zal de gemeenteraad op de gebruikelijke wijze hierover worden geïnformeerd.

Zoals blijkt onder het kopje 'Financieel Belang' zijn de totale investeringskosten inmiddels groter geworden dan de beschikbare financiering van de bank. Derhalve heeft het college medio 2012 moeten besluiten om – conform de gesloten samenwerkingsovereenkomst – een bijstorting te doen van maximaal € 500.000 in de ontwikkeling van Casterhoven. Het ontstane tekort in de financiering wordt onder de drie aandeelhouders gelijk verdeeld.

In 2012 is het bestemmingsplan voor het eerste deel van Casterhoven vastgesteld, waarbinnen ca. 123 woningen kunnen worden gerealiseerd. Het eerste deel van Casterhoven zal gefaseerd ontwikkeld worden. De woningen in de eerste fase zijn in verkoop gebracht. Een groot deel van de woningen in deze eerste fase is inmiddels verkocht. De laatste woningen staan momenteel te koop, en zullen in verkoop worden gebracht. De verkoop van de woningen loopt binnen Casterhoven – naar marktomstandigheden – goed door. Om de positieve verkoop stroom in gang te houden is in 2014 het bestemmingsplan voor de 2^e fase in procedure gebracht.

11. Waterbedrijf Vitens N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats : Velp

Doelstelling

De klanten (o.a. inwoners van Neder-Betuwe) voorzien van kwalitatief goed drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.

Financieel belang

De gemeente Neder-Betuwe bezit, na omzetting van de preferente aandelen in een achtergestelde lening, 16.023 (0,28%) gewone aandelen van € 1 nominaal.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	438,3	386,1
Vreemd vermogen	<u>1.273,5</u>	<u>1.296,5</u>
Totaal	1.711,8	1.682,6

Exploitatieresultaat 2013: € 39,3 positief
(bedragen in miljoenen €'s)

Ontwikkelingen

Over 2013 is voor een bedrag van € 124,2 miljoen (2012: € 112,9 miljoen) aan investeringen, exclusief bijdragen derden, gerealiseerd. Belangrijke projecten die in 2013 zijn afgerond zijn onder andere duurzame inzet methaan Spannenburg en de nieuwbouw van productielocaties Kolff, Holten en Tull en 't Waal. Vitens verwacht voor de periode 2014-2018 eenzelfde hoog investeringsniveau van jaarlijks circa € 125 miljoen. Als gevolg van het hoge investeringsniveau van Vitens en herfinanciering van aflopende leningsovereenkomsten is de komende jaren sprake van een blijvend hoge financieringsbehoefte. Een belangrijk deel hiervan zal moeten worden ingevuld met het aantrekken van vreemd vermogen. In het huidige economisch klimaat is het aantrekken van nieuwe financieringen niet langer een vanzelfsprekendheid. Niet alleen de opslagen die banken verlangen zijn hoger en leningen met lange looptijden worden in veel mindere mate verstrekt, maar ook de continuïteit van bankinstellingen is niet langer een vanzelfsprekendheid. Voor Vitens is het van belang om de marktontwikkelingen nauwlettend te volgen en de consequenties hiervan naar de eigen onderneming te vertalen. Belangrijke aandachtsgebieden daarbij zijn het beschikbaarheids-, liquiditeits- en tegenpartijrisico en kijken naar alternatieve manieren van financiering. Voor de jaren 2014 en 2015 heeft Vitens voldoende kredietfaciliteiten om aan de verwachte financieringsbehoefte te voldoen.

12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats : Den Haag

Doelstelling

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Financieel belang

Neder-Betuwe heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht van 18.246 aandelen van € 2,50.
Dit aandelenbezit heeft een duurzaam karakter.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Eigen vermogen	3.430	2.752
Vreemd vermogen	<u>127.753</u>	<u>139.476</u>
Totaal	131.183	142.228

Exploitatieresultaat 2013: € 283 positief
(bedragen in miljoenen euro's)

Ontwikkelingen

BNG Bank heeft over 2013 een nettowinst behaald van € 283 miljoen. Ondanks een belangrijke stijging van het kernresultaat, het renteresultaat, komt dit neer op een daling van € 49 miljoen ten opzichte van 2012. Het resultaat financiële transacties is omgeslagen van € 88 miljoen positief over 2012 naar € 5 miljoen negatief, vooral als gevolg van een negatieve bijdrage van ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Daarnaast heeft de bank bijzondere waardeverminderingen van per saldo ruim € 58 miljoen genomen. 25% van de winst na belasting is uitgekeerd. Dit komt neer op een dividendbedrag van € 71 miljoen. BNG Bank is de bank voor het maatschappelijk belang en biedt gespecialiseerde dienstverlening aan tegen zo laag mogelijke kosten. Het streven van de bank is om een betrouwbare partner te zijn, de sterke marktpositie te behouden en de relatie met de klanten te bestendigen en waar mogelijk te verbeteren. De aanhoudend zeer hoge marktaandelen bevestigen het belang van de rol van BNG Bank. Van de langlopende solvabiliteitsvrije kredietvraag vanuit de kernklantsectoren werd ongeveer 70% door de bank ingevuld. De nieuw verstrekte langlopende kredietverlening bedroeg in 2013 € 11,9 miljard. De stijging van € 0,8 miljard ten opzichte van 2012 is nagenoeg volledig veroorzaakt door de grote vraag naar herfinanciering in combinatie met het hoge marktaandeel van de bank. De totale portefeuille langlopende uitzettingen aan klanten op basis van hoofdsommen is in 2013 toegenomen met € 2,1 miljard tot € 83,2 miljard.

In 2013 is duidelijk geworden dat BNG Bank vanwege de omvang van haar balanstotaal bij de 128 banken hoort die zeer waarschijnlijk onder direct toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) gaan vallen. Ook dit leidt tot extra administratieve lastendruk. Zo zullen de zogenoemde Asset Quality Review en de Stress Test het komende jaar een zware druk leggen op de organisatie. De uitkomsten hiervan worden echter met vertrouwen tegemoet gezien. De verwachte formele start van het ECB-toezicht is november 2014.

Paragraaf 6: Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt aangegeven hoe de gemeente het grondbeleid inzet om haar bestuurlijke doelen te bereiken. Conform artikel 16 van het BBV en de toelichting daarop zijn de volgende onderdelen verplicht:

- ◆ een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing;
- ◆ een actuele prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie;
- ◆ een onderbouwing van de geraamde winstnemingen;
- ◆ de beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing

Het gemeentelijke grondbeleid is één van de belangrijkste instrumenten om ruimtelijke beleidsopgaven en ambities in de praktijk te realiseren. De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 30 juni 2011 de Nota Grondbeleid gemeente Neder-Betuwe vastgesteld.

Bij de realisatie van de gewenste uitvoering van het grondbeleid, dat zich vertaalt in een juiste invulling van de diverse functies ten aanzien van het grondgebruik, gelden de volgende algemene uitgangspunten:

- ◆ het bereiken van gestelde visie/doelen in het ruimtelijk ordeningsbeleid en overige beleidsterreinen,
- ◆ met de gewenste ruimtelijke kwaliteit
- ◆ op de gewenste tijd en plaats
- ◆ op een efficiënte wijze
- ◆ met een verantwoord financieel-economisch resultaat.

Het grondbeleid dient hiermee als middel om bepaalde doelstellingen te bereiken in het ruimtelijke ontwikkelingsproces waarbij het grondbeleid een afgeleide is van het totaal ruimtelijk beleid. Dit geldt ook ten aanzien van de werkvelden Volkshuisvesting, Economische ontwikkelingen en Openbare ruimte (infrastructuur, recreatie en natuur).

De nota Grondbeleid van de gemeente Neder-Betuwe is op facilitair grondbeleid gericht. Indien alle kosten verhaald kunnen worden, is facilitair grondbeleid het uitgangspunt (Exploitatieovereenkomsten). De Nota Grondbeleid van 30 juni 2011 is voor deze laatste vorm van grondbeleid leidend. Hiermee geeft de gemeente aan 'in principe' geen actief grondbeleid te willen voeren waarbij zij niet actief gronden aan de markt onttrekt voor toekomstige ontwikkelingen onder de regie van de gemeente (In exploitatie genomen gronden). Deze stelling is van toepassing op woningbouw, bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

Actief grondbeleid wordt wel toegepast indien de gemeente Neder-Betuwe volledig eigenaar is van de grond. De gemeente kan besluiten de ontwikkelingen van een locatie ter hand te nemen indien uit financieel planeconomisch onderzoek blijkt dat de risico's binnen de bestuurlijk vastgestelde bandbreedte blijven. Hierover zijn in de Nota Grondbeleid van 2011 nadere richtlijnen aangegeven.

Onderverdeling complexen

De als afzonderlijke in administratieve eenheden ondergebrachte complexen zijn als volgt onderverdeeld:

- ◆ In exploitatie genomen gronden (IEGG):

Hieronder vallen grondcomplexen waarvoor de ruimtelijke ontwikkeling in planvorming en programma is vastgelegd. Deze complexen, met een actieve grondexploitatiebegroting (GREX), vallen onder actief grondbeleid omdat de gemeente de regie in de ontwikkeling heeft en tevens ook de verantwoordelijkheid draagt voor de ruimtelijke en financiële ontwikkeling en afwikkeling. Deze complexen noemt men 'Onderhanden Werken'.

- ◆ Projecten waarvoor een exploitatieovereenkomst is afgesloten (Expl.OVK.):

Van deze complexen is de gemeente geen grondeigenaar. Het ontwikkelinitiatief ligt bij private partijen. De gemeente faciliteert conform het facilitair grondbeleid de initiatiefnemers vanuit haar publiekrechtelijke rol. Met initiatiefnemers sluit de gemeente een exploitatieovereenkomst waarin voorwaarden zijn vastgelegd en waarin tevens het gemeentelijk kostenverhaal is geregeld zoals de Wet ruimtelijke ontwikkeling (Wro) dit toestaat.

- ◆ Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG):

In het verleden heeft de gemeente Neder-Betuwe gronden aangekocht ten behoeve van toekomstig te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen. Met noemt deze gronden daarom strategische gronden of strategische complexen waarvoor de planvorming opgestart dan wel zich in een onderzoeksfase bevindt. Voorgestane ruimtelijke ontwikkelingen zijn nog niet ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd en dus ook niet vastgesteld.

Rapportage grondexploitatiebegrotingen in relatie tot de financiële positie

De ingezette trend in 2011 met betrekking tot het monitoren en in control krijgen en houden van de grondexploitatiebegrotingen is in de jaren na 2011 gecontinueerd. Thans bestaat door vereende inzet van betrokken disciplines meer grip op de financiën met betrekking tot de gekozen uitgangspunten van de grondexploitatiebegrotingen. Gelet op het grote belang van een actueel inzicht in de financiële status van complexen met een grondexploitatiebegroting en de uitvoering en voortgang van deze complexen rapporteren wij in 2015 op drie verschillende momenten, te weten presentatie in de:

- Jaarstukken over 2014 en de NCW- resultaten van de GREX-actualisatie per 1-1-2015.
- 1^e Bestuursrapportage 2015 van de resultaten van GREX-actualisatie waarin verwerkt de mutaties tot aan de 1^e BERAP indien zich grote afwijkingen voordoen.
- 2^e Bestuursrapportage 2015 van de resultaten van GREX-actualisatie per 1-9-2015 indien zich grote afwijkingen voordoen.

Tussen de 1^e Bestuursrapportage en de 2^e Bestuursrapportage wordt de begroting voor de periode 2015 tot en met 2018 samengesteld. In deze paragraaf wordt u op hoofdlijnen geïnformeerd over de te verwachten investeringen en opbrengsten in de jaren 2015 tot en met 2018 welke zijn begroot in de grondexploitatiebegrotingen per 1 januari 2014. De te verwachten investeringen en opbrengsten in deze jaren zijn per project geanalyseerd en in bijgevoegd overzicht weergegeven. Het betreft de binnen onze gemeente aanwezige grondcomplexen. Voor uitgebreide informatie over onze grondexploitatie verwijzen wij u naar het jaarverslag grondexploitatie per 1 januari 2014 welke vertrouwelijk ter inzake heeft gelegen bij de jaarstukken 2013. Voor meer informatie over Medel en Casterhoven verwijzen wij u naar de Paragraaf 5 'verbonden partijen'.

Verbonden partijen

Aangezien de projecten Medel en Casterhoven als deelneming onderdeel zijn van 'Verbonden partijen' zijn deze beide projecten niet in de boekwaarde van de grondexploitatiebegrotingen (IEGG, Expl.OVK. en NIEGG) meegenomen. In het bij deze rapportage financieel gevoegde overzicht worden beide projecten als aparte eenheid ter info benoemd. Voor meer informatie over Medel en Casterhoven verwijzen wij u naar de Paragraaf 5 'Verbonden partijen'. In het jaarverslag Grondexploitaties 2013 hebben wij wel een korte toelichting gegeven op de betreffende projecten.

Actualisatie complexen

De grondexploitatiebegrotingen van de IEGG-, Expl.OVK.- en de NIEGG-complexen zijn per 30-6-2014 geactualiseerd. Indien zich substantiële afwijkingen ten opzichte van de grondexploitatie en eerste berap hebben voor gedaan wordt hiervan melding gemaakt in de 2^e Bestuursrapportage. De daadwerkelijk gerealiseerde investeringen en opbrengsten over geheel 2014 worden nader toegelicht bij de actualisatie van deze complexen per 1-1-2015.

Begrote afdrachten aan de reserve bovenwijkse voorzieningen vanuit de IEGG (die actieve gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen zijn) hebben in de eerste helft van 2014 niet plaatsgevonden. In de tweede helft van 2014 wordt een actualisatie van de Nota Bovenwijkse Voorzieningen verwacht.

IEGG.

Ten behoeve van de GREX-actualisatie IEGG-complexen zijn de gerealiseerde investeringen en opbrengsten vergeleken met de jaarschijf 2014. Uit deze vergelijking blijkt dat de investeringen en opbrengsten over het 1^e half jaar 2014 voor de IEGG-complexen zich binnen de jaarschijf 2014 bevinden. Een nadere analyse hiervan vindt ultimo 2014 plaats ten behoeve van de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitatiebegroting per 1 januari 2014. Dit actualisatie van de civieltechnische eenheidsprijzen vindt ook ultimo 2014 plaats.

Expl.OVK.

Ten behoeve van kostenverhaal van door de gemeente te verwachten gemeentelijke apparaatskosten en overige te verwachten kosten worden afspraken en voorwaarden vastgelegd in een exploitatieovereenkomst. Deze kosten worden via deze overeenkomst verrekend met de initiatiefnemer conform de gestelde uitgangspunten in de Wro en de toelichting daarvan in het Bro. Hierbij wordt de Plankostenscan gehanteerd.

Het uitgangspunt bij Expl.OVK. is, dat de gemeente geen kosten voor haar rekening neemt die ten laste van het gemeentelijk resultaat worden gebracht. Worden gemeentelijke kosten gerealiseerd nádat de ondertekening (officiële juridische status) van de exploitatieovereenkomst heeft plaats gevonden en dus de overeenkomst is gesloten dan wordt gecheckt of deze kosten onderdeel uitmaken van de overeenkomst. Worden de in de overeenkomst gemaximaliseerde investeringen overschreden dan is de overschrijding niet verrekenbaar met de betrokken private partij. Deze kosten komen bij overschrijding voor rekening van gemeente Neder-Betuwe en derhalve ten laste van het gemeentelijk resultaat conform wettelijke regeling (Wro/ -Bro uitgangspunten). Dit moet worden voorkomen.

Bij de gemeente Neder-Betuwe zijn de Expl.OVK. projecten over het algemeen verliesgevend. Dit heeft met name te maken met de in het verleden gemaakte inschatting van kosten en risico's op een te vroegtijdig moment in het ontwikkelingsproces en het moment waarop de exploitatieovereenkomst wordt gesloten. Bij beantwoording van raadvragen is hier reeds bij jaarrekening 2013 nader op geantwoord. De extra investeringen (met name veroorzaakt door rentekosten en plankosten als gevolg van vertraagde ontwikkeling) komen voor rekening en risico van de gemeente Neder-Betuwe. Een nadere analyse hiervan vindt ultimo 2014 plaats ten behoeve van de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitatiebegroting per 1-1-2015.

NIEGG

Deze complexen, ook wel strategisch vastgoed (gronden en panden) genoemd, geeft de juiste stand van de gerealiseerde boekwaarde per project aan die vertaald is in een prijs per m² bruto terrein. Jaarlijks vindt bijschrijving van de rente over de boekwaarden plaats waardoor de (boekwaarde-)waarde per project jaarlijks toeneemt. In de loop van 2014 wordt nader onderzocht hoe met deze gronden om te gaan. Immers de negatieve boekwaarde en dus ook de prijs per m² brutoterrein (met effect voor de prijs per m² uitgifbaar terrein) neemt jaarlijks per project toe terwijl een bestemming en een onherroepelijk bestemmingsplan voor deze gronden ontbreken.

Projecten		Boekwaarden					Verwachte Winst/Verlies		Opgenomen als risico		Investeringskrediet	Afsluiting	Oppervl.	Boekw.
Project-code	Projectnaam	Gereiseerd	Nog te realiseren		Totaal		Begroting 2015		Begroting 2015		Beschikbaar gesteld		In m² bruto terrein	per m² bruto terrein
		Boekwaarde 1-1-2014	Lasten per 2014	Baten per 2014	Nomin. per 2015 = winst	Eindwaarde looptijd = winst	1-1-2015 winst	1-1-2015 verlies	Algemene risico's 1-1-2015	Project spec. risico's 1-1-2015				
Overzicht van "In exploitatie genomen gronden (IEGG)"														
48300000	Herenland	4.099.192	929.258	5.669.950	-641.500	-521.189	-428.379	0	409.919	556.000	0	2017	nvt	nvt
48300006	Tolstraat	-268.863	234.290	477.050	-511.623	-618.760	-484.298	0	-26.886	0	0	2018	nvt	nvt
48300011	Bonegraaf West	3.106.282	368.014	4.076.338	-602.043	-249.427	-197.126	0	310.628	0	0	2018	nvt	nvt
	Sub-totaal	6.936.611	1.531.562	10.223.338	-1.755.166	-1.389.376	-1.150.331	0	693.661	556.000	0			
Overzicht van exploitatie met een "Exploitatie overeenkomst (Expl.OVK)"														
48300008	Nachtegaallaan	-22.905	28.666	0	5.761	5.856	0	5.004	-2.290	0	191.803	2015	nvt	nvt
48300015	ABC	12.426	0	0	12.426	12.426	0	0	1.243	14.500	145.000	2015	nvt	nvt
48300017	Wegwijzer	62.480	54.193	360.060	-243.387	-307.496	-236.727	0	6.248	0	166.039	2016	nvt	nvt
48300050	Triangel	83.954	124.000	0	207.954	248.379	0	204.153	8.395	0	473.000	2017	nvt	nvt
48300053	Boveneindsestraat	1.383.345	76.600	927.506	532.439	791.253	0	613.195	138.335	0	369.981	2019	nvt	nvt
48300060	WC Ochten	563.841	800.000	1.388.674	-24.833	-6.547	-5.596	0	56.384	0	723.674	2014	nvt	nvt
48300066	Broedershof	12.620	230.850	255.750	-12.280	244	0	193	1.262	20.000	78.032	2018	nvt	nvt
48300065	Izendoorn	107.401	68.500	87.765	88.136	107.611	0	88.448	10.740	0	231.000	2016	nvt	nvt
48300067	WoZoCo	-52.575	53.300	0	725	-897	-738	0	-5.257	0	185.567	2016	nvt	nvt
48300068	Veilingterr.Kesteren	48.462	65.100	0	113.562	136.290	0	112.020	4.846	0	384.800	2016	nvt	nvt
48300073	Aldi Opheusden	-11.072	61.000	70.000	-20.072	-21.413	-17.600	0	-1.107	0	61.000	2016	nvt	nvt
48300074	Aldi Ochten	-21.588	51.000	30.000	-588	-60	-50	0	-2.159	0	51.000	2016	nvt	nvt
48300091	Lingsedael	-1.117	13.800	27.500	-14.817	-17.690	-14.540	0	-112	0	44.595	2015	nvt	nvt
	Sub-totaal	2.165.273	1.627.009	3.147.255	645.027	947.956	-275.250	1.023.013	216.527	34.500	3.905.986			
Overzicht van "Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)"														
48222011	Herenland West	1.791.376	0	0	791.376	791.376	0	0	179.138	355.000	397.911		36.505	22
48300014	Acaciastraat	26.832	7.029	0	33.861	35.841	0	0	2.683	0	29.165		8.612	4
48300003	Fructus gronden gemeente	655.106	0	384.308	270.798	311.856	0	0	65.511	0	796.540		9.170	30
48300016	Bonegraaf Oost	407.337	18.802	0	426.108	451.736	0	0	40.734	269.000	446.540		19.130	22
43000054	Oranjehof	224.689	0	0	224.689	233.677	0	0	22.469	168.000	246.504		4.420	54
	Sub-totaal	3.105.340	25.831	384.308	1.746.832	1.824.468	0	0	310.534	792.000	1.918.660			
	Totaal	12.207.224	3.184.402	13.754.901	636.694	1.383.065	-1.425.581	1.023.013	1.220.722	1.382.500	5.822.646			
Overzicht van "Deelnemingen" (Verbonden partijen)														
48300004	Casterhoven	0	30.000	0	30.000	41.466	0	0	0	7.500.000	0		nvt	nvt
43200000	Nedel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		nvt	nvt
	Sub-totaal	0	30.000	0	30.000	41.466	0	0	0	7.500.000	0			
Overzicht van "Overige projecten"														
42109998	Aansluiting N323/A15	0	405.000	243.620	0	0	0	0	0	42.000	0		nvt	nvt
42109999	Dodewaard Rondweg	0	4.320.678	4.323.574	0	0	0	0	0	0	0		nvt	nvt
43101020	Bedrijfsverplaatsing	0	392.500	385.000	0	0	0	0	0	0	0		nvt	nvt
48300099	Verzamelgrex	0	26.496	0	0	0	0	0	0	0	0	doorlopend	nvt	nvt
	Sub-totaal	0	5.144.674	4.952.194	0	0	0	0	0	42.000	0			
	Totaal generaal	12.207.224	8.359.076	18.707.095	666.694	1.424.531	-1.425.581	1.023.013	1.220.722	8.924.500	5.822.646			

Voor een nadere toelichting op de projecten verwijzen wij naar het jaarverslag grondexploitatie per 1 januari 2014 dat vertrouwelijk ter inzage heeft gelegen bij de jaarstukken 2013.

Paragraaf 7: Bedrijfsvoering

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hanteert de volgende definitie van 'bedrijfsvoering': 'Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren alsmede de sturing en beheersing daarvan.'

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een gezonde cultuur binnen de organisatie cruciaal om onze bestuurlijke doelstellingen te bereiken en wettelijke taken adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie beleeft door de dynamiek in het openbaar bestuur hectische tijden en het ziet er naar uit dat deze hectiek permanent zal zijn. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de ambtelijke organisatie

Sinds februari 2014 bestaat de ambtelijke organisatie uit drie afdelingen: afdeling Fysieke pijler, afdeling Sociale pijler en afdeling Bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er twee stafeenheden: Concernstaf en Control. Het kleine aantal afdelingen maakt het mogelijk dat er een klein en slagvaardig managementteam is (gevormd door de gemeentesecretaris en de afdelingsmanagers), dat de vele belangrijke strategische dossiers in samenhang aanstuurt. Onze afdelingen hebben naast afdelingsmanagers ook adjunct-afdelingsmanagers; zij richten zich voornamelijk op het coachen en begeleiden van onze medewerkers en helpen op die manier de organisatie zich steeds verder te verbeteren.

De gekozen organisatiestructuur is het gevolg van een reorganisatie die bedoeld is om het management 'in positie' te brengen om: (1) strategische en tactische beleids- en bedrijfsvoeringsdossiers in samenhang op de juiste manier op te kunnen laten pakken; (2) snel en passend te kunnen inspelen op alle ontwikkelingen die de komende jaren op ons af komen en (3) medewerkers te coachen en begeleiden bij het uitvoeren van hun taken en hen helpen bij hun ontwikkeling.

Achterliggende doelen c.q. gewenste effecten zijn onder meer:

- ♦ een goede anticipatie op de veelheid aan ontwikkelingen in de samenleving en de veelheid aan nieuwe taken die gemeenten krijgen;
- ♦ een goede sturing op onze verbonden partijen;
- ♦ een verbetering van het integraal werken;
- ♦ eenduidig leiderschap binnen de organisatie;
- ♦ een gezonde (bestuurs- en) organisatiecultuur waarin lef, professionaliteit, samenwerken, resultaat, klantgerichtheid en plezier kernbegrippen zijn;
- ♦ het aanbrengen van kwaliteitsverbeteringen in de prestaties van onze organisatie, onder meer doordat elke medewerker 'het beste uit zichzelf' haalt (daarbij stellen we zowel vakinhoudelijke kwaliteit als onze kerncompetenties resultaatgerichtheid, klantgerichtheid en samenwerken centraal).

In 2014 waren de eerste resultaten hiervan al zichtbaar. Een uitgebreide evaluatie staat gepland voor (uiterlijk) oktober 2015. Om de benodigde kwaliteit te kunnen leveren, zullen wij in 2015 verder moeten investeren in opleidingen. Op basis van de huidige inzichten kan dit binnen de bestaande budgetten.

Samenwerking met buurgemeenten

Onze bedrijfsvoering is momenteel kwetsbaar en kent zwakke plekken. Ook onze buurgemeenten Buren en West Maas en Waal kampen met deze problemen. Om dit aan te pakken en een meer robuuste bedrijfsvoering op te bouwen, is samenwerking een serieuze optie. Daarom hebben de colleges van Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal (hierna: BNW) een intentieovereenkomst getekend om het uitvoeren van bedrijfsvoeringstaken samen te gaan organiseren. Door de samenwerking op te zoeken willen we de drie K's verbeteren: meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid tegen zo min mogelijk kosten. Onze gezamenlijke missie is dat we vanaf 2015 samen onze bedrijfsvoering organiseren. Het gaat hier om de zogeheten 'PIJOFACH-taken': Personeel, Informatie (inclusief DIV en processen), Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Automatisering (ICT), Communicatie (inclusief voorlichting) en Huisvesting (inclusief facilitaire zaken).

Het doel van deze samenwerking is de borging van kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het realiseren van efficiency en effectiviteit van de bedrijfsvoering. Met de samenwerking worden de volgende effecten beoogd:

- ♦ minder kosten;
- ♦ verminderen van kwetsbaarheid;
- ♦ borgen van kwaliteit;
- ♦ mogelijkheid tot specialisatie op taken;
- ♦ toekomstbestendigheid;
- ♦ meer uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden voor de betreffende medewerkers.

Op moment van schrijven wordt gewerkt aan een businesscase, die nog dit jaar ter besluitvorming aan de raden wordt voorgelegd. Het is dus aan de raad om al dan niet groen licht voor de BNW-samenwerking te geven. Mocht de raad niet akkoord gaan, dan blijven wij vooralsnog zelfstandig onze bedrijfsvoeringstaken uitvoeren. Wel zullen wij dan nagaan waar samenwerking met andere partners op deelterreinen meerwaarde oplevert en waar wij ons op onderdelen kunnen laten 'hosten'.

Opgemerkt moet worden dat, als wij een gezamenlijke bedrijfsvoering met de andere BNW-gemeenten gaan voeren, dit niet betekent dat we onze beleidsontwikkeling en gemeentewinkeltaken ook in BNW-verband gaan uitvoeren. Uw raad heeft immers aangegeven deze taken in eigen beheer te willen blijven uitvoeren, en daar waar het beleidsontwikkeling betreft de reeds bestaande samenwerking binnen Regio Rivierenland voort te willen blijven zetten. Wel is het zo dat we, daar waar we kansen zien of door wetgeving of omstandigheden gedwongen worden, slimme samenwerkingsverbanden aangaan. Op moment van schrijven onderzoeken we hoe we de organisatie van onze taken op het gebied van vergunningverlening, handhaving en toezicht het meest toekomstbestendig kunnen organiseren. Tevens kunt u nog dit jaar een voorstel tegemoet zien over het al dan niet onderbrengen van onze belastingtaken bij de Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR).

Overige ontwikkelingen voor onze bedrijfsvoering

Als andere externe ontwikkelingen gelden onder meer de gevolgen van mogelijke veranderingen in de samenwerking in Regio Rivierland en de komst van nieuwe taken vanuit het Rijk. Mede hierdoor zal de organisatie de komende jaren door grote veranderingstrajecten (blijven) gaan. College en directie geven zich er rekenschap van dat dit op een goede en planmatige wijze wordt opgepakt en dat de inzet van mensen en middelen adequaat wordt afgestemd. Regelmatige monitoring vindt plaats en zal blijven plaatsvinden.

Bezuinigingen op de ambtelijke organisatie

Ten aanzien van bezuinigingen op formatie geldt dat steeds op lange termijn gekeken wordt welke inzet wel/niet nodig is, zodat daar tijdig op kan worden ingespeeld. Verzilvering moet dan ook bij voorkeur op natuurlijke momenten plaatsvinden. Gedwongen ontslagen van medewerkers zijn immers zo duur dat dit niet haalbaar is. Bovendien leiden bezuinigingen op formatie naast anders uitvoeren ook tot het schrappen van taken. We kijken daarom op strategische wijze welke taken we over enkele jaren minder of niet meer hoeven uit te voeren en welke extra taken daarvoor in de plaats komen en we zoeken in ons lange-termijn-personeelsbeleid daar de aansluiting bij. Er ligt een taakstellende bezuiniging van € 700.000 vanaf 2015.

	2014	2015	2016	2017	2018
Te reduceren bedrijfsvoeringslasten	- 550.000	- 700.000	- 700.000	- 700.000	- 700.000
Nog te realiseren op efficiency	10.000	55.000	55.000	55.000	55.000

Van deze stelpost resteert nog een restantbedrag aan bezuinigingstaakstelling in 2014 van - € 10.000 in 2014 en - € 55.000 vanaf 2015. Wij zullen ervoor zorgdragen dat de nog te realiseren bezuinigingen gerealiseerd zullen zijn bij de jaarrekening 2014.

In de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2018 hebben wij ons op het gebied van bezuinigingen op de ambtelijke organisatie (formatie) een nieuwe taakstelling opgelegd. Het betreft een taakstelling van € 15.000 in 2014 oplopend naar € 430.000 in 2018. In vergelijking met 2010 geven we in 2018 ruim € 1,13 miljoen per jaar minder uit aan onze bedrijfsvoering.

Nadrukkelijk moet worden opgemerkt dat nieuwe bezuinigingen alleen mogelijk zijn als er gemeentelijke taken worden geschrapt. Zonder het schrappen van taken zijn nieuwe bezuinigingen op de organisatie/formatie niet mogelijk, omdat de organisatie dan niet meer in staat is de wettelijke en door uw raad bepaalde taken op het vereiste niveau uit te voeren. Deze situatie is bij de provincie Gelderland als onze toezichthouder bekend. Hieronder volgt een specificatie.

Omschrijving:	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017	2018
Samenwerking BNW	0	-60.000	-120.000	-180.000	-180.000
Afdelingshoofd bedrijfsvoering	0	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Natuurlijk verloop en afname loonkosten (oplopend naar 30%)	-15.000	-25.000	-70.000	-90.000	-90.000
Terugbrengen openstelling loketten (0,5 fte)	0	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Bezuiniging op formatie binnen de fysieke pijler	0	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Totaal te realiseren bezuinigingen	-15.000	-245.000	-350.000	-430.000	-430.000

Inmiddels is een drietal bezuinigingen gerealiseerd, dit betreft de bezuiniging van het afdelingshoofd Bedrijfsvoering (0,67fte), het terugbrengen van de openstelling van de loketten en de bezuiniging op formatie binnen de Fysieke pijler. Per saldo resteert een nog te realiseren bezuiniging van € 15.000 in 2014 oplopend naar € 270.000 in 2018 (zie onderstaande tabel).

Omschrijving:	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017	2018
Samenwerking BNW	0	-60.000	-120.000	-180.000	-180.000
Afdelingshoofd bedrijfsvoering	0	0	0	0	0
Natuurlijk verloop en afname loonkosten (oplopend naar 30%)	-15.000	-25.000	-70.000	-90.000	-90.000
Terugbrengen openstelling loketten (0,5 fte)	0	0	0	0	0
Bezuiniging op formatie binnen de fysieke pijler	0	0	0	0	0
Totaal te realiseren bezuinigingen	-15.000	-85.000	-190.000	-270.000	-270.000

Personeelslasten organisatie

De formatie in 2015 bedraagt na actualisatie in totaal 111,82 fte. In de begroting 2015 is voor het bestuur een bedrag van € 371.034 geraamd. Voor de personeelslasten van de organisatie is een bedrag geraamd van € 6.737.696.

Inhuur derden (vrijval vacaturegelden)

Binnen de personeelslasten van de organisatie is geen sprake van een raming voor inhuur van derden. De beschikbare middelen om inhuur van derden te laten plaatsvinden ontstaan op het moment dat er vacatures binnen de personeelsstaat zijn die niet worden ingevuld; dit wordt ook wel vrijval vacaturegelden genoemd. Indien er geen vacatures zijn (dus geen vrijval vacaturegelden) kan er ook geen inhuur plaatsvinden.

Vervanging personeel bij ziekte

In de begroting 2015 is een bedrag geraamd van € 171.700 om langdurig zieke medewerkers tijdelijk te vervangen. Daarnaast ontvangen we, afhankelijk van het aantal aanvragen voor zwangerschapsverlof binnen de organisatie, vanuit het UWV een tegemoetkoming. Deze middelen zijn bedoeld om de medewerker die met zwangerschapsverlof is voor een bepaalde periode (gedeeltelijk) te vervangen.

Voorziening reorganisatie

U heeft in uw raadsvergadering van 21 maart 2013 een budget van € 1.267.000 beschikbaar gesteld. De kosten ten behoeve van de boventallig verklaarde managers, waaronder de 'van werk naar werk' trajecten, vormen de grootste uitgaven die ten laste van deze voorziening worden geboekt.

Hieronder treft u een overzicht aan van de stand van de voorziening. De kolom werkelijk betreft de werkelijk gemaakte kosten tot en met mei 2014.

Stand voorziening reorganisatie (inclusief verplichtingen per jaar)								
Begroot	Werkelijk	Restant	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
1.267.000	-537.308	679.692	-239.591	-237.186	-74.882	-68.864	-59.169	0

Wel moeten we ons bewust zijn van het feit dat elke boventallige manager die niet snel een nieuwe betrekking vindt tot aanzienlijk hogere uitgaven kan leiden, terwijl andersom elke boventallige manager die snel een nieuwe betrekking vindt deze uitgaven significant zal doen dalen.

Informatiegids I&A

De programmagids I&A laat alle nu bekende wettelijk verplichte en organisatorisch noodzakelijke projecten zien voor de periode 2015/2016. Dit zijn de speerpunten die de komende jaren moeten worden uitgevoerd. Deze gids geeft tevens inzicht in de benodigde incidentele en structurele middelen. De programmagids I&A zal jaarlijks worden geactualiseerd en heeft hiermee een dynamisch karakter. Dit vanwege voortdurende wettelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen binnen de organisatie.

Informatiegids I&A					
Omschrijving	2015	2016	2017	2018	
2014 (structurele effect van investeringen in 2014)					
Verplichtingen (wettelijk/contractueel);					
i-4.1	INUP bouwstenen Digd en eerkenning	3.000	3.000	3.000	3.000
i-4.3	INUP bouwstenen Digikoppeling	0	0	0	0
i-4.5	INUP bouwstenen Nieuw handelsregister	1.130	1.130	1.130	1.130
i-4.12	INUP bouwstenen Webrichtlijnen 2.0	2.000	2.000	2.000	2.000
i-4.13	INUP bouwstenen Landelijke voorziening WOZ	1.400	1.400	1.400	1.400
Totaal		7.530	7.530	7.530	7.530
Optimalisatie (verbeteren processen);					
a-19	Upgrade EBB-WMO software	2.400	2.400	2.400	2.400
Totaal		2.400	2.400	2.400	2.400
Totaal	2014	9.930	9.930	9.930	9.930
2015					
Verplichtingen (wettelijk/contractueel);					
i-3	Implementatie Basisreg. Groot-sch. Topografie	200.000	35.000	35.000	35.000
i-4.10	INUP bouwstenen Basisregistratie Kadaster	5.000	0	0	0
i-5	Informatievoorziening 3 D via sociale pijler	80.000	5.600	5.600	5.600
a-12	GEO informatieplan	40.000	0	0	0
Totaal		325.000	40.600	40.600	40.600
Optimalisatie (verbeteren processen);					
i-10	Implementatie verplichtingenadministratie	14.000	5.000	5.000	5.000
a-2	Optimalisatie GEO applicaties (samenhang met a-12)	30.000	15.000	15.000	15.000
a-1	Opschonen licenties	5.000	0	0	0
a-3	Basis opleiding Decos	10.000	0	0	0
i-18	Aanschaf ontdubbelingmodule gegevensbeheer	1.200	450	450	450
a-11	Bereikbaarheid Single Sign On	15.000	1.500	1.500	1.500
i-8	Verkennen Implementatie Managementinformatiesysteem	75.000	0	0	0
a-20	Koppeling GBA-Decos	5.000	2.200	2.200	2.200
Totaal		155.200	24.150	24.150	24.150
Programmamanagement					
	Programmamanager 2015 en 2016 overige jaren pm	75.000	40.000	0	0
Totaal		2015	555.200	104.750	64.750
Totaal	2014 en 2015	565.130	114.680	74.680	74.680
Dekking in begroting bestaand					
i-2	Dekking uit post incidentele projecten ICT				
	Dekking vanuit 40020129 I-plan 430000 Inhuur personeel derden	0	0	0	0
Totaal		0	0	0	0
Dekking in begroting gevraagd					
	Dekking benodigd voor keuzes programmagids I&A	485.130	106.680	66.680	66.680
i-5/a-19	Dekking vanuit de 3 D's	80.000	8.000	8.000	8.000
Totaal		565.130	114.680	74.680	74.680
Totaal generaal		0	0	0	0

BESLUITVORMING

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op het bepaalde in Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten;

B E S L U I T :

1. De begroting 2015 vast te stellen.
2. In te stemmen met de meerjarenraming 2016-2018.
3. De bestaande reserve Wmo omzetten naar reserve 3 Decentralisaties en de maximale bovengrens van € 700.000 vanaf 2015 laten vervallen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 30 oktober 2014
de griffier, de voorzitter,

mr. J.C. Bouwman

ir. C.W. Veerhoek

BIJLAGEN

Overzicht van incidentele baten en lasten

Berekening EMU-saldo

Overzicht van gebruikte afkortingen

Overzicht van incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten	Progr.	Begroting 2015	Meerjarenraming		
			2016	2017	2018
Bedragen x		€ 1.000			
College van B&W	1	41	34	24	
Directie	1	40			
Uitvoering Informatiegids I&A	1	459	40		
Verkiezingen	1	33			
Gemeentelijk archief gereedmaken voor overdracht RAR	1	35			
Overgang WOZ naar BSR	1	25			
Overdracht brandweergarages	2	-303			
Aanleg extra rijstrook Rijnbrug N323 (zie onttrekking reserve)	3	250			
Opstellen detailhandelsvisie incidenteel voor 2015	4	25			
Bedrijfsverplaatsing	4	265			
Subsidie Provincie Gelderland bedrijfsverplaatsing	4	-170			
Herstructurering bedrijventerrein Panhuis	4	31	29		
Huisvesting Pantarijn (kapitaallasten)	5	-148	-71		
Sociale werkvoorziening	5	-129			
Rolstoelen en rolstoelvoorzieningen	5	42	30		
Uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid	5	30	30	30	
Decentralisatie AWBZ naar WMO	5	183	244		
Afboeking Herenland-West (zie voorziening verliesgevende complexen)	5	1.000			
Onttrekking voorziening verliesgevende complexen (Herenland-West)	5	-1.000			
Aanvulling voorziening grondexploitaties (zie onttrekking reserve)	3	1.000			
Opbrengst grondverkoop Casterhoven (zie storting reserve)	3		-1.000		
Aanpak illegale bewoning	3	25			
BCF investeringen riolering	3				-80
Algemene uitkering Sociaal Domein	A	-183	-244		
Algemene reserve (dekking aanleg extra rijstrook Rijnbrug N323)	R	-250			
Algemene reserve (aanvulling voorziening grondexploitaties)	R	-1.000			
Algemene reserve grondexploitaties (vrijval Panterijn)	R	-490			
Algemene reserve (bedrijfsverplaatsing)	R	-95			
Algemene reserve (storting opbrengst (Casterhoven)	R		1.000		
Totaal aan incidentele lasten en baten 2015-2018		-284	92	54	-80

Berekening EMU-saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
Sector Overheidsfinanciën en consumentenprijzen
Antw oordnummer 25000, 2490 XA Den Haag

Vragenlijst

Berekening EMU-saldo
Gemeente Gemeente Neder-Betuwe (1740)

Algemene gegevens:	
Gemeentenaam:	Gemeente Neder-Betuwe
Gemeentenummer:	1740
Jaar:	2015
Naam contactpersoon:	
Telefoon:	
E-mail:	
Bestandsnaam:	EMU150061740.XLS

Omschrijving	2014	2015	2016
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2014, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2015	Volgens meerjarenraming in begroting 2015
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-126.906	-1.385.345	1.147.721
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.870.598	1.625.281	1.560.132
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.939.545	2.498.333	1.498.333
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.275.580	3.005.356	1.122.655
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	238.997	1.021.569	
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	3.785.020	1.453.541	1.274.166
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 Verkoop van effecten:	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo	861.634	-699.059	1.809.365

Overzicht van gebruikte afkortingen

A+O fonds	: Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten
AB	: Algemeen Bestuur
ABC	: Agro Business Centrum
AED	: Automatische Externe Defibrillator
APV	: Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	: Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVRI	: Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B+R	: Brandweer en Rampenbestrijding
BAG	: Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BCF	: BTW-compensatiefonds
Berap	: Bestuursrapportage
BGT	: Basisregistratie Grootchalige Topografie
BNG	: Bank Nederlandse Gemeenten
BNW	: Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal
BRZO	: Besluit Risico's Zware Ongevallen
BSR	: Belastingssamenwerking Rivierenland
BTW	: Belasting Toegevoegde Waarde
CAO	: Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	: Centrum voor Jeugd en Gezin
DB	: Dagelijks Bestuur
DIV	: Documentatie en Informatievoorziening
DPG	: Directeur Publieke Gezondheid
DVO	: Dienstverleningsovereenkomst
ECB	: Europese Centrale Bank
EMU	: Economische en Monetaire Unie
Expl.OVK	: Exploitatie Overeenkomst
Fido	: Wet Financiering Decentrale Overheden
FPU	: Flexibel Pensioen en Uittreden
GGD	: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	: Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	: Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GR	: Gemeenschappelijke Regeling
GREX	: Grondexploitatie
GRP	: Gemeentelijk Riolerings Plan
Halt	: Het alternatief
I&A	: Informatie en Automatisering
ICT	: Informatie Communicatie Technologie
IEGG	: In exploitatie genomen gronden
KCC	: Klantcontactcentrum
KWP	: Kwalitatief Woningbouw Programma
LEA	: Lokaal Educatieve Agenda
LHR	: Logistieke Hotspot Rivierenland
LOP	: Landschap Ontwikkelings Plan
LSB	: Lokaal Sociaal Beleid
LTO	: Land- en Tuinbouw Organisatie
NBVVP	: Neder-Betuws Verkeer en Vervoerplan
NIEGG	: Niet in exploitatie genomen gronden
NVWA	: Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
ODR	: OmgevingsDienst Rivierenland
ODRN	: OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
PIP	: Provinciaal Inpassings Plan
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PS	: Provinciale Staten
RAR	: Regionaal Archief Rivierenland
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RIW	: Regionale Infrastructuur Werk en Inkomen
RMC	: Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RO	: Ruimtelijke Ordeing
SAB	: Streek Archief Bommelerwaard

SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
Twaz	: Tijdelijke Wet Ambulancezorg
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VON	: Vrij op naam
VVE	: Voor- en Vroegschoolse Educatie
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WAPR	: Werkgevers Adviespunt Rivierenland
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
Wwb	: Wet werk en bijstand

